

تصویر ابو عبد الرحمن الكردی

خه و نامه ی کوردی

سلیمانی

۲۰۰۵

کۆکردنهوه وهر گیزانی

عبدالسلام محمد نینی

خه ونامهی کوردی

کۆکرنه و مو و مرگێرانی
عبدالسلام محمد نبی

چاپی شه شه م

ما فی له چاپدانهوهی ئەم خهونامهیه پارتیزاوه تهنها بوشینج ئەنوهه

پیناسی کتیب

ماوی کتیب : خهونامههی کوردی

ئوکرنهوهو وهرگیڕانی : عبدالسلام محمد نبی

وێبهتی چاپ : چاپی شهشههه

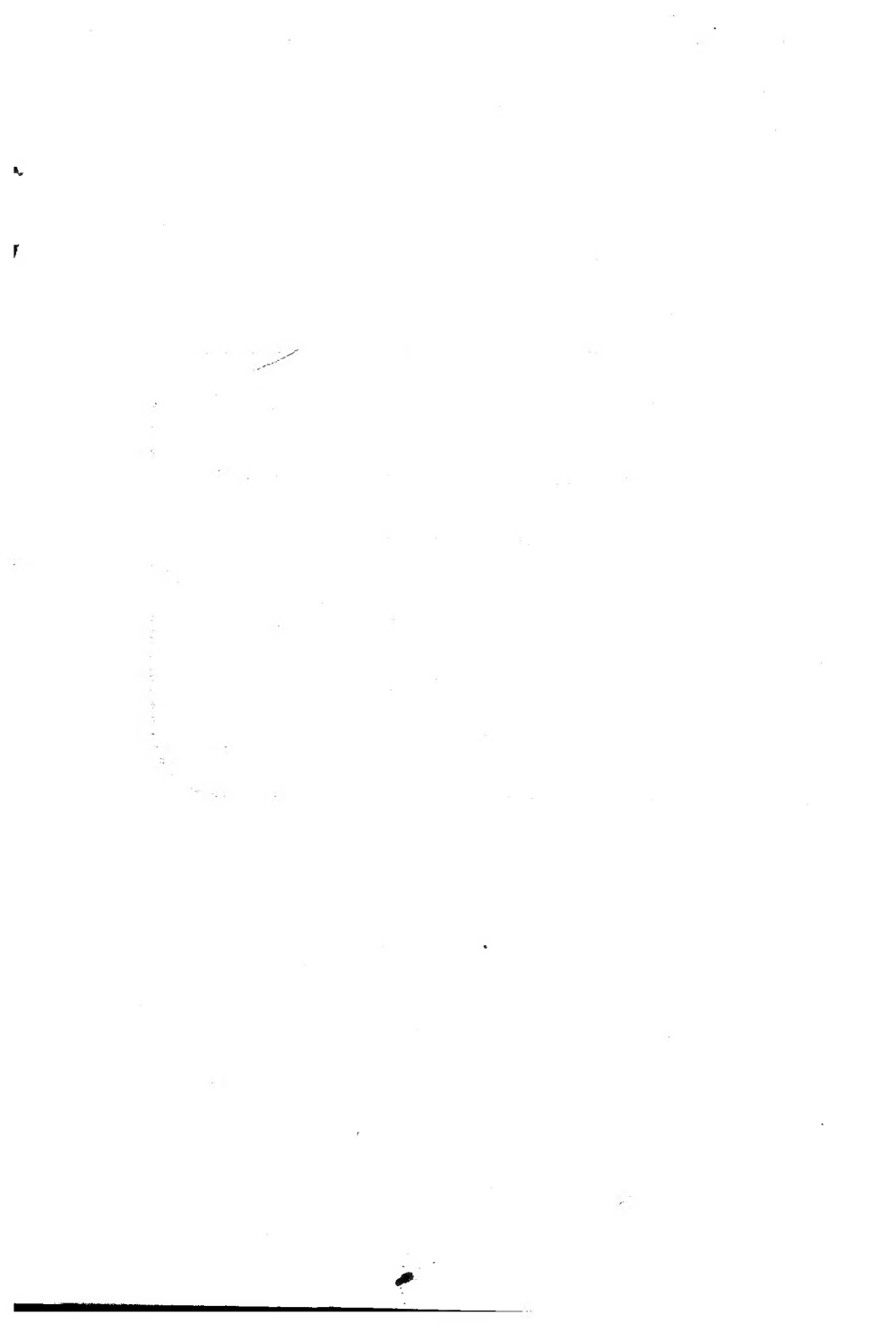
نوینی چاپ : چاپخانههی گههه

نیراژ : (١٠٠٠) دانه

قم الایاع فی المکتبه الوطنیه بغداد (١٣١٩) لسنة ١٩٨٥

پیشکش به و کسه‌ی که له پرووی راستی و تاقی
کردنه وه نه‌نوارپته ژیان و به‌نامه‌ی ژیان به‌تەرزاووی
راستی ده‌کیشی:

دانه‌ر عبدالسلام محمد نبی خوشناو

کۆ کردنەو و وەرگیرانی.

عبدالسلام محمد نبی خوشناو. بێتوانە:

پێشکەش بە گیانی پاکی پیری خەراباتی شەرابی

یەزدانی .. مەولانا خالیدی کوردی:

بە گیانی ڕووناکی مەستی سروشە دلپاکانی کۆری

مە یخانی خواپەرەستی:

مە لا حەیدەری کوردی ماوەرانی:

بە گەلی کوردی تینکوشەری ڕێبازی خواپەرەستی و

پارێزەری ئایینی ئیسلامی پیرۆز لە ھەموو ...

عبدالسلام محمد نبی: خوشناو

اذ قال يوسف لأبيه يا أبتى انى رأيت أحد عشر كوكبا
والشمس والقمر رأيتهم لي ساجدين: صدق الله العظيم.

الآية: سورة يوسف

قال الرسول الكريم محمد عليه السلام. انقطع الوحي و
بقيت المبشرات قالوا و ما المبشرات؟ يا رسول الله. قال:
الرؤيا الصالحة يراها المؤمن أو يرى له.

الحديث المقدس

الرؤيا الصالحة وحي الاولياء.

عبدالقادر الجيلانى

الرؤيا الصالحة تنبع من روح مشرقة بنور الله.

عمر السهروردي

بوووه بهم جزره كاتى كه ئايىنى پىروژى ئىسلام سه قام گىر بوو وىستيان
شتى دا بىئىن كه كاتى نوژىر بوون خەلك بزانى به هۆى ئه و شته وه هەندى
ووتيان كاتى بوونى نوژىره كان ناگر ده كه ينه وه هەندى كىش ووتيان نافوس
لنده دهين به لام شهو له خه ودا چارده كهس له يارانى پى غەمبەر جو بربايليان
له خه و ديت كه ووشه ي بانگدانى پى ووتن وه يه كىنك له و چارده كه سه
عومهرى كورپى خه تتاب بوو ئه وانىش هەموويان خه وه كه يان عەرزى
پى غەمبەرى مەزن كرد ئه وىش بربارى له سەرداو بوو به دروشمى كاتى
بوونى نوژىر هەروه ها پى غەمبەرى به رىز (محمد) فەرمووه تى: رويا
المؤمن جزوه من ستة و اربعين جزءاً من النبوة:

واته خه ونى ئيماندار به شىكه له چل و شهش به شى پى غەمبەرايه تى وه
هەزاران به لگه ي پته و ههيه كه ئايىنى ئىسلام ئه و پەرى گىرنگى داوه به
خه و نەك له بهر ئه وه كه خه و ن پەى وهندى بهس به ئايىنى هەبى به لكو له
بهس ئه وه كه خه و ن پوودا وىكى راسته قينه يه پەى وهندى به هەموو
ئادىزاده وه ههيه وه زانايانى به ناويانگى ئىسلام زور دربارەى دواون
وخه وىنان به حەقيقه تى راستى دەر خستوه وه به به لگه ي به هيز ئه مەيان
پوچ كردۆته وه كه هەندى كهس ده لىن خه و ن ئه و پوودا وانه ي كه له ژيانى
پروژانه ي مروژدا پرووده دات ده بيند رته وه وه ناوى ئه بررى به خه و ن.
ماموستا محمودى زه مه خشەرى و ماموستا فارابى و ماموستا ئه برعەلى
سىنا شىخى غەزالى و شه يخ عبدالقادر گەيلانى و ئه بو نه جىبى
سه هره وەردى و شه يخ عبدالواحدى يەمانى و ماموستا خالىدى كوردى و
مه لاهەيدەرى ماوه رانى و عالمى به ناو بانگ دەر بارەى خه و ن دواوون و
سه لماندرويانە كه خه و ن هەبروئىكى راسته قينه و دووره له هەربينه و
دووباره بوونه وه ي پروداوى ژيانى پروژانه:

خه و نه له لایان زانایانی (تصوف) به په یامیکی پیروزی یه زدانی بر
 ئادمیزاد داندراوه وه ده فرمرون که خه و په یه وندی به گیانه وه هه یه و
 به س:

چونکه کاتی که خوا هه موو گیانی ئادمیزادی دروست کرد هه موو
 گیانیک به پاکی دروست کراوه هه موو گیانیک ئاگاداری هه موو پرووداوی
 بوونه وهر کرا تا کوو تیک چوونی نه ستیره ی زهوی:

جا نه گهر نه و گیانه هاته بهر به ده نیککی واکه به هوی تاوانباری یه وه
 گهردی نه گرت و به پرووناکی مایه وه نه وه نه و گیانه له بیداری و بی خه ویدا
 شت نه بینی و نه زانی که نه م شت زانینه ش یادی روژی خو به تی که
 دروست کراوه وه به م زانینه نه ووتری (کرامت) که عیلم ناوی ناوه
 (الحاسة السادسة) هه ستیاری شه شه م به لام نه گهر گیان که وه بهر
 به ده نیککی ژه نگاوی کراو به هوی کوفرو تاوانباری نه وه ده بیته بهرده له
 نیوان یاد کردنه وه ی گیانه که بو شتی نه هاتووه نایناسته وه به لام ئادمیزاد که
 نووست له بهر نه وه له کۆمه لی تاوانباری دوور ده بیته وه نه و کاته ده توانی
 نه و شته ی له کاتی خو ی دیو به بینا سته وه یادی بکاته وه که نه مه ش
 خه ونی پی ده ووتریت به لام نه م پرووداوه ش به گویره ی پایه ی پی غه مبه ران
 نه چونکه خه ونی پی غه مبه ران هه ر به سروش واته [وحی] ده ژمیر
 دریت له بهر نه وه پی غه مبه ران که خه ویان لی که وتووه دلیان هه ر ئاگاداره و
 نه خه وتووه:

به لام تا کوو ئیستاش زانایانی ده روون ناسی و پزیشکه کانی ده روون له
 مه ته لی: خه و نه سهریان سر پرماوه بزبان ده رنه که وتووه که خه و چیه. جا لام
 وایه پروژیک دیت زانایان به و به ری گرنگی و بایه خ پیدان سهیری خه و
 ده که ن و پروگراموو کتییی بو داده نین:

سه رچاوه کان:

- ۱- منتخب الکلام فی تفسیر الاحلام: تألیف العالم المعبر ابن مسیرین: الکردي.
- ۲- تعطیر الانام فی تعبیر المنام: تألیف العالم المعبر عبدالغنی النابلسی.
- ۳- کتاب الاشادات فی علم العبادات: تألیف العالم ابن شاهین.
- ۴- حیاة الحیوان: للشیخ الدمیری الکردي.
- ۵- کیمیای سعادت: تألیف الشیخ محمد الغزالی. باللغة الفارسیة.
- ۶- تفسیر الرؤیا: تألیف حسن بن البهلول.
- ۷- تعبیر الرؤیا: لأرطامیدورس الامنسی.
- ۸- پرتو جانها: تألیف العلامة نصیر الطوسی باللغة الفارسیة.
- ۹- اعانة الطالبین: تألیف الفقیه الجلیل زینی دحلان.
- ۱۰- مرشد المعبرین: تألیف العالم الزاهد ملا عبدالقادر سهری کانی خورشنار.

« پیتی ئەلف »

الله: خودا: خودی: خولا: یەزدان:

کەسیک خوا بە بێ رهنگ و چۆینه تی بینی له خەودا - ئەوه له دین و دنیا بە بەختیاری دەژی: ئەگەر خوا له پستی پەردەوه قسە ی له گەڵ بکات ئەوه پایە ی زۆر بەرز ی دەست دەکەوێ. ئەگەر له هەرمیک خوا بە تورەیی دەبینرا ئەوه خەلکی ئەوه هەرمە له فرمانی خوا لایان داوه ئەگەر کەسیک لای وابوو خوا بۆلای خۆی بانگی کرد ئەوه زوو دەمری ئەگەر خوا شتیکی دایە ئەوه کە مرد دەچیتە بەهەشت - ئەگەر لای وابوو خوا له سەر تەخت دانیشتووه ئەوه فرمانی خوا بە تەواوی جێ بە جێ دەکات.

ئادەم پێ غەمبەر (د.خ):

بە خزمەت گەشتی. له خەودا کردنی تاوان و تۆبە کردنه ئەگەر لای وابوو ئادەمی بە تورەیی دیت ئەوه له وولانی خوی دەردەکریت. ئەگەر لای وابوو بو بە ئادەم یان بە برادەری ئادەم ئەوه حج دەکا یان ژن دەهینی. یان ژنیک قیلی لێ دەکات - یان مندالی پەیدا دەبێ یان ژنی حەزی لێ دەکات.

ئیدریسی پێ غەمبەر (د.خ):

بە خزمەت گەشتی و دەست ماچکردنی. دینداری بە بە دڵسۆزی

ئه‌گەر لای وابوو ئیدریس شتیکی دایه ئه‌وه کورپنکی ده‌بیته خوینده‌واروو زۆر سودی بۆ کۆمه‌ڵ ده‌بن ئه‌گەر لای وابوو ئیدریس لئی توپه‌یه ئه‌وه رپایی ده‌کات له دینداری ئه‌گەر جلکینکی دایه ئه‌وه یان خۆی یان خزمینکی ده‌بیته به‌رگ دوورو پشه‌سازی چاک.

ئیسراهم پێ غه‌مه‌ر (د.خ):

ئه‌گەر ژن له‌ خه‌ویا به‌ خزمه‌تی گه‌شت ئه‌وه کورپنکی ده‌بن تووشی به‌ لا ده‌بن به‌ لام رزگاری ده‌بن. به‌ خزمه‌ت گه‌شتی و ده‌ست ماچکردنی به‌ ده‌ست که‌وتنی پایه‌ی به‌رزه ئه‌گەر توپه‌ بوو ئه‌وه تاوانباری به‌ به‌ نوێژ نه‌کردن و ئازار دانی باب و داک: ئه‌گەر که‌سینک جلکی ئه‌و بکاته به‌ری ئه‌وه تووش بوونی کوێره‌وه‌ری به‌ له‌ لایان زۆرداران‌ه‌وه به‌ لام ئه‌نجامی سه‌رکه‌وتنی ئه‌وه.

ئیسحاق پێ غه‌مه‌ر (د.خ):

به‌ خزمه‌ت گه‌شتی تووش بوونی غه‌م و خه‌فته ئه‌گەر که‌سینک لای وابوو به‌رگی ئه‌وی کرده به‌ر ئه‌وه کۆر ده‌بن هاتنی بۆ جینگانیک هه‌رزانی شتومه‌ که‌ له‌وئ...

ئیسماعیل پێ غه‌مه‌ر (د.خ):

به‌ خزمه‌ت گه‌شتی و ده‌ست ماچکردنی له‌ خه‌ودا په‌زامه‌ندی به‌ به‌ هه‌موو کاره‌سات و پروداوی ژیان و سوپاس کردنی خوایه‌ و دینداری راسته‌قینه‌یه‌ و خزمه‌ت کردنی مزگه‌وته وه‌ ئامۆزگاری کردنی خه‌لکه‌ بۆ چاکه‌ کردن:

ئەيىوب پىي غەمبەر (د.خ):

بە خزمەت گەيشتى لە خەودا تووش بوونی دەردى سامناکە و لە دەست رۆيشتى سامانە بەلام ئەنجام ئەو کەسە تووشى دەبى ئەگەر کەسىكى ئەخوش دىتى ئەو دەمرى بەلام دەچىتە بەهەشت.

ئەرميا پىي غەمبەر (د.خ):

بە خزمەت گەيشتى: دیندارى و دەولەمەندى و ژيانى باشە ئەگەر لە ناو دارستان و کشت و کال دیترا ئەو ئەو شتە دەسووتى. ئەگەر شتىكى دایە ئەو بە موسولمانى دەمرى.

ئیسرافیل:

دىتى لە خەودا لە هەرمىك نیشانهى ژيانى شادى خەلکى هەرنەمە کەيە بەلام ئەگەر کەسىك دىتى و لای وابوو خەرىكى لیدانى ئەفخى سوورە ئەو پەيدا بوونی دەردوو بەلاو شەپروو کوشتارە لە دونیادا.

الیاس پىي غەمبەر (د.خ):

بە خزمەت گەيشتى لە خەودا خزمەت کردنى داماوو هەزارانە:

ئىنجیل:

خویندنى لە خەودا ئەگەر ستایشى خوا بوو ئەو گرتنى رێبازى ئایىنى ئیسلامە بە دلسۆزى بەلام ئەگەر خویندنى شتى پروو پوچ بوو ئەو لادانە لە فەرمانى خوای مەزنو بە دواکەوتنى هەوارو هەوەسى دونیایە.

ابوبکری صدیق:

به خزمه‌ت گه‌یشتنی له خه‌ودا وه ده‌ست ماچکردنی جی به جی کردنی
 فهرمانی خوایه به دل سۆزی هه‌روه‌ها خیر کردنه به هه‌تیوان و بیوه‌ژنان وه
 زال بوون به سهر دووژمنداو خویندنی قورآنی پیروژ به زۆری:

ئاو... ئاف:

خواردنه‌وه مه‌له کردنی ناو ئاوی پاک و پروناک لاچوونی غه‌م و
 گه‌یشتن به ئاوات و سوود وه‌رگرتنه له براده‌ری باش شت - شوشتن به
 ئاوی پاک تۆبه کردنه له گوناخان نه‌گه‌ر که‌سێک له خه‌ودا ئاوی به
 که‌سێکدا کرد ئه‌وه به قسه‌ی ئه‌وه‌که‌سه واز له زۆر شتی خه‌راپ ده‌هینی
 گۆزانی په‌نگی ئاو نه‌خۆشی به شوشتن و مه‌له کردن و خواردنه‌وه‌ی ئاری
 پس و لیل تووش بوونی کۆنره‌وه‌ری به‌لام له نه‌جامدا ده‌گاته شادی.

ئاوده‌ست: خه‌لا:

چوونه خه‌لا بۆ پیشاو کردن خه‌بات کردنه بۆ ده‌وله‌مندی نوێژ کردن له
 ناویا تیربازی کردنه سواقدانی سوار بوونی ژنی خۆیه‌تی له پشته‌وه قسه
 کردن له ناویا بوختان کردنه به ژنیکی بی‌تاوان: نووستن له ناویا درۆ کردنه.

ئاره‌ق: عه‌ره‌ق: مه‌ی: ئال کۆل:

خواردنه‌وه و کپین و فرۆشتن و دروست کردنی مه‌ی له خه‌وا به
 ده‌ست هینانی مالی حه‌رامه پێژاندنی ئاره‌ق به سه‌رزه‌ویدا سه‌رف کردنی
 ماله به بی سوود. ده‌ست شووشتن به ئاره‌ق خواردنی مالی که‌سێکی
 زۆرداره:

ئاسن:

بە دەست كەوتنى لە خەودا ھىزى دەستەلاتە: تەواندەنەوى دەولەمەندىيە بە ھۆى پىشەسازى خواردنى بە نان غەيەت كردنى پياوانى دەستەلاندەرە كە بەم ھۆيەو تەوشى دەردەسەرى دەبى خانووى ئاسن پاشا بىنكى دل پەق و زۆردارە بەلام تەمەنى كورتە. نەرم بوونى لە بەر دەستدا زال بوونە بەسەر كۆسپى ژياندا..

ئاگر: ئاور: ئا: تەر

ئەگەر ئاورى بە گرمەو پرىشك لە ھەرمىنك دىترا ئەو لەوئى شەپروو كوشتار زۆر دەبى: خواردنى ئاگر. خواردنى مالى ھەتيوانە. شەر كردنى دوو ئاگر بەرانبەر يەكترى. شەر كردنى دوو لەشكەرە. كەوتنەو ھى ئاگرى بە دوو كەل لە وولاتى پەيدا بوونى دەردو بەلایە بوو خەلكى وولات ئەگەر كەسەنك لای وابو لە جىنگايى تارىك ئاگرىنكى پووناك دەرى كەردەو ئەو خەلك پادە كىشتى بۆ پىگەى خواپە رستى بەلام لە جىنگايىنكى پووناك لادانە لە ئايىنى ئىسلام خۆگەرم كەردنەو بە ئاگر دەولەمەندىيە چوونە ناو ئاگروو ھاتنە دەرى تۆبە كەردنە لە خەراپە كەردن ئەگەر ئاگر لە مالىك بەر بوو ئەو ماله تەوشى خۆشى دەبى ئەگەر كەسەنك باغ و گولزارى دى لەناو ئاگردا ئەو كەسە لە بەلایى زۆرگەرە پزگار دەبى.

ئاسن گەر:

كەسەنك لای وابو لە خەودا بووبە ئاسن گەر ئەو دەستەلاتى زۆر دەبى: برادەرايەتى ئاسن گەروو لای دانىشتى لە خەودا كردنى بى فرمانى خواپە بەزورى مردنى لە خەودا مردنى پاشايە ئەگەر زىنك لای وابو

برووته ئاسن گهر کاری ده کات ئابرووی ده چی.

ئالیک: ئه لف:

که سیک لای وابوو له خه ویا ئالیکی ده دا به ئازهل ئه وه کردنی ئیشی
سوود به خشه بۆ خۆی و کۆمه ل. که به م هۆیه له لای خه لک خۆشه و بست
ده بی.

ئالا: به یداغ:

دیتنی ئالای سپی که هه ل درابنی له ههر ههریمیک ئاسایشی کۆمه له
هی سوور په یدا بوونی شه روو کوشتاره هی ره ش ده سه لانی پاشای
وولاته هه ل گرتنی ئالا پایه به رز بوونه. هینانه خواری ئالا له ناوچوونی
پاشایه دران و کۆنی ئالا که م ده سه لانی پاشایه ئه گهر له سه ربانی مائیک ئالا
هه ل درا ئه وه مردنی خاوه ن ماله.

ئاشی: ئاسیاو:

که سیک له خه ویا لای وابوو چوو بۆ ئاش و باراشی هاری ئه و که سه
ده گاته ئه و مه به سه ی که هه به تی جا ههر چیک بیت که سیک لای وابوو
ئاشیک ده گهری به بی دانه و ئله .. ئه وه ئه و که سه ده مرئ ئه گهر لای وابوو
ئاشی به رد ده هاری ئه وه له و ههریمه شه روو کوشتار پروو ده دات ئه گهر
دانه و ئله ی کرده ناو ئاش و نه ی ده هاری ئه وه سه فهر کردنیکی دووره
وولاته. راوه ستانی به رداش ئه وه مردنی خاوه ن ئاشه که یه هه بوونی ئاش له
ناوه ندی شار ئه وه یه ئه و شاره تووشی به لا ده بی به هزی زۆرداری.

ئەسپۆن:

شت شووشتن بە ئەسپۆن تۆبە کردنە لە گوناخان و گرتنی پێبازی
خواپەرستی یە بە نامۆزگاری کردنی مەلاییکی زاناو دل پاک.

ئاشنا: ناسیاو: برادەر: ناسیار:

دیتنی: ناسیار لە خەودا بە شادی هاتنی موزدەیی خوشە بوو خەوینە کە
بە لام دیتنی بە تورپیی ئەووە کردنی..
ئیشیکی سووکە کە ئابرووی پێ دەچێ ئەووە دیتووەتی.

ئاسمان: گەردون:

کەسێ لای وابوو لە خەودا نزیک بووئەووە لە ئاسمان ئەووە لە خوا
نزیك دەبێتەووە: کەوتنە خوار لە ئاسمان گوناخ کردنە: چوونی سەر ئاسمان
پایەیی بەرزە: سوور بونی ئاسمان بەیدا بوونی شەپوو کوشتارە: ئاگر بارین
لە ئاسمان غەزەبی خواپە: پووختانی ئاسمان مردنی پاشای وولاتە: کەوتنی
ئاسمان بە سەر زەویدا - زۆربوونی مردنی خەلکە لە هەرئەمە کە: لولدانی
ئاسمان لاچوونی پاشایە لە سەر کار شەق بوونی ئاسمان گوناخ کردنی
زۆرە - سەرکەوتنی ئاسمان بە ئاسانی مردنی خەون بینە کە یە بە زوویی.

ئەسپێ مۆریان:

کوشتنی ئەسپێ لە خەودا تۆبە کردنە لە گوناخان: خواردنی لە خەودا
چاکە کردنی لە گەل کەسانی بێ ئەمە ک: گەستنی ئەسپێ گوناخ کردنە زۆر
بوونی ئەسپێ لە هەرئەمە کە خواپە..

ئه‌سپ:

سوار بوونی له خه‌ودا گه‌یشتنه به ئاوات: بهر بوونه‌وه له ئه‌سپ تروش
 بوونی ده‌رده سه‌ری به دیتنی ئه‌سپی سپی شای به هی ره‌ش درده و به‌لایه
 ئه‌سپی زه‌رد نه‌خویشه ئه‌سپی سوور کردنی ئیشیکه که په‌شیمانی تێدایه
 هه‌روه‌ها دیتنی ئه‌سپی بۆز کردنی کرداری چاکه. دیتنی ئه‌سپی شین گران
 بوونی نرخ‌ی چه‌کی شه‌ره: خواردنی گوشتی ئه‌سپ هه‌زاری
 خاوه‌نه‌که یه‌تی: کپینی ئه‌سپ غه‌زا کردنه: به‌ستنه‌وه‌ی ئه‌سپ غه‌یه‌ت
 کردنی پیاوی گه‌وره‌یه مردن و له ده‌ست چونی ئه‌سپ له مال خێرو
 به‌ره‌که‌ته حيله‌ی ئه‌سپ هاتنی دووژمنه بۆ سه‌ر وولات.

ئه‌ستيو:

به ده‌ست که‌وتنی له خه‌ودا پشتگیری کردنی هه‌زارانه بۆ کار و باری
 ژيان: هه‌ل گرتنی ئاگر به ئه‌ستيو جێ به‌جێ بوونی ئه‌و مه‌به‌سته‌یه که
 خه‌باتی بۆ ده‌کات: شکانی ئه‌ستيو له ده‌ست چونی براده‌ریکی به‌وه‌فایه:

ئه‌ستی:

ئاگر هه‌ل کردن به ئه‌ستی گه‌یشتنه به ئاوات به ئاسانی: شکانی ئه‌ستی
 له ده‌ست چوونی مالی دونیایه:

ئه‌نگوستيله:

که‌ستی لای وابرو ئه‌نگوستيله‌ی جوانی کرده دست ئه‌وه پایه‌ی به‌رزی
 ده‌ست ده‌که‌وتی یان ژنیک باش ماره ده‌کات: ئه‌گه‌ر ژنیک لای وابوو
 ئه‌نگوستيله‌ی کرده قامکی ئه‌وه لای می‌ردی به‌رێز ده‌بی ئه‌گه‌ر کچ بوو ئه‌وه
 می‌ردی باشی ده‌ست ده‌که‌وتی: بزر بوونی ئه‌نگوستيله له ده‌ست چوونی

پایە و مالى دونیایە ئەنگوستیلەى زېر بۆ ژن پەیدا بوونی کۆرپە بە لام بوو پیاو تووش بوونی غەم و دەردن هەى زیو بە دەست کەوتنى مالى دونیایە: ئەنگوستیلەى یاقیق یان ئاسن یان مسیان دار هەموویان مارە کردنى ژنى بیوژنە. ئەگەر لای وابوو ئەنگوستیلەى لە قا مکیک کردە یە کتر ئەوە ژنە کەى دلداری دە کات لە گەل کە سیکى ناکەس: ئەگەر لای وابووا ئەنگوستیلەىان دایى ئەوە ناوی بە چاکى بلۆ دە بیته وەو دە وڵە مەند دە بى. ئەگەر لای وابوو ئەنگوستیلەى ژەنگاوى بوو ئەوە تووشى غەم و هەژاری دە بى: لە دەست کردنى زۆر ئەنگوستیلەى گرتنى برادەرى باشە: ئەگەر نە قىمى ئەنگوستیلەى جوان بوو - ژيانى کامەرانی یە لە دونیاداو لاچوونى غەم و خەفە تە..

ئەسکوى: مە لاقە: کەشتیلە

کەسى لای وابوو ئەسکوى بە دەستە و یەو چىشتى پى تىک دە دات ئەوە ئىشى خەلک جى بە جى دە کات: شکان و سووتانى ئەسکوى سالى بى بارانە و گران بوونى نرخى دە غلۆ دانە ئەسکوى ئاسن تووش بوونى غەم و خەفە تە بۆ ئەو کەسەى دیتو یە تى: جوانى ئەسکوى ژيانى خۆشە.

ئەستون دە: کۆلە کە:

ئەستون دەى جوان کە لە خەودا کەسى دىتى دە گات بە ئاوات: ئەستون دەى خوار بە دەست کەوتنى کردنى کارىکى سووکە لە ناور کۆمەل شکانى ئەستون دە لە بن خانوودا مردنى خاوەن خانووە درێزى ئەستون دە تە مەن درێزى خاوەنە کە یە تى. چاک کردنە وەى خانووە ئەستون دە پزگارى خاوەنى خانووە کە یە لە نە خۆشى و دەردو خەم:

ئه‌کسورد: ئه‌ستۆ: گهرده‌ن:

ئه‌ستور بوونی به‌بێ هیشان دانه‌وه‌ی سپارده‌ی خه‌لکه‌، به‌ ته‌واوی کورتی خه‌یا نه‌ت کردنه‌ له‌ سپارده‌. ئه‌گه‌ر لای وابوو به‌ شم شیر ئه‌ستۆیان بری ئه‌وه‌ له‌ نه‌خۆشی چاک ده‌ییته‌وه‌ هیشانی ئه‌ستۆ چه‌سو دی بردنه‌ به‌ خه‌لک پرووناک دانی ئه‌ستۆ دینداری‌یه: شین بوونی مو له‌ سه‌ر ئه‌ستۆ کردنی کاری مه‌ردانه‌یه: هه‌ل واسینی دوو مه‌رجان به‌ ئه‌ستۆ مانای وایه‌ یان خۆی یان خزمیکه‌ ده‌ییته‌ عالمیکه‌ ئایینی که‌ کۆمه‌ل سوودی لی ده‌بینی زه‌رد بوونی ئه‌ستۆ تووش بوونی نه‌خۆشی‌یه.

ئه‌ستیره:

دارپژانی یه‌ک ئه‌ستیره‌ له‌ خه‌ودا نزیکبوونی مردنی خه‌ون بینه‌که‌یه: -
خواردنی ئه‌ستیره‌ غه‌یبه‌ت کردنی خه‌لکه‌. کۆمه‌ل بوونی زۆر ئه‌ستیره‌ له‌ ده‌وری که‌ سینک کۆ بوونه‌وه‌ی پیاوانی دینداره‌ له‌ ده‌وری ئه‌و که‌ سه‌ که‌وتنی ئه‌ستیره‌ له‌ ئاسمان بۆ زه‌وی مردنی که‌ سینکی ناوداره: گرتنی ئه‌ستیره: په‌یدا بوونی کورپنکی پایه‌ به‌رزه: هه‌لانتی ئه‌ستیره‌ و وون بوونی نه‌گه‌یشتنی خه‌ون بینه‌که‌یه‌ به‌ ئاوات. دارپژانی ئه‌ستیره‌ به‌ زۆری مردنی خه‌لکه‌ به‌ زۆری نیشته‌وه‌ی ئه‌ستیره‌ له‌ سه‌ر سه‌روشانانی هه‌ر که‌س له‌ خه‌ودا به‌رز بوونی پله‌ی که‌ سه‌که‌یه: به‌لام زوو له‌ ده‌ستی ده‌چی - هاتنی کۆمه‌له‌ی ئه‌ستیره‌ بۆمالی که‌ سینک له‌ خه‌وا مردنی که‌ سه‌که‌یه:

ئه‌ستیره‌ ناسی: نجوم‌گه‌ر:

که‌سی لای وابوو بوو به‌ ئه‌ستیره‌ ناس له‌ خه‌ودا ئه‌وه‌ حیه‌لو و حه‌واله‌ له‌ خه‌لک ده‌کات دیتنی ئه‌ستیره‌ ناس گرتنی براده‌رنکی بی‌بار و

فیلبازە..

ئەسپاردە: ئەمانەت:

كەسى لای وابوو لە خەویا ئەسپاردەى خەلکى لایەوه بە تەواوى
دایەوه ئەوه حج دەکات ئەگەر لای وابوو بە ناتەواوى دایەوه ئەوه تووشى
دەردەسەرى دەبى لە لایان مأل و مندالى خۆتەوه:

ناشتى:

ناشت بوونەوه لە گەل ناحەز لە خەودا دیندارىیە: ناشتى کردنى دوو
کومەل شەپرکەر بەجى هینانى فەرمانى خوايە لەو هەرئەمەى ناشتى لى
کراوه: لارى بوون لە ناشتى بە دواکەوتنى رێبازى شەیتانە: بۆ ئەوهى لارى
دەکات..

ئەشکەوت: غار:

چوونى ئەشکەوت لە خەودا پەنا بێردنە بۆ کەسێکى بەهێز بۆ
جى بەجى کردنى مەبەستەکەى پرووحانى ئەشکەوت مردنى کەسێکى
بەهێزوو بە سوودە بۆ خەلکى هەرئەمە کە گرتنى زارکى ئەشکەوت پى شیل
کردنى مافى هەزارانە لە لایان کاربەدەستانى میرى.

ناشپەز:

کەسێک لە خەودا لای وابوو بوو بووبە ناشپەز ئەوه لە لایان پاشای
وولات دەیتە دستەلات دار بەلام لە دوایى لەناو دەچى.

ئاشقاو:

که سنی لای وابوو ئاشقاوی له عه و پەت هاته ده ری ئه وه واز له ژنه که ی
ده هیئنی ئه گەر ژنی هه بی ده نا واز له کردنی زه وی و زاری خۆی ئه هیئنی و
نایکاته شینایی:

ئارد. هارد:

به ده ست که وتنی ئاردی گه نم له خه ودا یان خه ون بینه که یان خزمینکی
ده بیته خوینده وار به ده ست که وتنی ئاردی زو پات و هه رزه ن و نوک و جز
به دوا که وتنی دینداری راسته قینه یه: که سنی لای وابوو ئاش ئامیزاده
ده هاری ئه وه به لایکی دژوار به سه ر خه لکی هه رتمه که دادیت:

ئارמוש: ئاوریشم: هه وریشم

که سینک له خه ودا ئارموشی خاوی دیت ئه وه دلداری له گه ل کچی
ده کات..

دیتنی ئارموشی بادراو داوا کردنی ژنیکه که بۆی نابۆ له بهر کردنی
به رگی ئارموشی بۆ پیاو به ده ست که وتنی مالی حه رامه پۆشینی ئارמוש
بۆ کچ میرد کردنه بۆ پیاو منداڵ په یدا بوونه ئه گەر مردوو به رگی ئاموشیان
کرده بهر ئه وه ده چیت به هه شت ئارموشی سپی بۆ ژن ریزه بۆ پیاو خه م و
خه فته.

ئازایی:

ئازایی له خه ودا گه یشتنه به ئاوات به ئاسانی:

ئازار. ئېش. ژان:

كەسى لای واپو لە خەودا لەشى ھەمووی ئازاری ھەبە ئەو كەسە
گوناجبارە بەرانبەر بە ھەرمانی خوا: بەلام ئازاری سەرمانای وایە ئەو كەسە
ئازاری باوكی دەدات.

ئادمیزاد: مەردوم: مرق:

دیتنی ئادمیزادی نەناسراوە خەون بێنەكە خۆبەتی جاچۆنی دیت
خۆی وایە بەلام ئەگەر لای واپو ئادمیزادێکی ناسروا شتیکی دایە ئەو
مالی دونیای دەست دەكەوێ بەلام ئەگەر لای واپو شتیکی لێ ستاند ئەو
لە دەست چوونی مالی دونیایە: وە پەیدا بوونی ناكۆکی یە لە ئیوانیاندا..

ئاوڵە: خروكە:

تووش بوونی نەخۆشی لە خەودا قەرد «قەرز» نەدانەوێ خەلكە:
چاكبوونەوێ لە نەخۆشی ئاوڵە قەرد دانەوێ: ئەگەر لای واپو منداڵی
تووشی نەخۆشی ئاوڵە بوو ئەو دایکی ئامۆزگاری خەراپە لە منداڵە
دەكات: كەوتنەوێ نەخۆشی خروكە لە ولاتی لە خەودا زۆر بوونی مالی
خەرامە لە ولاتە.

ئاوبارە:

درووست كردنی لە خەودا بۆ ئاودانی شینایی باس كردنی ئەو كەسە
بە چاكە لە لایان كۆمەڵەوێ: درووست كردنی ئاوبارە بۆ ئاوی خواردنەوێ:
ئەو كۆرپێکی دەبێ دەبێتە ئەندازیار.

ئاواره بوون دهر به ده‌ری:

که سنی لای وابوو دهر به ده‌ری بوو له وولاتی خۆی نه‌گهر لای خۆش بوو
نه‌وه تووشی غهم ده‌بی نه‌گهر لای ناخۆش بوو تووشی شادی ده‌بی.

ئاووردانه‌وه: لا کردنه‌وه

له خه‌ودا ئاوووردانه‌وه بۆ لای راست تۆبه‌ کردنه له گوناهاڤ بۆ لای
چەپ به دواکه‌وتنی خراپه‌یه: بۆ لای پشته‌وه تووش بوونی غهمه
ئاووردانه‌وه له نوێژدا بی موبالاتی کردنه له به‌جی هینانی فهرمانی خوا..

ئاوه‌دانی:

که سنی لای وابوو له چۆلی چوو بۆ ئاوه‌دانی نه‌وه پروو ده‌کاته دینداری
نه‌گهر له ئاوه‌دانی پرووی کرده چۆلی نه‌وه پروو ده‌کاته کهم دینی ئاوه‌دان
کردنه‌وه‌ی چۆلی ئامۆزگاری کردنی خه‌لکه بۆ خواپهرسی.

ئاودان:

ئاودانی شینایی له خه‌ودا به ده‌ست کهوتنی پایه‌ی به‌رزه: ئاودانی
زه‌وی به‌رده‌لان و بی شینایی ماره‌ کردنی ژن و ته‌لاق‌دانی ژنه‌که‌یه.

ئه‌لماس:

به ده‌ست کهوتنی له خه‌ودا جی به‌جی بوونی مه‌به‌سته که‌یه‌تی به‌هۆی
که‌سینکی دلپاک دۆزینه‌وه‌ی کارگه‌ی ئه‌لماس: به ده‌ست کهوتنی پله‌ی
به‌رزه. خواردنی ئه‌لماس تووش بوونی غهم و خه‌فه‌ته: شووشه‌ بڕین به
ئه‌لماس ماره‌ کردنی که‌چینکی نازاندی یه‌که رابواردنی له‌گه‌ل دژواره.

ئەندازىار: موھەندىس

كەسىك لاي واپو بروه بە ئەندازىار ئەو خزمەتى كۆمەل دەكات

ئامان: قاپ:

بە زۆرى شىوشى قاپ لە خەودا لادانى حەسودىيە لە دل و دەروون.

ئاخ:

كەسىكى لاي واپو لە خەودا ئاخى ھەل دەكىشا ئەو چاكەى لە گەل
ناكەس كەردووە كە پەشىمانە:

ئاغايى:

كەسى لاي واپو برو بە ئاغا لە خەودا ئەگەر جووتيار برو ئەو دەرى
«شەرم» لە جووتياران دەكات: ئەگەر مەلا بوو قەسەى باش و كەردارى ناپەوا
دەكات: ئەگەر بازەرگان بوو رېبا دەخرووات:

ئاخوپ:

درووست كەردنى لە ناو مال يان لە تەويلە ھېزوو دەستەلاتە ئەگەر لاي
واپو دوو ئازەل لە سەر ئاخوپى ئەو دەلەو پەن ئەو ژنە كەى حەز لە دوو
كەس دەكا.

ئاوینە ھەى نۆك: نەنىۆك: فودىك: جام

دېتنى ھەى نۆكى پووناك ژيانى شادىيە بەلام ئاوينەى تارنىك تووش
بوونى دەردەسەرىيە: خودىتن لە ناو ئاوينەدا مارە كەردنى ژنە: ئەگەر لاي
واپو تەماشای پەشتى ئاوينە دەكات ئەو دەچیتە لاي ژنى خەزى لە پەشتەو:

به ده‌ست که‌وتنی ئاوینه‌ی به‌ژه‌نگ لادانه له فه‌رمانی خواشکانی ئاوینه
مردنی خاوه‌نه‌که‌یه‌تی. به ده‌ست که‌وتنی ئاوینه‌ی زێڤ دینداریه. ته‌ماشای
کردنی نه‌خۆش بو ئاوینه‌ی مردنی نه‌خۆشه‌که‌یه. چه‌پس کراو نه‌گه‌ر
ته‌ماشای ئاوینه‌ی کرد رزگاری ده‌بی. نه‌گه‌ر ژنی بنواپه‌ته ئاوینه‌ی نه‌وه
هه‌وێی به سه‌ر دیت. نه‌ستووری ئاوینه‌ی به ده‌ست که‌وتنی ژبانی خۆشه:

ئاشه‌وان:

زۆر بوونی ئاش و ئاشه‌وان داد په‌روه‌ری و ئاساییشه له وولات مردنی
ئاشه‌وان مردنی پاشاییکی داد په‌روه‌ره‌و: هاپینی شتی وا که ناخوری نرخ
گران بوونی ده‌غل و دانه: درووست کردنی ئاش دینداری پاسته.

ئاسوده‌یی:

که‌سی له خه‌ویا لای وابوو دلی ئاسوده‌یه نه‌وه به‌ران به‌ر به خزموو
که‌سی چاکه ده‌کات.

ئاسایش:

په‌یدا بوونی ئاسایش له وولاتی به‌جی هاوردنی فه‌رمانی خواجه

نه‌ستری: دیرک: خار:

که‌سینک له خه‌ودا لای وابوو نه‌ستری به به‌ده‌نا چرو نه‌وه له لایان
که‌سینکی نار په‌سه‌ن تووشی غه‌م ده‌بی. پزیشن به ناو درکدا دۆستایه‌تی
هه‌ندی که‌سی نار په‌سه‌نه که زبانیان له ده‌ست ده‌بینی. دروونه‌وی نه‌ستری
تووش بوونی کوێره‌وه‌ری به هه‌وێ کرده‌وه‌ی ناشیرین..

« پیتی بی »

بسم الله:

نووسینی به خه تی جوان له خه ودا دیتنی گرتنی ری ی دین داری به به
پاستی ووتنی ته م پرسته پیروزه له نوژدا نه گهر ته وهی ووتویه تی له سهر
پتباری ئیمامی شافعی برو که به سونته تی ده زانن وه هندی به واجییی
ده زانن ته وه به ده ست که ووتنی پایه ی مه زنه به لام نه گهر له سهر پتباری
ته وانه برو که به سونته تی نازانن ته وه لادانه له فهرمانی شهریه ت
نووسینی و هه ل گرتنی پشت به ستنه به خوار زال بوونه به سهر دووژمندا.

بیت المقدس:

نوژ کردن له ناویدا: ده ست که ووتنی میرانه له خزمیکی: که سی له
خه ودا لای وابو له ناویدا نوژی ده کرد به لام پروی نه کرد بوو قیله ته وه
حه جی به نه سیب ده بی ده ست نوژ هه ل گرتن له ناویدا تووش بوونی
سه فهره: داگیر ساندنی چرا له ناویدا نه خوش که ووتنی کوپی خه ون
بینه که یه نه گهر کوپی نه بی له مالی دنیا ده ست کورت ده بی:

بوراق:

که سی له خه ودا سواری بوراقی پی غه مبه ر بوو ته وه پایه ی به رز ده بی
له دنیا هه روه ها دیتنی بوراق له خه ودا مردنی به شه هیدی به وه ده ست

که‌وتنی به‌هه‌شته.

باب: باوک:

دیتنی له‌خه‌ودا به‌شادی: به‌ختیاری و دینداری به‌به‌لام به‌توپه‌بی لادانه له
فرمانی خوای مه‌زن:

به‌فر: وه‌ور:

بارینی له‌خه‌ودا کاتی زستان خێرو به‌ره‌که‌ته. به‌لام له‌کاتی خۆی نه‌بی
بارینی ده‌ردو غه‌مه‌بو خه‌لکی هه‌رئمه‌که: بارینی به‌فر له‌شارنک به‌زۆری
هه‌راسان بوونی خه‌لک به‌م هۆبه‌وه ئه‌وه هاتنی عه‌سکه‌ری پاشاییکی
زۆرداره‌بو هه‌رئمه‌که‌و ئازاردانی خه‌لکه‌که‌یه. خواردنی له‌خه‌ودا قسه
کردنی بی سووده. نووستن له‌سه‌ر به‌فر تووش بوونی غه‌مه: شه‌ره‌به‌فر
قسه‌ی ئاله‌بار به‌یه‌کتر ووتنه. مآلینی به‌فر گرتنی پێیازی دینداری به‌به
پاستی..

با:

که‌سنی لای وابوو بای گه‌رم دیت له‌وولاتی ئه‌وه ده‌ردو به‌لا دیته‌سه‌ر
ئهم وولاته‌بای ڤینک شادی به. بای سارد بی ئه‌مری کردنی خه‌لکه‌بو
فرمانی خوای مه‌زن هاتنی با به‌گرمه‌گرم بو هه‌رئمی ئه‌وه په‌یدا بوونی
شه‌رو کوشتاره‌له‌وی - هاتنی په‌شه‌باوو زریان به‌توندی به‌جۆری خانو
به‌ره‌ی ده‌رووخاند ئه‌وه غه‌زه‌بی خواجه له‌وه‌رئمه‌به‌هۆی تاوانی زۆر:
هاتنی بای شه‌مال له‌هه‌ر وولاتیک شادی به‌بو خه‌لکه‌که:

باران:

بارینی بارانی هیمن له خه ودا له کاتی خوی ژبانی کامه رانی به بۆ
 خه لکی هه رتبه که بارانی لافاو هینه روو زیان به خشی هاتنی دهر دوو
 به لایه بۆ وولات.. بارینی خۆین له هه ر وولاتی. پروودانی شه روو کوشتاره
 له وی..

بوله رزه:

هاتنی بوله رزه له هه ر ئیمیک لادانی خه لکه که یه له فه رمانی خوا.

بازار باژیر:

که سینک لای وابوو چوو بۆ بازار پتکی ونه ی ده زانی بازاری کوی به
 نه گه ر قه له بالغ بوو نه وه خزمه ت کردنی مزگه وته له لایان خه لکی بازار په که
 وه بازاری تاریک و پیس و ازهیانه له خزمه ت کردنی مزگه وت. بازاری
 قوماشی خوری دیتنی له خه ودا شادی خه وینه که یه ناگر تی بهر بۆونی
 بازار په واجی شتی فروشته. نووستنی خه لک له بازار که سادی مو عامه له
 کردنه. رازاندنه وه ی بازار به ختیار خه لکه. نه گه ر که سی لای وابوو چوو
 بۆ بازار وو مو عامه له ی نه کرد نه وه لاچوونیتی له سه ر نه و کاره ی که
 ده یکات.

باشوکه: واشه:

گرتوو گوشتنی له خه ودا له ناو چوونی پاشاییکی زۆرداره: خواردنی
 گوشتی له خه ودا غه یبه ت کردنی که سینکی باشه: هیلکه ی باشوکه نه گه ر
 ژن به دهستی بکه وئی نه وه مندالی لاسارو که م دینی ده ییت:

بار بهر:

به دهست که وتنی له خه‌ودا گه‌یشتنه به ئاوات. له ناو چوونی تروش
بوونی غمه.

به‌رد: گاشه: خرک: کالین:

هه‌ل گرتنی به‌رد له خه‌ودا براده‌رایه‌تی که سیکی د‌ل په‌قه: خواردنی
ووتنی قسه‌ی بی سووده. خانوو کردن به به‌رد. گرد بوونه‌وه‌ی له گه‌ل
خه‌لکی د‌ل په‌ق به‌رد بارین له ئاسمان. د‌ل په‌قی و بی به‌زه‌یی به‌له گه‌ل
یه‌کتری. خواردنی به‌ردوو بوون به‌رد لادانه له فه‌رمانی خوا سوار بوونی
به‌رد هه‌بوونی ژنیکی د‌ل په‌قه وورد کردنی به‌رد ئامۆژگاری مرو‌فی د‌ل
په‌قه:

بادام: چه‌قه‌له باوی:

خواردنی بادامی سه‌وز له کاتی خۆی به‌دهست که وتنی رزقینکی
حه‌لاله به‌لام بادامی ووشک دیتنی له خه‌ودا سالتیکی بی ده‌رامه‌ته برینی
داری بادام یارمه‌تی هه‌ژاره چاندنی بادام هه‌سوودی یردنه به خه‌لک:

بنه‌وشه: وه‌نه‌وشه:

ده‌سکی بنه‌وشه به‌دهست که وتنی له خه‌ودا په‌یدا بوونی کورپنکی
ته‌مه‌ن کورته یان ئیشینکی که‌م وه‌خته بۆن کردن و خواردنی بنه‌وشه ماره
کردنی کچینکی ئارام و هه‌شیاره له باخه‌ل نانی بنه‌وشه د‌لداری به‌له گه‌ل
ژنی خۆی.

بالیف سهرین:

کردن و کپینی له خه ودا ده ست که وتنی ژبانی به ختیار یه. درنژ بوونی
بالیف بیر کردنه وه یه له ژبان. گه وره یی بالیف ته مه ن درنژی یه. ده ست
که وتنی بالیف که جوان بی شادی یه:

بیه ر، ته سیوه ت: ئالته: بیبار

خواردنی له خه ودا به ته نیا یان له گه ل هه رشتی تووش بوونی غه مه
کردنی ئیشیکه که له دواړوژ ده بیته هژی ده رده سهری:

بیژینگ:

له بیژینگ دانی له خه ودا کردنی کاری به جی یه به لام شکانی کردنی
کاری بی سوو ده.

باژله:

تووش بوونی نه خوشی باژله له خه ودا ئازار دانی دایکه پی وسته توبه
بکات.

باوه شین:

باوه شین کردن له خه ودا ته به لی یه له کار و باردا. کپینو و فروشتنی
باوه شین چاو له ده ست خه لکه بز نه وه خیری پی بکه ن: نه گه ر که سیگ
لای و ابو و که سیگ باوه شینی لی ده کرد نه وه قازانج له و که سه ده بی:

بۆن:

کردنی بۆنی خوش شادی یه به لام بۆنی ناخوش غه م و خه فه ته.

بزمار:

دیتنی بزماری گه‌وره پاشای وولاته و بزماری وورد عه‌سکه‌ری پاشایه:
کوتانی بزمار له زه‌وی یان له دار بو‌پیاوی بی‌ژن ژن هینانه بو‌ژنی بی‌میرد
میرد کردنه شکانی بزماری گه‌وره مردنی پاشای وولاته:

برۆ:

دیتنی برۆی هه‌ر که‌سیک به‌ره‌شو و جوانی شه‌وه به‌ختیاری
خاوه‌نه‌که‌یه‌تی به‌لام ناشیرینی ژبانی هه‌زاری به‌بو خاوه‌نه‌که‌ی.

به‌رتاشین:

به‌رتاشین له خه‌ودا قه‌رد دانه‌وه‌ی خه‌لکو به‌دوا که‌وتنی فه‌رمووده‌ی
شه‌ریعه‌ت.

بن‌میچی خانو: سه‌لایته:

سواق دانی سه‌لایته‌ی خانوو و جوان کردنی سه‌رکه‌وتنی خزموو
که‌سی خاوه‌ن خانوو که‌یه به‌سه‌ر دوژمندا پروو‌خانی. مردنی خزمو
که‌سه: سووتانی له زستاندا شادی به‌لام له هاویندا ده‌ردو به‌لایه‌ بو
خاوه‌ن خانوو که‌.

باغه‌وان:

که‌سنی لای وابوو بو‌ویته باغه‌وان له خه‌ودا شه‌وه خزمه‌تی مزگه‌وت
ده‌کات به‌ده‌ست و به‌مال. هه‌روه‌ها ده‌بیته هۆی ماره‌کردنی چه‌ند ژنیک
ا شه‌ریعه‌ت ئسلام.

به لگه:

که سنی له خه ویا لای و ابو داوای شتیکی کردو و به لگه ی له سهر داواکه ی
هینا یه وه نه وه به هو ی که سینی هیزدار به سهر کوسپه ی زیاندا زال ده بی.

به تاته:

خواردن و چاندنی به تانه له خه ودا به ده ست که وتنی مالی دنیا یه.

باغه وانی:

به هه شت دیتنی له خه ودا به پروو خوشی مردنه به ئیمان هه و چون ی
به هه شته.

به هه شت:

چوونی له خه ودا شادی یه: خواردنی میوه ی به هه شت برزقی حه لاله.
یاری کردن له گهل حوړی له به هه شت مردنه به موسولمانی: نه گهر لای
و ابو وستی - بروات بز به هه شت و به رگری لی کرا نه وه کردنی
بی فرمانی خوا یه - که سنی لای و ابو ده رگه ی به هه شتی لی گیرا نه وه که سه
به رانه ر بابو داکی گونا جاره: که سنی لای و ابو فرشته بردیان بز
به هه شت نه وه توبه ده کات له گونا حان: نزیک ی له به هه شت و نه چوونه
ناوی نزیک برو نه وه ی مردنی نه وه که سه یه که وای دیوه: خواردنی شیله ی
هه نگرین له به هه شت فیر بوونی زانیاری زوړو به سووده. نه گهر بیان
ووت ده چپته به هه شت نه وه توبه ده کات. یان میراتی زوړی ده ست ده که و ی
له خزمیکی. کردنه وه ی ناگر له به هه شت خواردنی مالی حه رانه: نه گهر
قه سریان دایی له به هه شت نه وه پایه ی به رز ده بی: که سنی لای و ابو کللی

به هه شتی لایه ئه وه به موسولمانی ده مری: ئه گهر مه لائکته له دوزهخ
بردیانه به هه شت ئه وه تۆبه ده کات له گوناخان: ئه گهر لای وابوو پوو به
به هه شت ده چیت تۆره پوو ده کاته خواپه رستی -

بژانگی چاو بژوئل:

جوانی له خه ودا دینداریه: ئه گهر که سێ لای وابوو بژانگی چاوی
ناشیرینه ئه وه که م دینی ده کات.

بلور: شووشه:

به ده ست که وتنی شووشه ی ینگهره له خه ودا ماره کردنی ژینکی باشه
شکانی شووشه یان ژن ته لافدانی خاوهن شووشه که یه یان مردنی کچیتی:
درووست کردنی خانووی شووشه له خه ودا هینانی کچی عالمیکی به رزه:

به یتار: پزیشکی ئازهل:

که سێ لای وابوو له خه ویا بوو به پزیشکی ئازهل ئه وه ئیشی خه لک
ده کات به بێ ته ملی. مردنی به یتار مردنی که سیکه که سوودی هه یه بو
کۆمه ل:

به ران: شه ک: خرت:

که سێ لای وابوو له خه ودا به رانیان داپی ئه وه ده سه لاتی زۆر ده بی سوار
بوونی به ران پام کردنی که سیکه زۆرداره: هه ل گرتنی به ران ئیش کردنی
که سیکه ناوداره درێژ بوونی قوچی به ران پابواردنی ژبانی خوشی خاوهن
به رانه که یه له گه ل ژنی خۆی. کورت بوونی قوچی به ران بیده سه لاتی

پاشای وولاته. کرشته وهی بهران برو خواردنی سهر که و تنه له کاروباری ژباند: شهره بهران شهرپی دوو پاشایه گوراندنی بهران خواردنی مالی دووژمنه مردنی بهران مردنی خاوه نه که یه تی: ده ست که و تنی سهری بهران - پایهی بهرزه. نه گهر لای و ابوو چهند بهرانیکیان دایی نه وه ههر بهرانیکی به سالتیک داده ندرتت بو کاتی ئیش کردنی له و شته ی که له دهستی دایه: که سی لای و ابوو بهران سواری بوو به سهر دووژمنی دا زال ده بی.

بازن:

له ده ست کردنی بازن له خه ودا بو ژنی بی میرد میرد کردنه بو پیای بی ژن ژن هینانه بازنی زیر له ده ست کردنی غه میکه و ده پروات. بازنی زیو به ده ست که و تنی مالی دونیایه بازنی ئاسن و دار بو پیاو له ده ست کردنی ماره کردنی ژنیکی لاساره به لام بو ژن میرد کردنی نابه دلّه وون بوونی بازن مردنی منداله یان ته لاقداننی ژنی خاوه نه که یتی:

بهراز:

دیتنی له خه ودا دووژمنه. شهر کردنی له گه ل بهراز شهر کردنه له گه ل که سیکي ناره سه ن سوار بوونی زال بوونه به سهر دووژمندا شوانی میگه لی بهراز سه رو کایه تی کومه لی بی سوودو ناره سه نن. خواردنی گزشتی بهراز مالی چه رامه: موو رستنی بهراز به ده ست که و تنی تپوش بوونی مالی چه رامه:

برینداری:

که سی لای و ابوو له خه ودا برینداریان کرد نه وه که سیکي ناره سه ن

جینیوی ده داتی.

بزن مژاک: سووسه مار:

گۆشت خواردنی له خه ودا قوت دانه وهی رقه به رانبه ر به و که سه ی
تاوانباره گرتنی سووسه مار براده رایه تی که سیکی بی سووده:

به ژن و بالآ:

جوانی و قه شهنگی له خه ودا به ده ست که وتنی پایه ی به رزه. درێژ
بوونی بالآ به زۆری مردنی خاوه نه که یه تی کورتی تووش بوونی هه ژاری و
بی مالی یه:

بارود:

به کار هینانی: ئامۆزگاری کردنی خه لکه بو پیشه سازی به سوود بو
وولات.

به رخ: کاووپ:

به ده ست که وتنی و گۆشت خواردنی به ده ست که وتنی مالی خه لآله
مردنی کاووپ له ده ست چوونی مالی دونیایه:

بزن:

به ده ست که وتنی و گۆشت خواردنی ماره کردنی ژنیکی باشه:
دۆشینی کردنی کاسبی خه لآله برژاندنی گۆشتی بوختان کردنه به ژنیکی
پاک: به ده ست که وتنی مه ره زی بزن مالی خه لآله.

بۆق: قورباقه:

خواردنی گۆشتی بۆق خیر و بهره که ته: بارینی بۆق له ئاسمان غهزه بی
خوایه. گرتنی براده رایه ته که سینگه خوا به رسته. هینانه ده ری بۆق له ئاوو
فره دانیان بۆو و شکانی بهرگری کردنی خوا به رسته له دینداری: قره قری
بۆق هاتنی به لایه:

باقله:

خواردنی و چاندنی به زۆری دوو دلی به له هینانی ژنیک یان له کردنی
کارنک و به لām نه یکات باشته: هه ندی ده لێن خواردنی باقله ی شیز
خواردنی مالی حه رامه.

بروسکه: بلاچه: چه غماغه: تریشقه:

هاتنی بروسکه ی هه ور نه گه ر گه رمه ی هه وری له گه لا بوو نه وه
روودانی شتی که.

له هه ر ئه مه که خه لکه که ده که و ئته مه ترسی فه وتانی سه روو مالی به لām
نه گه ر بلاچه دوو نیای روونا ک کردو هه وری نه بوو نه وه شادی به بۆ
خه لکی هه ر ئه مه که ده بی بروسکه و و بارانی به هیز شه پ گردنی دوو پاشایه
به لām هی نه رم و له سه ر خو خیر و خوشی به:

به ن: داو:

به ده ست که وتنی به نی توند له خه ودا گه یشتنه به ئاوات به هوی که سی
به هیز:

بالوکه:

په‌یدا بوونی له سه‌ر به‌ده‌نی مرۆف له خه‌ودا ئازاری نه‌بوو نه‌وه
دانه‌وه‌ی قه‌رزو سپارده‌یه به‌پاستی به‌لام ته‌گه‌ر هه‌یشتی هه‌بوو نه‌وه
خه‌یا نه‌ت کردنه له سپارده‌ی خه‌لک.

بزر بوون وون بوون:

وون بوون له خه‌ودا بیر کردنه‌وه‌یه له کارنک که ناکرێ و زه‌حه‌مه‌ته.

به‌هار:

دیتنی به‌هار به‌ جوانی ماره‌ کردنی ژنیکێ باشه: به‌هار دیتنی له کاتی
خۆی نه‌بی پیدای بوونی غه‌م و ده‌رده بو خه‌لکی هه‌ر ته‌مه‌که: چوونه سه‌یران
له به‌هاردا به‌ده‌ست که‌وتنی ژیا‌نی شادی‌یه.

بلا‌لۆک:

خواردنی بلا‌لۆک له خه‌ودا بو نه‌خۆشی چاک‌بوونه‌وه‌یه. بو له‌ش ساغ
حه‌ج کردنه دارده‌ستی بلا‌لۆک به‌ده‌سته‌و گرتنی به‌جێ هه‌یتاتی فه‌رمانی
خوا به‌ برینی داری بلا‌لۆک ته‌رک کردنی نو‌ژێری جه‌ماعه‌ته.

بو‌یاغ: ره‌نگ

بو‌یاغ کردنی هه‌ر شتیک له خه‌ودا فێل کردنه له خه‌لک به‌لام بو‌یاغ
کردنی پتلاو کردنی ئیشی حه‌لاله. دیتنی بو‌یاغ چی له خه‌ودا دیتنی
که‌سینکی حه‌له‌بازه:

بووک:

هینانی بووک بۆ که سینک به بئی ده هۆل و زور ناو گۆرانی خێرو
 خۆشی یه. به لām به زه ماوه ند هینانی بووک تووشی بوونی خه لکی
 هه ریمه که یه به غه م و خه فته به تایبه تی ئه وه ی بۆ دیت: بانگ کردنی
 که سینک بۆ سه ر بووک ئه گه ر ناو خواردنی تیدا نه بوو جی به جی کردنی
 کاروباری خه لکه بۆ خوا به کورتی گواسته وه ی بووک به هیمنی شادی یه
 بۆ ئه وه ی بۆی دیت و بۆ خه لکی گونده که ش به لām به شایی کردن و گۆرانی
 ووتن هاتنی به لایه:

بیر:

هه ل قه ندنی له خه ودا خواستی ژنیکه که زه حمه ته بۆی بی. ئاودانی
 شینانی به ئاوی بیر په یدا بوونی منداله. که وته ناو بیر مردنی کابرایه:
 ووشک بوونی بیر ته لاقدانی ژنی خاوه ن بیره که یه: ئاو خواردنه وه له بیر
 ده ست که وتنی ماله لای ژنه که یه وه. که وته ناو بیر تووش بوونی چه پسه.
 خسته دوولکه ی ئاو بۆ ناو بیر ئه گه ر ئاوی نه هینا ده ر بوونی مندالیککی
 ناته واره. پوونی ئاوی بیر ژبانی خۆشی خاوه ن بیره که یه..

باغ:

چرو نه ناو باغی جوان له خه ودا دینداری یه: ته ماشا کردنی باغ قورئان
 خوئنده خواردنی میوه جاتی باغ پته وی برپایه به خوای گه وره هاتنه ده ر
 له باغ لادانه له فه رمانی شه ریمه ت: برپینی داری باغ گۆناه کردنه: دیتنی
 باغی خورما خێرو خۆشی یه بۆ ئه و که سه ی دیویه تی بۆ خه لکی ئه و
 هه ریمه ش که باغه که ی لی دیتراوه.

برنج:

چاندنی برنج له خه ودا کردنی کاری باشه. خواردنی ئارام گرتنه له سهر ژبانی ناخۆش خواردنی به شیر دینداری به کوتانی برنج زه کات دانی ماله.

باووشک:

که سنی لای وابوو له خه ودا باووشکی هاتی ئه وه ئه و کاره ی که ده به ویت بیکات سوودی نه.

بالوکه سیچکه سلاوه:

ده رکه و تنی بالوکه له چاوی راست خۆشی به. به لام له چاوی چه پ تۆش بوونی غه مینکی گه وره به به هۆی لاساری ژنه که ی خۆی.

به له کی:

که سنی لای وابوو له خه ودا تووشی دهردی به له کی بووه ئه وه یان خۆی یان خزمینکی پایه ی زۆر به رز ده بی.

برسی به تی:

که سنی لای وابوو له خه ودا که مینک برسی بوو ئه وه مالی له ده ست ده چی به لام نه گه ر لای وابوو زۆر برسی بوو ئه وه مالیکی زۆری ده ست ده که وئ. برسیه تی له زستاندا زۆر باشه: ههروه ها برسی به تی براده رایه تی که سینکی بی سووده:

بژار کردن:

بژار کردنی شینایی له خه ودا به جی هیانی فرمانی خوا به به راستی.

بانگدانی نویژ:

بانک له مزگهوت فرمان کردنه به چاکه:

له جی ی بهرز چه ج کردنه. له مهز دادا. مردنی بانگ دهره. ههروه ها
له کن مالی خزی مردنه. بانگدان له گهل جیرانان تووش بوونی به لایه. له
جی یی که بو بانگ دان نه شئی لهو جی یه جاسووسی کردنه له سهر خهلک.
بانگ دانو به زیادوو ناتهواوی بی نه مری کردنی خوایه. بانگدانی مندا
ل بازار دانی باب و داکیتی. له سهر پشتی وولاغ مردنی بانگدهره: نه گهر
که سینکی چه پسی یان نه خوژی له خهودا بانگی دا نهوه پزگار بوونو
چاکبوونه ویه بانگدان له سهر مناره دهست که وتنی پایه ی بهرزه.

برپرری پشت: قهفهزه:

به هیژی له خهودا دهست که وتنی پله ی بلنده. بی هیژی تووش بوونی
ههزاری یه - ره شبور و سوور بوونی پشت که م دهستی مالی: دونه یه داغ
کردنی پشت به ناگر نه دانی زه کاته کوپ بوونی پشت تووش بوونی به لایه بو
خواه نه که ی: دیتی پشتی دووژمن - نه مین بوونه له فیلی دووژمنه که
شکانی پشت یان مردنی برابه یان بیدهسته لاتی یه - هیشانی پشت تووش
بوونی چه پسه: ههل گرنتی دار به پشت دوو زمانی یه له نیوان خهلک باری
گران به پشت له خهودا قهررداری یه به زوری:

باپیر:

دیتی له خهودا به شادی گه یشتنی خهون بینه به ناواتی خزی نه گهر
لای وابوو باپیری شتی دایه نهوه پایه ی بهرز ده بی دیتی به توپری
گوناهباری خهون بینه که یه.

باینجان:

خواردنی باینجان له خه ودا قیل کردنه له خه لک به ناوی دین به لام بۆ
راوچی ده ست که وتنی نیجیری باشه:

بست: هه پل:

پنوانی شتی به بست له خه ودا بیر کردنه وهیه له ئیشیکی زه حمه ت
به لام به هۆی پاره ده کری کورتی بست پاره ستانی کاری خه ون بینه که یه
به لام دپێزی جی به جی بوونی کاروو باریتی.

بی: به هی:

بۆن کردنی له خه ودا ژینکی ئارام و هۆشیاره. خواردنی بی له خه ودا بۆ
نه خۆش چاکبونه وهیه بۆ مه لا زیاد بوونی زانیاری به بۆ بازرگان قازانجی
زۆره - گوشینی بی به ده ست که وتنی مالی دنیا یه:

بال:

که سنی لای وابوو دوو بالی هه یه نه وه دوو کورپی ده بی که سنی لای وابوو
بالی هه یه و به لام باله کانی شکان یان سووتان نه وه مندالی ده مرن: فرین به
بال کار کردنه له ئیشوو کاری میری. دیتنی بالی ته بیر له خه ودا دلداری
کردنه له گه ل کچ گرانی بال له سه ر به ده ن گوناخ کردنه. که سنی لای وابوو
دوو بالی زۆر جوانی هه یه نه وه پایه ی دنیایی به رز ده بی.

بولبول:

خوێندن وه کوو بولبول دلداری کردنه له گه ل کچی که بوی نابیی:

به دهست که وتنی هیلکه ی بولبول ماره کردنی کچیکی ساویلکه یه گرتنی
بولبول پهیدا بوونی کورپیکی قوران خوینه. خواردنی بولبول به دهست
که وتنی مالی دوونیا به:

بـرا:

دیتنی براوو مام و خال له خه ودا به جوانی پرووی گهش دهست که وتنی
ژیانی شادی به.

بـهـرو:

خواردنی له خه ودا به دهست که وتنی مالیکی زوره به زه حمهت دیتنی
داری بهرو براده رایه تی که سیککی نارام و زانیاره. برینی داری بهرو له
دهست چوونی براده ره چاندنی بهرو. خواردنی شیربایی به. برینی گه لا
بهرو نیش کردنی میزه به - به خه یانهت. خواردنی به برژاری گران بوونی
نرخنی دانه ونله به:

بـاز:

که سنی لای و ابرو له خه ویا باز له سهر سهری یان له سهر شانی نیشته وه
ئه وه له لایان کز مه ل پرتزی زور ده بی. کوشتنی بازو و گوشت خواردنی
غه ییهت کردنی پاشایه. ئه گهر ژنیک له خه ودا بازی گرت ئه وه کورپیکی
ده بی ئه گهر میردی هه بی ئه گهر نامیرد به که سیککی ناودار ده کات فرینی باز
له دهستی ههر که س تووش بوونی بی دهسته لاتی به. گرتنی بازی سپی -
نیش کردن له کاروباری میریه

بازدان:

که سنی لای وابرو له خه‌ودا بازیدا له شوئینی بۆ شوئینی و به سه‌لامه‌تی
په‌ری‌یه‌وه ئه‌وه ده‌گاته ئامانجی خۆی:

بازی به‌ند:

که سینگ له خه‌ویا لای وابرو بازی به‌ندی له خۆ به‌ست ئه‌وه به‌سه‌ر
دووژمندا زāl ده‌بی به‌هۆی که‌سینگی هیزدار:

به‌نگ:

خواردنی وکپینی له خه‌ودا لادانه له فه‌رمانی خوای گه‌وره.

بی هیزی:

بی هیزی و لاوازی له خه‌ودا کردنی بی ئه‌مری خوايه به‌زۆری.

باگوردان:

دیتنی درووست کردنی له خه‌ودا دامه‌رزاندنی ئیشیکه که زۆر سوودی
هیه. بان گێران به باگوردان ئه‌گه‌ر بانه که ته‌ر بوو ئه‌وه ته‌لاقی ژنه که
که‌وتروه و هه‌ر له لایه‌تی. به‌لام ئه‌گه‌ر بانه که ووشک بوو ئه‌وه میراتی
خوشک و دایکی لایه‌و نایدا..

بنیشت:

جاوتنی له خه‌ودا به‌دروا که‌وتنی کارنکه که بی سووده. ئه‌گه‌ر لای
وابرو که‌سنی بنیشتی ده‌جاوت و گۆرانی ده‌ووت ئه‌وه به‌دوای نیربازیدا
ده‌گه‌ڕێ که ئابرووی ده‌چێ..

باسک: قؤل:

ئه ستوری و جوانی باسکی هه رکه س له خه ودا هیزو دهسته لاتی
خزم و که سیتی لاوازی و ناشیرینی ییده سه لاتی به: شکان و برینی باسک له
خه ودا کوشتنی خزمیکی ئه وه به هۆی قیلّی دووژمنانی خۆی: باسکی
بئی قامک قسه کردنی ییده سه لاتی به.

بالوعه:

که سنی لای و ابوو بالوعه ی ئاوی له ماله وه به ئه وه ژنه که ی چه ند
هه راشه. گیرانی کونی بالوعه میز گیرانی خاوه نه که یه تی.

برین:

که سنی لای و ابوو برینی که و ته به ده ن نه گهر خوشتی نه بئی ئه وه ده ست
که و تنی پله ی به رزه به لام به خوژنه وه ده ست که و تنی مالی دوو نیایه.

بیده نگکی:

له خه ودا به ده ست که و تنی پاره ی زێره. یان به ده ست که و تنی میراتی
خزمیکی خۆیه تی که به س ئه و میراتی لی ده گری:

بئی هۆش بوون:

له خه ودا کردنی بئی ئه مری خوایه بۆ په زامه ندی زۆردارێک چاک
بوونه وه تۆبه کردنه له و گوناخانه ی:

بیل: خا که ناز: دۆله مه پ: پئی مه په:

به ده ست که و تنی له خه ودا هینانی ژنیکه که تووشی ده رده سه ری
ده کات شکانی له خه ودا وازه ی نه نه له کشت و کال.

« پیتی پی »

پنی غه مبه ران:

هه ریه ک بنواړه پیتی خوی: دروودی خویان له سه ربی...

پنلاو: کهوش:

پنلاوی جوانو تووند له پی کردنی له خه ودا ژبانی خوشی
خواه نه که یه تی: پنلاوی ته نگ توش بوونی نازاوه ی ناومالی خوشی یه:
هی سپی ژنی باشه: هی سه وز دینداری یه هی زهش سه فەر کردنه. بزر
بوونی پنلاو. ته لاقدانی ژنه که یه تی. پنلاوی ناله بار توش بوونی غه م و
ده رده سه ری یه:

په مۆ: لۆکه: په نیه:

به ده ست که وتنی له خه ودا مالی دنیا یه: چاندنی بۆ جووتیار ده وامه نی
زۆره بۆ مه لا زانیاری یه. بۆ بازرگان قازانجی زۆره. بۆ دیندار زیاد بوونی
په رستی دینه به ده ست که وتنی برکی لۆکه براده رنکی باش و بی ده عیه یه:

پشتین:

به ستنی پشتینی زه رد نه خوشی یه. هی سوورو رهش شادی یه. هی

سه‌وز دینداری‌یه: به‌ستنی پشتینی قایش و ئاسن تووش بوونی چه‌پسه...

پوونگ:

خواردنی له خه‌ودا به‌ده‌ست که‌وتنی مائیکی که‌مه له لایان میراته‌وه:
گوشینوو دورینی هه‌ز کردنه له ژنیک که‌پی ناشی.

په‌نیر:

خواردنی له خه‌ودا به‌ده‌ست که‌وتنی رزقی ئاسانه. زۆر بوونی له بازار
سأل خوشی‌یه کردنی په‌نیر له لای پیاوه‌وه ژن به ژن کردنه له گه‌ل که‌سیکی
ناره‌سه‌ن که‌ په‌شیمانی له دوا‌یه. کرینی په‌نیر ته‌مه‌ن درپژی کرپاره: نه‌گه‌ر
لای وابوو عه‌سکه‌ر په‌نیر ده‌خوات به‌سه‌ر دووژمندا زال ده‌بی نه‌گه‌ر ژنی
لای وابوو درووستی ده‌کات نه‌وه به‌ختیاری‌یه بۆ ژنه‌که:

پسان پچهران:

که‌سی له خه‌ودا لای وابوو شتیکی له ده‌ست پسا نه‌وه سیله‌ی په‌حم
جی‌به‌جی ناکات به‌رانبه‌ر به‌خزم که‌سی: نه‌گه‌ر لای وابوو شته
پساوه‌که‌ی گری دایه‌وه نه‌وه له گه‌ل خزم که‌س خوی ئاشت ده‌یته‌وه:

پۆسته‌به‌ر:

دیتنی پۆسته‌به‌ر له خه‌ودا تووش بوونی سه‌فه‌ر کردنی. هه‌روه‌ها
گوازتنه‌وه‌ی ماله‌ له‌و جیگه‌ی که‌ لی‌یه‌تی بۆ جیگه‌ی خوشتر...
مردنی پۆسته‌به‌ر له خه‌ودا جی‌نیش کردنی کۆچه‌ریانه له لایان
میری‌یه‌وه...

پارێزه‌ر:

که سێک لای وابوو بوو ته پارێزه‌ر تهوه بیلاعه‌مله: مردنی پارێزه‌ر که م
برونه‌وه‌ی دادپه‌روه‌ری‌یه.

پاسه‌وان: ئێشکه‌چی:

- که سێ لای وابوو پاسه‌وانی ده‌غل و دان و مالیات و بلغاته تهوه هه‌مرو
کاروباری ژن هه‌نان و ته‌لاقدان ده‌که‌وته لای تهوه ئه‌ویش کاروباری خه‌لک
به‌بێ خه‌یانه‌ت جێ به‌جێ ده‌کات ته‌گه‌ر که سێ لای وابوو پاسه‌وان هه‌یه له
ده‌رگه‌ی تهوه تهوه ئه‌مێن بوونه له ترسی زۆرداران که ناتوانن زیانی لێ
بدن.

پۆر:

گرتنی پۆر له خه‌ودا ماره‌ کردنی ژنیکێ چه‌نه بازه. فرینوو مردنی پۆر
ته‌لاقدانی ژنه‌که‌یه‌تی. خواردنی گۆشتی پۆر ده‌ست که‌وتنی مالی دونه‌یا
له لایه‌ن ژنه‌که‌ی:

پینه‌چی: پینه‌دۆز:

که سێ لای وابوو بوو ته‌ پینه‌چی تهوه ئیشوو کاری خه‌لک جێ به‌جێ
ده‌کات که سوودی دین و دونه‌یای هه‌یه:

په‌له‌ کردن: تالوکه‌ کرن: به‌له‌ زین:

په‌له‌ کردن له خه‌ودا له ئیشیک ته‌گه‌ر ئیشی دونه‌یایی بوو ته‌ولادانی په‌له
که‌ره‌که‌یه له دینه‌داری. به‌لام ته‌گه‌ر ئیشی خوایی بوو تهوه‌گه‌یشتنه‌ به‌ئاوات.

پشت به سستی به خوا:

پشت به ستن به خوا له خه ودا به ده ست که ورتنی پله ی نه ولیایانی
مه زنه...

پئی = لاق: پا:

جوانی و پته وی له خه ودا ژبانی خۆشه هه بوونی پئی ی زۆر سه فەر
کردنی زۆره شکانی پئی مردنی خاوه نه که یه تی شهل بوونی پئی که م
ده سته لاتنی خاوه نیتی قلیشانه وه ی پئی دوودلی یه له کردنی ئیشیک: به لام
نه کردنی باشته...

پێرو: نه ستیره

که ورتنه خواری پێرو له ئاسمان که م بوونی میوه جاته و مردنی ئاژله به
زۆری گرتنی پێرو براده رایه تی که سینکی زانیاره که سوودی هه یه.

پاساری: کوژی یله: کیشکه: چۆله که:

گرتنی له خه ودا براده رایه تی که سینکی بی سووده: کوشتنه وه ی په یدا
بوونی کوپنکه ته مه نی کورته خواردنی گوشتی پاساری له خه ودا مالی
دو نیا به یه که می ده نگی پاساری موزده ی خۆشه بۆ خه ون بینه که. زۆر
بوونی پاساری مردنی مندال و ژنه به هزی نه خۆشی یه وه:

په پووله: په له تیک: په روانه:

دیتنی له خه ودا بۆ جووتیار ته نه لئی یه له کشت و کال کردن بۆ کار
به ده ست نه زانیی جی به جی کردنی کار ووباره. زۆر بوونی په پووله له

وولاتینک زۆر بوونی بینکاروو ته‌نبه‌لانه: به‌ده‌ست که‌وتنی په‌پورنه‌ی
ئاو‌ریشم... خیر و به‌ره‌که‌ته:

پن‌مه‌ره: بنواره‌بیل.

پیواز:

خواردنی له‌خه‌ودا به‌ووشکی غه‌مه. به‌ته‌ری ته‌ن درووستی‌یه. ک‌پینی
پیواز مو‌عامه‌له‌کردنه له‌گه‌ل که‌سینکی حیل‌ه‌باز: پاک‌کردنه‌وه‌ی پیواز له
خه‌ودا‌ریایی‌کردنه به‌ران‌به‌ر ده‌وله‌مه‌ند. ئاو‌دانی پیواز چاکه‌کردنه له‌گه‌ل
که‌سینکی س‌پله‌و و بی‌نمه‌ک: چاندنی له‌خه‌ودا سو‌ود به‌ده‌ست که‌وتنه له
مو‌عامه‌له‌کردنی:

پیری:

له‌خه‌ودا بۆ‌گه‌نج پیر بوون پایه‌ی به‌رزه. به‌لام نه‌گه‌ر که‌سینک پیر لای
وابو‌گه‌نج بۆ‌ته‌وه‌ئه‌وه به‌زوویی ده‌مرئ:

پزدان:

که‌سینک له‌خه‌ودا لای وابو‌و‌پزدانی ده‌ست که‌وت‌ئه‌وه براده‌رنکی به
سو‌وده که‌نه‌ینی ده‌پار‌تزی.

پاره: پۆل:

به‌ده‌ست که‌وتنی پاره‌ی زۆر له‌خه‌ودا ژبانی شادی‌یه: پاره‌ی زۆر له
خه‌ودا به‌ده‌ست که‌وتنی زāl بوونه به‌سه‌ر دو‌ورمندا:

پیشوولہ: پیشکھ: تہ پو: میشلہ

کوشتنی لہ خہودا سہرکہوتنہ لہ کوسپہی ژیان بہ ئاسانی. زور بوونی
لہ ہر وولاتیک پیدابوونی دوو بہرہ کی وکوشتارہ لہ وولاتہ کہ....
نیشتنہ وہو پیوہدانی تہ پز لہ سہر کہ سیک زیان گہ یاندنی دووژمنہ بہو
کہ سہ کہ لہ سہری نیشتووتہ وہ گہ ستروہ تی:

پہرؤ:

کہ سیک لای وابو پھرونیکی کہوتہ دہست ولای خوشبووئوہ کاری
دہ کا دلی پی خوش دہ پی:

پاشیو کردن بو رؤزی:

کہ سیک لای وابو پاشیوی کرد بوئوہ بہ رؤزی بیتئوہ بہ دوا
کہوتنی سوننہ تی پی غمبہرہ دروودی خوالی لی پی.

پیوہری ئاو:

دیتنی لہ خہودا ہرزانی وژیانی خوشہ.

پلینگ:

کوشتنی لہ خہودا زال بوونہ بہ سہر دووژمندا سوار بوونی کہول لہ بہر
کردنی بہ دہست کہوتنی پلہی بہرزه لہ دنیا دا خواردنی گؤشتی بہ دہست
کہوتنی مالی دوونیاہ پام کردنی لاچوونی غم و خہفہ تہ: دہنگی پلینگ
پیدابوونی مہترسی یہ لہ لایہن پاشاییکی زوردار.

په پوسلیماننه:

گرتنی له خه ودا له لایان هه ر که سینک په یدا بوونی باسی شه و شوژی
پاشایانه خواردنی گزشتی جی به جی کردنی کاروباری خه لکه. فرپنی له
دهستی که سینک بلاو بوونه وهی دهنگ و باسی سهیره له ناو خه لک:

پلک: پور = میمک:

دیتنی پلک له خه ودا به جوانی و پرووخوشی شادی یه و سالی خۆشه
به لام به ناشیرینی بلاو بوونه وهی غه و ده رده:

پشکو: پۆلو: په نگر:

هه ل گرتنی به ده ست نه گه ر گه رم برو نه وه تووش بوونی کاری
بی سووده به لام نه گه ر سارد برو سه ر که و تنه به سه ر کۆسپی ژاندا...
خواردنی پۆلو مال خواردنی هه تیوه دیتنی له ناگرداندا یان له ناو
مه قاله دا کۆشش کردنه بۆ دۆله مه ندی و ناگات پی ی:

پشمین:

پشمین به پیکه نینه وه مردنی کابرایه دوو جار پشمین دوودلی کردنی
کارنکه که نه کردنی باشته ر. سی جار پشمین رزگاری یه له ده ردوو به لا:

پووش:

شین بوونی پووش له خه ودا له سه ر به ده نی که سینک نزیک بوونه وهی
مردنی کابرایه شین بوونی له سه ر به ری ده ست خه یانه ت کردنی زنی
کابرایه. کۆ کردنه وهی پووش کۆ کردنه وهی مالی حه رامه:

پاشا:

دیتنی له خه ودا به شادی ژبانی خوښه. به توره یی که م دینی به نه گهر
که سنی لای و ابو پاشا شتی دایی نه وه پله ی به رزی ده ست ده که وی لا
لایان پاشا وه.

پشيله: کتک: گوربه: پسیله:

که سینک له خه ودا لای و ابو پشيله له ناو ماله که یه تی نه وه دزه له
خز می خو ی. ده یه ویت دزی لای بکات: نه گهر لای و ابو پشيله گه ستی
نه وه یه ک سال نه خوښ ده بی. گرتنی پشيله ی می ماره کردنی ژنی فیلبازه.
کوشتنی پشيله به رگری کرده له دزوو جه رده پشيله ی هار: سالتیکی
ناخوښ و بی ده رame ته. ده نگی پشيله ناشکرا بوونی دزی هه ریمه که یه.
خواردنی گوشتی پشيله فیل کرده له خه لک له په نای دین. که سنی لای
و ابو له خه ویا بوو به کتک نه وه لاده دا له دینداری و پوو ده کاته ته له که
بازی.

پاوان: میرگ یا باغ

که سنی لای و ابو چووه ناو پاوانی خه لک نه وه نه مری خوا ده کات -
ئاودانی پاوان دینداری یه: برپنی پاوان له خه ودا که م دینی به -

پارو = تیکه:

قوت دانی پارو له خه ودا به ئاسانی جی به جی بوونی مه به ستی کابرایه
به ئاسانی به لام قوت دانی به زه حمه ت تووش بوونی دژواری و
ناخوښی یه. نه گهر لای و ابو پاروی له قورگدامایه وه نه و خه ریکی ئیشیکه
که تی یدا تووشی ناخوښی ده بی نه گهر پاروی به هزی ئاره وه قوتدا نه وه
که سنی دیندار یارمه تی ده دا بژ جی به جی کردنی مه به سته که ی:

په سیره = قۆره به رسیله:

خواردنی له خه ودا وه رگرتنی شیربایی یه که ده یه وی بۆ چاکه سهرفی
بکات لی کردنه وه له دارمیو کردنی کارنکه که وه ختی نه: گوشینی تووش
بوونی مالی حه رامه که له لای پاشای وولات وه ری ده گری.

پنکه نین:

که سنی لای وابوو له خه ودا پنده که نی به زهرده خه نده بوو به بی دهنگی
ئه وه خوشیو شادی یه. به لام پنکه نینی به قاقا تووش بوونی غه م و ده رده
ئه گهر که سنی لای وابوو مندالی پنده که نی ئه وه شتی سه یر په یدا ده بی:

په رده:

که سیک لای وابوو ده رگه ئی مالنیک یا په نجه ره که ی په رده ئی له سه ره
ئه وه په یدا بوونی غه مه بۆ خاون ماله که: په رده ی سه ر ده رگه ی مزگه وت
که م بوونی دینداری یه له هه رتمه که.

په رژین:

په رژینی باغو شینایی دیتنی له خه ودا زۆر بوونی دینداری یه له هه رتمه که
شکان و تیک چوونی په رژین: په یدا بوونی که م دینی یه له وولات.

په راسوو: ده نده:

که سنی لای وابوو په راسووی پته وو جوانه ئه وه ژنه که ئی هه زشیاروو
گوی رایه لیه تی. خواردنی ده نده ی خۆی له خه ودا داوا کردنی مالی دونیا ه
له خزم و که سی خۆی. شکانی په راسوو: چه نه هه راشی ژنی خاوه ن
په راسوو. نه بوونی په راسوو له خه ودا مردنی خزم و که سی خۆیه تی.

پسرد:

له سهر پښتنی و له سهر دانیشتنو و نووستن و په پینه و ه ی پسرد له
خه ودا به جی هیثانی فرمانی خوایه و نه مین بوونه له حیلہ ی حیلہ بازان.

پشتی ئاده میزاد:

جوانی و قه له وی ژبانی شادی یه: که سنی لای و ابو و پیتی پشتمان
دارپنی نه وه به دهر دی ناکاو دهری که سنی لای و ابو و پستی ئاسنه یان داره
یان گلہ نه وه زوو دهری هیثانی پشت له خه ودا که م دینی یه.

پیسایی:

کردنی پیسایی له خه ودا به رانبه ری خه لک کردنی کارنکه که ئابرووی
ده چی خواردنی پیسایی خواردنی مالی و هسیه تی گشتی یه توندی پیسایی
له خه ودا سهرف کردنی پاره یه بۆ ته ن درووستی خوی به لام شلی پیسایی
سهرف کردنی پاره یه بۆ که س و کاری خوی پیسایی کردن له ئاوده ست
ده و له مهن دی یه پیسایی پیا هاتن مالی زوره دهستی ده که وی. پیسایی کردن
له بازار لادانه له فرمانی خوا شاردنه وی پیسایی به گل شاردنه وی مالی
دونیا یه که سنی لای و ابو دار له پیسایی وهرده دات: نه وه کار به دهستی
به رتیل خوره پیسایی کردنه ناو دهری توپه بوونه له ژنی خوی. که وتنه ناو
پیسایی توو شبوونی غمه پیسایی کردن له سهر ته شت. چوونه لای ژنی
خو ته تی له پشترا. نه گهر که سنی لای و ابو که سیک پیسایی دادا نه وه
دووژمنایه تی ده کات به لام چی له ده ست ناییت

پاپا:

دیتی له خه ودا په یدا برونی که سیکه ئاموژگاری خه لک ده کات بۆ

گرتنی ریبازی باش به لام مه به سستی خوانیه له م ئاموژگاری به:

پۆلا:

به ده ست که وتنی له خه ودا ده سته لاته. تواندنه وهی زأل بوونه به سهر
ناحه زدا خواردنی پۆلا قوت دانه وهی رقه به رانبه ری که سئی که خه رابه ی له
گهل کردووی.

پیشک: پینله قان: مه ساسه:

که سینک لائی وابوو له خه ودا پینله قانی که وته ده ست ئه وه براده رابه تی
که سینک ده کات که له زیاندا یارمه تی ده دا: شکاتی پیشک نه گه یشته به
ئاوات.

په ره سینلکه: په ره سوو:

گرتنی له خه ودا ده ست که وتنی مالی چه لاله. زور بوونی په ره سینلکه که
له جینگایی یان له مالی خیر و خۆشی ئه و ماله یه خواردنی گوشتی رقه
به ری به له گهل که س له سهر سنووری خانوو:

پاداشت: خه لات:

وه رگرتنی خه لات له خه ودا له سهر چالاکی له کار و باردا: ده ست
که وتنی پله ی به رزه به هژی پاشای وولات.

پوک: پرو:

زیاد بوون و جوانی له خه ودا درووست کردنی مزگه وته به مالی چه لال

نه گهر دهسته لانی هه بی به لام بز هه ژارو بی مال خزمهت کردنی مزگه و ته
هیشانی پوک. نزیک بوونه وهی مردنی خاوه نیه تی.

په ره گهر:

دیتنی له خه ودا گرتنی براده رنکی دیندارو و دل سۆزه: په ره کردنی
خوری و مهرزو و لۆکه له ههر جینگاییک زیاد بوونی دینداری یه.

په مپ:

به ده ست که وتنی په مپ هی ههرچی هه بی سه ره که وتنه به سه رکۆسپی
نالهباری ژبانی دنیا: تیک چوونی په مپ. هه ژاری مالی دنیا یه.

پزوو: نیفی:

جوانی و توندی پزوی ده پتی له خه ودا: شهرم و حه یای خاوه نیتی
پسان و درانی له خه ودا کردنی کاری بی ئابرو وانه یه له ناو کۆمه ل.

پتوهری زه وی:

دیتنی له خه ودا له ههر ههر نیمیک پهیدا بوونی کار به ده ستانی باشی
میری یه:

پند: میشه مریشکه:

پهیدا بوون و زۆر بوونی له خه ودا پروودانی نه خوشی مندا لانه و مردنیان
به زۆری کوشتنی پند له خه ودا زۆر بوونی به ره می ئاژه له.

پیاڵه: په‌رداخ: ئیستیکان:

که‌سنی لای وابوو پیاڵه‌ی شووشه‌ی به‌ده‌ست که‌وت ئه‌وه‌ گه‌رانه‌وه‌یه‌ له
خه‌راپه‌ کردن و روو به‌ چاکه‌ ڕۆژێشته: ده‌ست که‌وتنی پیاڵه‌ی زێروو زێرو
ده‌ست که‌وتنی پایه‌ی به‌رزه: شکانی پیاڵه‌ هه‌زاری خاوه‌نیتی.

پاشه‌وه‌ی ئاده‌میزاد:

گیرانی کونی پاشه‌وه‌ له‌ خه‌ودا مردنی خاوه‌نه‌ که‌یه‌تی به‌ زوویی...
برانی پاشه‌وه‌ جێ به‌جێ نه‌کردنی سیله‌ی ڕوحمه‌ له‌ لایان خاوه‌نه‌که‌ی
که‌سنی پاشه‌وه‌ی دایکی خۆی بینی له‌ خه‌ودا ئه‌گه‌ر نیازی حه‌ج کردنی
هه‌بێ ئه‌وه‌ حه‌ج ده‌کات ئه‌گه‌ر نا له‌ کارووباری خۆی ده‌سته‌ووسان ده‌بێ
که‌سنی لای وابوو پیسایی دێته‌ده‌ری له‌ پشته‌وه‌ی ئه‌وه‌ مال سهرف ده‌کا بۆ
به‌رژه‌وه‌ندی گشتی. ئاو خوارده‌وه‌ به‌ پشته‌وه‌ تووش بوونی نه‌خۆشی‌یه:
که‌سنی لای وابوو له‌ گه‌ل ژنیک خه‌ریکه‌ له‌ پشته‌وه‌ سواری بی ئه‌وه
خه‌ریکی به‌ده‌ست هێتانی مالی دوونیا‌یه‌ و ده‌ستی ده‌که‌وی:

په‌نمان: ئاوسان:

که‌سنی لای وابوو به‌ده‌نی یان جیگایێکی په‌نماوه‌ ئه‌گه‌ر هێشی هه‌بوو
ئه‌وه‌ درد و غمه‌: ئه‌گه‌ر نه‌ی بوو ئه‌وه‌ ده‌وله‌مه‌ندی‌یه.

پاژنه‌ پانی:

جوانی له‌ خه‌ودا په‌یدا بوونی مندالی دیندارو هۆشیارن: خوار بوون و
لاوازی. هه‌زاری‌یه: هێشانی مردنی منداله:

« پیتی تی »

ته سییحات کردن: یاد کردنه وهی خوا:

ته سییحات کردن و ته هلیله و ته کبیر لیدان و سوپاس کردنی خوا له
خه ودا گرتنی ریبازی پی غه مبه ره دروودی خوی له سهر بی:

ته ورات:

خویندنی له خه ودا به مهرجی ماناکه ی بزانی برپای پته وه به خوی
گه وره به لام که مانای نه زانی گرتنی ریبازیکه دژی ئایینی ئیسلامه:
خویندنی به ده ست نوژ وه به خزمه ت گه یشتنی پی غه مبه ره له خه ودا..
ئه گهر ژنیک لای وابوو ته وراتی ده خویند ئه وه کچی ده بی ئه گهر میردی
هه بی. خویندنی ته ورات به ئاوازه وه گه یشتنه به ئاوات.

تور: ترپ:

خواردنی له خه ودا ژن هینانی نابه دلّه چاندنی کردنی کاریکی
زه حمه ته که تیدا تووشی ده رده سهری ده بی.

توپی پی:

یاری کردن له خه ودا به توپی پی به دواکه وتنی کاری بی ئه نجامه درانی

له خه‌ردا غه‌م و خه‌فته‌ت بۆ خاوه‌نه‌که‌ی. کڕینی ژن هینانه به‌لام زۆر به‌زه‌حه‌ت:

تۆپی شه‌ر:

هاریشتن و ده‌نگی له‌ خه‌ودا بـلاو بوونه‌وه‌ی قسه‌ی جیا جیا به‌ له‌ هه‌ر ئه‌مه‌ که‌.

ته‌باشیر:

خواردنی له‌ خه‌ودا تووش بوونی غه‌مه‌ پێ نووسینی ئامۆژگاری که‌ سێکه‌ که‌ سوودی نه‌:

ته‌یاره‌: فروکه‌:

که‌وتنی له‌ هه‌ر ئه‌مێک بـلاو بوونه‌وه‌ی ده‌رد و غه‌مه‌. بۆ مه‌به‌ردومانی کردنی بۆ هه‌ر ئه‌مێک زۆرداری پاشای وولاته‌. سوار بوونی له‌ خه‌ودا کردنی کاریکه‌ که‌ مه‌ترسی هه‌یه‌. سووتانی ته‌یاره‌ که‌م بوونه‌وه‌ی جه‌رده‌یه‌...

تۆپه‌یی:

تۆپه‌یی له‌ خه‌ودا لادانه‌ له‌ پێ شه‌ریعه‌تی ئیسلام: به‌لام تۆپه‌یی له‌ سه‌ر شتی که‌م دینی دینداری راسته‌قینه‌ی خه‌ون بینه‌ که‌یه‌..

ته‌حیات:

خوێندنی له‌ خه‌ودا: دوعا قه‌بول بوونی لای خوای گه‌وره‌یه‌ به‌لام به‌ مه‌رجێ له‌ نوێژدا بی‌خوێنی. خوێندنی به‌ غه‌یری نوێژ هه‌م شادی و خوشی به‌.

ترش:

خواردنی شتی ترش له خه ودا کردنی کاری نابە دلە. بە لام ترش و شیرین.. خواردنی له خه ودا خوڤک فروشتنه به پاره که زۆر ناپه وایه:

تارمایی:

دیتنی هه تارماییک له خه ودا به دوا که وتنی شتی بێ سووده.

ته لسم:

دیتنی له خه ودا پهیدا بوونی درزوو ده له سهیه له ناو خه لکی هه رتمه که.

ته رزه:

بارینی له خه ودا خهرو خوشی به که زیانی نه بێ به لام ته گهر زیانی هه بوو نه وه هاتنی عه سه که ری لاساره بۆ وولات.

تی گوشین تلّیت:

خواردنی تلّیت له خه ودا ده و له مه ندی به. خواردنی تلّیتی گزشتی هه یوانی که هه لال بێ کردنی خهرو خه راته به هه ژاران به لام به گزشتی هه رام نه وه کۆ کردنه وه ی مالی هه رامه بۆ منداله کانی. که سی لای وابوو تیگوشینی لایه و نای خوات نه وه مالی خزی ناخوات و ده بیته میرات له دوا ی خزی:

تال:

خواردنی له خه ودا دزی کردنه له بابی خزی که ته نجامی پيسوا ده بێ

ترئ:

خواردنی ترئ: پەش لە خەودا تووش بوونی غەمە هێ زەرد تووش
بوونی نەخۆشی یە هێ سوور تەندروستی یە هێ سپی پزقی حەلālە..
گۆشینی تری بۆ هەر شتی هەبێ بە دەست کە وێتی مائی دونیا یە لە لای
باشای وولات..

تاووس:

گرتوو بە دەست کە وێتی لە خەودا مارە کردنی ژنیکە کە مندالی زۆر
دەبێ فرینی تاووس لە دەست هەر کەسێ لە دەست چوونی پلە ی بەرزە:
قە کردنی تاووس لە گەڵ هەر کەسێ بە دەست کە وێتی پایە ی بەرزە..
خواردنی گۆشتی تاووس خواردنی مائی حەرامە کە لە لایان ژنیکە
پەووشت پیس دەستی دە کەوێ:

تەپشو:

بە دەست کە وێتی لە خەودا ئامۆژگاری کردنی خەلکە بۆ کرداری باش
خواری و کۆلی تەپشو مارە کردنی ژنیکە چەنە بازە کە بە هێوی تووشی
دەردەسەری دەبێ:

تیزاب:

خواردنی و کپینی لە خەودا دەوله‌مەندی و ژبانی شادی یە.

تەیرە ئاویلکە مریشکە ئاوی:

خواردنی و گرتنی لە خەودا دۆزینەوه‌ی پارە ی کۆنە کە خراوە تە ژێر

تیل:

به کار هینانی به هموو جزوی گه پشته به ثاوات له دواي دهرده سهری
به زوری:

تی نیه تی تینوویه تی:

که سنی له خه ودا لای واپوو تی نی برو نه وه له فرمانی خوای لایداوه
نه گهر لای واپوو که سیک ناوی دایه وه نه ویش خواردی یه وه نه وه یارمه تی
دهدا بز ژن هینان یا بو ئیشیکی دنکه. نه گهر لای واپوو ناوده دا به خه لکی
تی نوو نه وه پاره ده دات به هه ژاران بو خوا.

ته ماته:

خواردنی له خه ودا تووش بوونی غه مینکی که مه هه ل قه نی بر که ته ماته
ژن تلاقده نه. چاندنی ته ماته خزشک به شوودانه نابهدل ووشک بوونی
برکی ته ماته مردنی ژنی خاوه نه که یه تی.

ته یه موم:

که سنی لای واپوو ته یه موممی کرد بو نوژن کردن نه گهر ناو هه بوو نه وه
کردنی ئیشیکی بی شهرعی یه وه نه گهر نا پته و بوونی دینداری یه.

توتن:

چاندنی له خه ودا به ده ست هینانی مالی دونیایه. کیشانی به جگهره
قسه کردنی دژی ئایینی ئیسلامه:

ته ندوور:

درووست کردن و نان پئی کردنی له خه ودا جئ به جئ کردنی فه رمانی
خوا به پروو خانی له خه ودا که م دهستی خواه نه که به تی:

تریان: تلیان، سه به ته:

کردنی تلیان له خه ودا بۆ خوئنده وار داناشی کتییی به سووده به لام بۆ
نه خوئنده وار کردنی کاری به سووده بۆ کۆمه ل...

تاعون:

که و تنه وهی تاعوون له وولاتیک په یدا بوونی شه پر کوشتاره.

ته پل: ده هۆل:

لیدانی بۆ شای و سه ما تووش بوونی غه م و خه فه ته بۆ خه لکی
هه رنه که به لام به بی سه ما کردن لیدانی بلا و بوونه وهی شتی به سووده.

تیمساح:

گۆشتی تیمساح خواردنی له خه ودا مال خواردنی هه رامه له لایان
پاشای وولات کوشتنی له خه ودا فه وتانی پاشای وولاته.

تازیه: سه رخۆشی: پرسه: شین گاه:

تازیه کردن له که سینک له خه ودا یارمه تی دانی مال و مندالی که سه که...یه
دانیشن له سه ر تازی به ژبانی خۆشه و کامه رانی به: تازیه دانان بۆ مردووی
خۆی ژن هینانه یان بۆ کۆری یان بۆ خزمینکی خۆی نه گه ر که سینکی هه ژار

لای واپرو تازی داناوه نه وه زور دهوله مه ند ده بی به هژی بازارگانی.

تابووت:

به ده ست که وتنی له خه ودا بۆ مه لا عیلمی زۆره بۆ هه ژار مالی زۆره بۆ
بازرگان سوودی زۆره بۆ جووتیار ده رامه تی زۆره بۆ کار به ده ست به رز
بوونی پله یه: دانیشن له ناو تابووت ژبانی ئارام و خوشی یه..

ته شی:

به ده ست که وتنی ته شی که جوان بی ماره کردنی ژنیک کابانوو ئارامه
رستن به ته شی بو خورنده وار هۆنراوه داناوه بۆ نه خورنده وار فیر بوونی
پیشه سازی سووکه و به سووده. شکانی ته شی له ده ست چوونی مالی
دونیا یه بۆ خاوه نه که ی:

ته ق ته ق:

له خه ودا بیستنی ته ق ته ق له هه ر تمیک بلاو بوونه وه ی پروو پاکنده ی
میری یه که بی سووده.

تیری:

که سنی لای واپرو زور تیره که به هژی تووشی ناره حه تی بووه نه وه زو
ده مرئ نه گه رنا ده وله مه ند ده بی.

تۆبه:

که سنی لای واپرو تۆبه ی کرد له خه ویا نه وه براده رایه تی مه لایان ده کار

سوودی زۆریان لێ وهرده گری ده باره ی ئایین.

ته ره ساز: ترخینه:

خواردنی ته ره ساز له خه ودا به قسه کردنی که سینه که ئاموژگاری خه رابه کردنی لێ ده کات وه نه جامی تووشی ده رده سه ری ده بی.

تانۆک:

تانۆک کردن به داری ته ر دروست کردنی مزگه وته به لام به داری ووشک مو عامه له نیکی زیان هینه ره.

تیر:

دیتنو و کرپنی تیرو جه و آل و خرار له خه ودا برادری که که زۆر ئاگاداری نه نی یه و و بلاوی ناکاته وه. درانی نه وانه گرتنی براده ری زمان دراپوه.

تیر:

به ده ست که وتنی له خه ودا هیزو ده سه لاته نه گه ر لای وابوو تیری گرتنه شتی کرو لێ نه دا نه وه قاسیدی ک بو ئیشیکی ده نی ری که ناکری نه گه ر ژیتیک تیر بگریته پیاوی نه وه ژنه که هه ز له پیاوه که ده کات به لام پیاو تیر بگریته ژن نه و بوختان به ژنه که ده کات.
ته نگه نه فه سی: هه ناسه ته نگی:

ته نگه نه فه سی له خه ودا تووش بوونی ژبانی ناخۆشه و هه ره ها قه ردار بوونه به زۆری.

تهواف کردن:

که سنی لای و ابو له دهوری مالی خوا تهواف ده کات نهوه تویه ده کات له گوناخان. تهواف کردن به سواری جیماع کردنه له گهل ژنیک که پنی ناشی به شهرع.

تفتیلک:

گرتنوو کوشتنهوه و گروشتی خواردنی له خهودا بوختان کردنه به کچیکی پاک که به هژی نهو بزختانه ده کورژری:

توو:

خواردنی له خهودا دینداری به. چاندنی له خهودا پاره دانه به ههژاران بو خوا برینی داری تور لادانه له فهرموده ی خروا. خواردنی ههموو جوړه توو زور باشه به لام تووی زهرده خوشتی به.

تهرازوو:

پیانو شت به تهرازو خیر کردنه بو مردووی خوئی: درووست کردنی تهرازوو زه کات دانی ماله که سنی لای و ابو تهرازووی زپری دیت په یدا بوونی عالمیکی دینی به که سوودی هه به بو موسولمان.

ترؤزی: خه یار: خرچه:

خواردنی نه رانه له خهودا ماره کردنی ژنیک کی که م نه رکه چاندنی نه مانه له خهودا به دواکه وتنی کاری بی سووده.

تاداری نۆیه تی:

که سنی لای وابوو تووشی تاداری بووه له خه ودا ئه وه تۆبه ده کات له
گوناحان و خوالی ده بووری:

تف: خۆزی:

که سنی لای وابوو له خه ویا که سینک تفی پیا کرد ئه و که سه بوختانی پێ
ده کا تف کردن به سه ر زه ویدا ژن ماره کردنه تف کردنه سه ر دیوار مال
سه رف کردنه بۆ غه زا کردن. تف کردنه سه ر دار جێ به جێ کردنی په یمانه.

ته و ن:

ته و ن کردن له خه ودا بۆ ژن شادی یه. به لام بۆ پیا و غه م و دهرده.

ترپاک:

خواردنی له خه ودا لادانه له پێ راست و گرتنی پێ چه و ته له ژبان.

تفنگ:

فراوانی له خه ودا ژبانی شادی یه به لام ته نگی له خه ودا مردنی به
ناکاوه بوو خاوه نه که ی. هیشانی له خه ودا تووش بوونی غه مه:

ته شی پستن:

پستنی خوری بۆ ژن به ختیار یه لای میردی نه گه ر میردی هه بێ
نه گه ر ناگه یشتنه به ئاوات. پستنی لۆ که خه یانه ت کردنی ژنه به میردی
خۆی ره ستنی که تان و کندر ئیش کردنه به و نامۆزگاری یه ی که ده ی که ن
هه ل وه شانده وه ی پرسی پسترا و په یمان نه گه یاندنه جێ یه.

ته له:

دانانی ته له بزرگرتی هر شتیك فیل كړدنه له خه لك. شكانی ته له
 دهركه وتنی فیلبازه له ناو كومه ل. گرتنی هر شتی به ته له زال بوونه به سهر
 دووژمندا به ثاسانی.

ته پوله كړدوله كه:

چوونه سهر ته پوله كه له خه ودا پشت به ستنه به كه سیكي دیندار
 پروخانی مردنی كه سیكي به سووده: بزرگمه ل.

ته موو مژ: ته متومان:

پیدا بوونی ته موو مژ له هر تمیک پروودانی كړشتارو شهړه له نیوان
 هاوولاتیان كه سی لای وابوو ته موو مژ خانووه كه ی داپوشی شه و زور
 تاوانبار به رانبهر فرمانی خوا توبه بكات باشه.

ترسان:

كه سی له خه ویا لای وابوو ترسی هیه شه و له و شته ی ترسی لی هیه
 ده پاریزری.

تالان:

تالان كړدن له خه ودا سهر پی چیه له فرمانی خوا.

ته ویله:

دروست كړدنی ته ویله. له خه ودا خیر كړدنه به هه ژاران. سواق دانی
 به قور كړدنی نیر بازی به پروخانی ته ویله به جی هیشتنی خانوو به ره ی

خۆبه تی بۆ گوندیکی دوور که به مه تووشی زیان ده بی.

تیشکی پۆژ:

دیتنی تیشکی پۆژ به جوانی. ژبانی شادی به بۆ کابرا نه گهر لای و ابو
تیشکی پۆژ شتیکی سووتاند نه وه نرخى خوارده مه نی گران ده بی.

تفهنگ:

به ده ست که وتنی له خه ودا هیزوو ده سته لاتة: گولله هاوشتن به تفهنگ
بلاو بوونه وهی دهنگ و باسه ده رباره ی دنیا.

تیمار کردن:

که سنی لای و ابو له تیمارخانه تیماریان کرد بۆ چاک بوونه وهی
نه خۆشی نه وه تیمار کراوه که تۆبه ده کات له گوناخان له لای مه لاییکی
به رز دیتنی تیمارخانه له خه ودا به دوا که وتنی فهرمووده ی قورئانه.

« پیتی جیم »

جیژنه:

کەسێ لە خەویدا لای وابوو کە جەژنی قوریانە ئەو پزگاری دەبێ لە
خەم و دەردەسەری. ئەگەر لای وابوو جەژنی پەمەزانە ئەو ئەگەر زیانی
مالی لێکەوتبێ خوا بۆی پرده کاتەو.

جوپرائیل:

دروودی خوائی لی بێ دیتنی لە خەودا ئەگەر پرووی خۆشی بو ئەو بە
دواکەوتنی فەر مۆودە ی پێ خەمبەرانی و زیانی شادی یە لە دنیا دا بە لام
ئەگەر پرووی گرژ بوو ئەو خەوینە کە روو دە کاتە کەم دینی. کەسێ لای
وابوو جوپرائیل شتیکی دایە ئەو بە شەهیدی دە مرئ و دە چیتە بە هەشت.

جەهەننەم دۆزەخ:

چوونی جەهەننەم لە خەودا کردنی گوناخی گەورە یە. ئەگەر لای وابوو
کە سینک بردیە ناو جەهەننەم ئەو هانی دەدات بۆ گوناخ کردن. چوونی
جەهەننەم و هاتنە دەر وە تۆبە کردنە لە گوناخان. ئەگەر دەرگەوانی
جەهەننەم خستیه ناو جەهەننەم وە. ئەو تەرکی نوێژ و پۆژوو زە کات
دە کات. گرمە ی ناگری جەهەننەم و خستنه ناوی خەلک پروودانی شەپنکی
ستەمە لە دنیا دا کە زۆر کەس لەو شەپە دە کوژری:

جه‌للاڊ:

که سنی لای و ابو له خه و یا جه‌للاڊه ئه وه بوختان به خه‌لک ده‌کات:
کوشتنی جه‌للاڊو و مردنی. ب‌ل‌و بوونه‌وه‌ی یاسای ئیسلامه به جووانی له
ناوکۆمه‌لی ئادمیزاد.

جنوکه: ئه‌جنده: له‌مه‌چیژ:

دیتنی جنۆکه له‌ خه‌ودا قسه له‌ گه‌ل کردنیان مانای وایه ئه‌و که سه
فیل‌بازه و فیل له‌ خه‌لک ده‌کات. ئه‌گه‌ر لای و ابو هاته‌نه‌ مالی و شتیان برد
ئه‌وه دز به‌ مالی فیر ده‌بی و زۆردار شتی لی ده‌ستینی. ماره‌ کردنی ژنی
جنۆکه ده‌وله‌مه‌ند بوونه:

جۆلانه: دارده‌لامه:

سوار بوونی جۆلانه له‌ خه‌ودا بیرو و بروای خراپه‌ به‌ رانبه‌ر به‌ ئایینی
ئیسلام به‌ر بوونه‌وه له‌ دارده‌مه‌لا تووش بوونی گوناحی زۆره:

جرج: مشکه‌ کویره

کوشتنی و گرتنی پزگاری به‌ له‌ حیه‌ی حیه‌بازان. گوشت خواردنی له
خه‌ودا خواردنی مالی حه‌رامه. گرتنی و به‌ره‌لا کردنی سه‌فه‌ر کردنه‌ بۆ
رولاتی دوورو نه‌ناسراو.

جووله‌که:

دیتنی له‌ خه‌ودا ئه‌گه‌ر پیناسی ئه‌وه فیل کردنه له‌ موسولمانان. به‌لام
دیتنی جووله‌که که نه‌یناسی ئه‌وه ئه‌ولای خوايه ئه‌گه‌ر که سینک لای و ابو
بووته جووله‌که ئه‌وه به‌ رانبه‌ر به‌ موسولمانه‌تی دلی پاک نیه.

جوانو: جوانیله:

که سینک له خه ویا جوانووی می بیینی شه وه سالیکی خوشر و به ده رامة ته به لام جوانووی نیر په یدا بوونی کورپه بو خاوه نه که ی. سوار بوونی گه یشتنه به ثاوات. مردنی له ده ست چوونی پایه ی به رزه بو خاوه نه که ی. خواردنی گوشتی کردنی ئیشیکه ئابرووی ده با:

جهوت:

چینی جهوت. به ده ست که وتنی پزقی حه لاله. خواردنی تووش بوونی نه خوشتی یه: هارینی خیر کردنه به هه ژاران:

جاتره: نه عنا کیویله

خواردن و کردنی له خه ودا. موعامه له ی بی دروو قیله: که ده یکات

جه وه نده. کونده ی ئاو:

که سینک نه خوشر نه گهر له خه ودا کونده ی ده ست که وت شه وه. چاک ده بیته وه بویی ژن ژن هیتانه. بو هه ژار ده وله مهندي یه. درانی له خه ودا مردنی خاوه نه که یه تی: کونده ی پر ئاو له خه ودا دیتنی ژنی ئاو و سه که کورپکی ده بی. کونده ی په ش که ئاو ی تیدابی تووش بوونی خاوه نه که یه تی بو نه خوشتی و ده رده سه ری:

جال جالوکه. داپیروکه:

دیتنی له مالیک ژنکی مه کربازه. که سنی لای و ابوو جال جالوکه که وته سه ر زه وی شه وه زستان زور ساردوو سه خت ده بی: بزر بوونی جال جالوکه

له هه‌رمێک زۆر بوونی پیشه‌سازی‌یه: ته‌ونی جال جالۆکه له هه‌ر
جینگاییک په‌یدا بوونی نه‌خۆشی‌یه:

جووانی:

جووان بوون له خه‌ودا شادی و خۆشی‌یه. نه‌گه‌ر ژنیک لای وابوو له
خه‌ودا جووان بووه‌ ئه‌وه زۆر به‌خته‌وه‌ر ده‌بی له ژياندا.

جۆلا:

که‌سێک لای وابوو له خه‌ودا بووته جۆلا ئه‌وه ئیشی خه‌لک جی به‌جی
ده‌کات: جۆلایی کردن بۆ خوێنده‌وار دانانی هۆنراوه‌یه به‌لام بۆ
نه‌خوێنده‌وار ژيانی ده‌رده‌سه‌ری‌یه.

جه‌رگ: جگه‌ر:

هیشانی جه‌رگ نه‌خۆشی مندالی خاوه‌نه‌که‌یه‌تی برین و پزینی مردنی
مندالی خاوه‌نه‌که‌یه‌تی. خواردنی ده‌ست که‌وتنی تین درووستی‌یه:

جیوه:

به‌ده‌ست که‌وتنی له خه‌ودا فێر بوونی زانیاری‌یه. خواردنی له خه‌ودا
نازار دانی خه‌لکی هه‌ژاره به‌ بی هه‌نجه‌ت:

جیابوونه‌وه:

که‌سێک لای وابوو له ژنی خۆی جیابووه‌وه. ئه‌وه خۆشه‌وستی نێوانیان
زۆر ده‌بی. به‌لام جیابوونه‌وه له خزم و که‌سی کردنی ئیشیکه که‌ دژی خزم و

جوانو: جوانیله:

که سیک له خه ویا جوانووی می بیینی نه وه سالیکی خوش و به
ده رame ته به لام جوانووی نیر په یدا بوونی کوره بو خواونه که ی. سوار بوونی
که یشتنه به ثاوات. مردنی له ده ست چوونی پایه ی به رزه بو خواونه که ی.
خواردنی گوشتی کردنی ئیشیکه ئابرووی ده با:

جهوت:

چینی جهوت. به ده ست که وتنی رزقی حه لاله. خواردنی تووش
بوونی نه خوشی یه: هارینی خیر کردنه به هه ژاران:

جاتره: نه عنا کیویله

خواردن و کردنی له خه ودا. موعامه له ی بی دروو قیله: که ده یکات

جه وهنده. کونده ی ئاو:

که سیک نه خوش نه گهر له خه ودا کونده ی ده ست که وت نه وه. چاک
ده یته وه بویی ژن ژن هیثانه. بو هه ژار ده و له مهن دی یه. درانی له خه ودا
مردنی خواونه که یه تی: کونده ی پر ئاو له خه ودا دیتنی ژنی ئاو و سه که
کورنکی ده بی. کونده ی رهش که ئاو ی تیدابی تووش بوونی
خواونه که یه تی بو نه خوشی و ده رده سه ری:

جال جالوکه. داپیروکه:

دیتنی له مالیک ژنکی مه کربازه. که سنی لای و ابو جال جالوکه که وته
سه ر زه وی نه وه زستان زور ساردوو سه خت ده بی: بزر بوونی جال جالوکه

له هه‌رمینک زۆر بوونی پیشه‌سازی‌یه: ته‌ونی جالّ جالۆکه له هه‌ر
جینگاییک په‌یدا بوونی نه‌خۆشی‌یه:

جووانی:

جووان بوون له خه‌ودا شادی و خۆشی‌یه. نه‌گه‌ر ژنیک لای وابوو له
خه‌ودا جووان بووه‌ نه‌وه زۆر به‌خته‌وه‌ر ده‌بی له ژياندا.

جۆلا:

که‌سینک لای وابوو له خه‌ودا بووته جۆلا نه‌وه ئیشی خه‌لک جی به‌جی
ده‌کات: جۆلایی کردن بۆ خوینده‌وار دانانی هۆنراوه‌یه به‌لام بۆ
نه‌خوینده‌وار ژيانی ده‌رده‌سه‌ری‌یه.

جه‌رگ: جگه‌ر:

هیشانی جه‌رگ نه‌خۆشی مندالی خاوه‌نه‌که‌یه‌تی برین و پزینی مردنی
مندالی خاوه‌نه‌که‌یه‌تی. خواردنی ده‌ست که‌وتنی ته‌ن درووستی‌یه:

جیوه:

به‌ده‌ست که‌وتنی له خه‌ودا فێر بوونی زانیاری‌یه. خواردنی له خه‌ودا
نازار دانی خه‌لکی هه‌ژاره به‌ بی هه‌نجت:

جیابوونه‌وه:

که‌سینک لای وابوو له ژنی خۆی جیابوووه. نه‌وه خۆشه‌ویستی نێوانیان
ده‌هه‌. به‌لام حه‌مانه‌وه له خه‌م که‌سه‌ که‌ دنی ئیشیکه‌ که‌ دژی خه‌م و

که سی خوی ده بکات.

جرگ:

گرتنی له خه ودا ماره کردنی ژنیکې چه نه بازو و بئ هوشه: کوشتنی له
خه ودا ته لافدانی ژنه که یه تی: خواردنی گوشتی: خیر کردنه به هه ژاران.

جومعه:

کردنی نوژی جومعه: چه ج کردنه به مالی حه لال. که سنی لای و ابو
نوژی جومعه ده کراو به لام نه و نه چوو بژ نوژ کردن نه وه پیاپی ده کات له
دینداری. گوی گرتن له ووتاری جومعه گرتنی پیبازی شه ریمه ته: کردنی
جومعه له ناو شارو بازارو دهشت و شاخ تووشی بوونی خه لکه که یه به
به لای دژوارو ناکاو. کردنی جومعه روو به پوژ هه لات یان پوژ ناو یان به
ناته واوی لادانی خه لکه له پیبازی قورآنی پیروزو دواکه و تنی شتی دژی
ئیسلا مه تی یه:

جه ماعت:

نوژ کردن به جه ماعت له خه ودا گرتنی فهرمووده ی خوایه و مردنه له
سه ر ئایینی ئیسلا مه تی:

جیران: درواسی:

دیتنی جیران له خه ودا به شادی شادی یه به غه مباری غه مه شه پر کردن
له گه ل جیران زیاد بوونی خوشه وستی یه له ئیوانیان.

جهرده: ری‌گر:

گرتنی رکوشتنی جهرده له خه ودا بلاقو بوونه‌وه‌ی دادپه‌روه‌ری‌یه زۆر
بوونی جهرده له هه‌رمینیک به‌رگری کردنی خواپه‌رستی‌یه له لایان هه‌ندئێ
ده‌سته‌لاندار:

جیقنه: ریخنه: ریپوق:

که‌سینک لای وابوو له خه‌ویا جیقنه‌ی خواردیان که‌وته سه‌ربه‌ده‌نی یان
ته‌یرنیک پیندا کرد نه‌وه له لای براده‌رنیک جلکی نوئی ی بز دیت به‌ دیاری
که‌ دلی پی خۆش ده‌بی:

جهره‌په: شه‌ربه: گۆزه:

دیتنی جهره‌په‌ که‌ر له خه‌ودا پیاونکه‌ که‌ منداڵه‌ سوخته‌ ده‌کات یانی
خه‌ته‌ نه‌ ده‌کات: که‌سی لای وابوو جهره‌زه‌ی شکا نه‌وه ژنه‌ که‌ی ده‌مرئ ئاو
خواردنه‌وه له جهره‌په‌ چوونی لای ژنی خۆیه‌تی که‌ له‌ حه‌یزدایه‌.

جووتمانە:

نه‌گه‌ر ژنیک لای وابوو دوو منداڵی پینکه‌وه‌بوو نه‌وه - می‌رده‌ که‌ی زۆر
ده‌وله‌مه‌ند ده‌بی نه‌گه‌ر کو‌ر بن به‌لام نه‌گرکچ بن نه‌وه ژنه‌ که‌ تووشی غه‌م
ده‌بی له‌ لای می‌ردی خۆیه‌وه به‌هزی هه‌وئ هینانه به‌ سه‌ریا:

جلیت بازی: کایه به دار

کردنی جللیت بازی له‌ خه‌ودا به‌ جی هینانی فه‌رمانی خواپه‌و تۆبه
کردنه له‌ گرناحان به‌ راستی:

جوگا:

پاک کردنه وهی جوگهی ئاو به جی هینانی فهرمانی خوایه.. درووست
کردنی جوگا خونندنی قورئانی پیروزه به زوری.

جه نهجه پ:

به دهست که وتنی له خه ودا ژن به ژن کردنه له گه ل که سیککی خاوه ن
عه شیرت که سوودی ههیه بۆ خه لک:

« پیتی چی »

چاروگه: سەرپوش: کۆلوانه:

ئەگەر ژنیک لای وابوو چاروگهی جوانی لە خۆدا ئەو لای مێردی بەرپێز دەبێ. ئەگەر پیاوی لای وابوو چاروگهی لە خۆدا ئەو تووشی بە لا دەبێ. درانی چاروگهی ژن هەژاری خاوەن ژن کە یە ئەگەر ژنی لە خەودا لە لای خەلک چاروگهی لە سەر فریدا ئەو تیشیکی بێ ئابرووانە دەکات.

چەمەن:

بنواپە مێرگ.

چەوری:

خواردنی چەوری حەلال لە خەودا دەست کەوتنی مائی حەلالە بە لام خواردنی شیربایی یە: سەر چەور کردنی بە پوون لە خەودا بە دووا کەوتنی فەرموودە ی پێ غەمبەرە (د.خ) سمیل چەور کردن سویند خواردنی بە دروویە: بە دەن چەور کردن بۆ نەخۆش چاکبوونەو یە. خواردنی پوونی مەر لە خەودا دینداری یە هی بزن و گامیش و چیل دەست کەوتنی مائی دونیایە پژاندنی پوون بۆ سەرزەوی کردنی ئیشی بێ سوودە: خواردنی پوونی کەرە کوپنکی باشە خوا دەیداتی ئەگەر ژنی هەبێ ئەگەر ناروور دەکاتە دینداری.

چلک: قریژ:

که سنی له خه ویا و ابوو چلکی یان به دهنی چلکنه نه وه بی نه مری خواي
زور کردوه شووشتنی چلک تویه کردنه له گوناخان.. خواردنی قریژ به
دوا که وتنی نیربازی به:

چیچکه ی گوی: نه رمی گوی:

که سنی لای و ابوو چیچکه ی که سیکي گرت نه و که سه ده بیته پشتگیری
له جی به جی کردنی کار و بار دا. هیشانی چیچکه ی گوی و برینی له ده ست
چوونی براده رنکی دلسوزه.

چنین:

چینی هر رنسیک له خه ودا بو خورنده وار دانانی شیعره به لام بزونه
خورنده وار ده ست که وتنی مالی دونه یه:

چه تر سه یوان:

هه ل گرتنی چه تر له بهر باران لادانه له فرمانی خوا به لام له بهر گهر ما
کردنی چه به به مالی چه لال.

چه بکه گول ده سکه گول:

که سنی لای و ابوو له خه ویا ژنیک پیر چه بکه گولی دایه نه وه کورپی
ده داتی نه گهر ژنی ه بیته. به لام نه گهر لای و ابوو ژنی گه نج دای بی نه وه
ژنی خزی ته لاق ده دات نه گهر لای و ابوو پیای دایه نه وه
تویه ده کات له گوناخان.

چلم:

ئه‌گەر که سینگ له خه‌ویدا لای وابوو چلمی فرپیدا یه سه‌رزه‌وی ئه‌گەر
ژنی هه‌بئی ئه‌وه کچی ده‌بئی ئه‌گەر چلمی به ژنی خویدا کرد ئه‌وه ژنه‌که‌ی
مندالینکی ناته‌واوی ده‌بئی و ناژی ئه‌گەر لای وابوو چلمی به مالتیک دادا
ئه‌وه له‌و ماله‌یان ژنیک ده‌خواری یان خه‌یانه‌ت به ژنیک له‌ ماله‌که‌ ده‌کات.
که‌سی لای وابوو چلمی خوارد ئه‌وه مالتی کوپی خوئی ده‌خوات. زۆر
هاتنی چلم له‌ لوت قه‌رددانه‌وه‌یه. فرپیدانی چلم بۆ لای راست په‌یدا بوونی
کۆرپه‌ بۆ لای چه‌پ کچه‌: فرپیدانی چلم بۆ سه‌ر جینگه‌ی که‌سینگ خه‌یانه‌ت
کردنه‌ له‌ گه‌ل که‌سه‌که‌.

چه‌رم: جانندن: تۆودان:

خواردنی له‌ خه‌ودا داهانتی گرانی نرخێ خواره‌ده‌مه‌نی‌یه. له‌ به‌ر کردنی
چه‌رم کردنی کاری بێ سووده‌ تۆودانی زه‌وی ئاووس بوونی ژنه‌که‌یه‌تی به
مه‌رجی زه‌وی هی خوئی بێ. به‌لام تۆودان له‌ زه‌وی که‌سینگ خه‌یانه‌ت
کردنه‌ به‌ ژنه‌که‌ی خاوه‌ن زه‌وی به‌ که‌ چانی تۆو له‌ سه‌ر له‌ پی ده‌ست کردنی
تیربازی به‌ ئه‌گەر لای وابوو له‌ هه‌رمیک درووه‌ یان ده‌کردو وه‌ختی نه‌بوو
ئه‌وه‌ مردن له‌و هه‌رمه‌ زۆر ده‌بێ. گه‌ران له‌ ناو کینگه‌ی سه‌وزدا ترووش
بوونی غه‌زایه‌ بۆ خوا - ئه‌گەر لای وابوو ئه‌و تۆوه‌ چاندوویه‌تی شین بووه
ئه‌وه‌ زۆر دینداری ده‌کات. چاندنی گه‌نم و جۆر زۆر باشه‌ ئه‌گەر لای وابوو
ئه‌و تۆره‌ی چاندی شین نه‌بوو ئه‌وه‌ ژنه‌که‌ی نه‌زۆکه‌:

چاو:

پرووناکی چاو له‌ خه‌ودا دینداری به‌ زۆری. کۆنر بوونی که‌م دینی‌یه..

کریر برون و چاک برو نه وه توبه کردنه له گونا حان. برونی یه ک چاو کردنی
 گونا حیکی زور گه وره یه کل له چاو کردن به ده ست که وتنی پایه ی به رزه
 هه برونی چاری زور به ده ست که وتنی پله ی ئه ولیای خواجه به مهر جی به
 هه مرویان بینی: هیشانی چاو - لادانه له فرمانی خوا:

چری:

که سنی لای وابوو به ده نی چرچ بووه ئه وه تروشی هه ژاری ده بی:

چه ونده ر:

خواردنی و چاندنی له خه ودا به ده ست که وتنی مالی حه لاله ..

چه په ر:

بنواره تانوک:

چۆپه: چه پ

که سنی لای وابووشتی باش و به رتزه به ده ستی چۆپه ده کات وه کونان
 خواردن و قورئان هه ل گرتنو و ته سیحات کردن ئه وه لایداوه له
 فرموده ی پی غه مبه ری ئیسلام (د.خ).

چارداغ:

کردنی چارداغ له خه ودا کار کردنی به سووده. تیک چوونی چارداغ له
 ده ست چوونی مالی دونیایه سوتانی چارداغ له هاویندا مردنی ژنی
 خاوه نه که یه تی به لام له زستاندا دل داری یه له گه ل بیوه ژنیک که زیانی له
 ده ست ده بینی.

چادر: خىۋەت: تاول:

بەدەست كەۋتتى چادىرى نوئى ژن ھىنانە. دىتتى چادىرى سېي و سەوز
زىيارەت كەردنى گۆپرى شەھىدانە. كەسى لاي و ابو و چادىرى خۆي پىچايەۋە
ئەۋە زوو دەمرى ھاتنە دەر لە بن خىۋەت يان كەۋتتى خىۋەت لە دەست
پەلەي بەرزى خاۋەنە كەيەتى: سووتانى خىۋەت لە ھەر تىمىك پەيدا بوونى
شەپو و كوشتارە لە ۋ ھەر تىمە..

چەمانەۋە: داھاتنەۋە:

كەسىك لاي و ابو لە بەردەمى كەسىك داھاتەۋە ئەۋە كارىكى لەپىشە
كە پىۋىستى بە يارمەتى دان ھەيە بۇ جى بە جى كەردنى.

چەبلە:

چەبلە لىدان لە ئاھەنگدا لە گەل خەلک شادىيە بەلام بە تەنيا چەبلە
لىدان توش بوونى غەمى زۆرە.

چرا:

دىتتى پووناكى چرا لە خەۋدا ژيانى خۆشە. كوزانەۋە و كز بوونى چرا
ھەژارى خاۋەنە كەيەتى. كوزانەۋەى لە دەست نەخۆش مردنى
نەخۆشە كەيە گرتنى چرا بە دەستەۋە دىندارى زۆرە پتە و گرتنى پىبازى
دىندارانە.

« پیتی حی »

حفصه ژنی پئی غه مبه:

به خزمهت گه یشتنی له خه ودا بۆ پیاو تووش بوونی غه مه به لام بۆ ژن
به ختیار یه ههروه ها به خزمهت گه یشتنی هه ژنیک له ژنانی پئی غه مبه
هۆی شادی و خوشی یه.

حه سیر:

درووست کردنی له خه ودا تووش بوونی ئیشیک یه زه حمه ته به لام
ئه نجام باش ده بئ نوژ کردن و له سه ر دانیشتنی له خه ودا کردنی کاری
به سووده بۆ خۆی و کۆمه له که ی.

حه ج کردن:

حه ج کردن له کاتی خۆی به جئ به جئ کردنی هه منو و مه رجه کانی یه وه
ئه وه په زامه ندی خوا به له و که سه ئه گه ر لای وابو هه ر به ته نیا ده چئ بۆ
حه ج و خه لک به پئی ده کرد ئه وه به زوویی ده مری کردنی هه ج و عه مره
به یه که وه ته مه نی دپژوو دانه وه ی ئه سپارده ی خه لکه به ته واوی.

حه مام: گه ر ماو:

چرون بۆ حه مام له خه ودا غه میکه بۆی روو ده دات له لایان ژنی یه وه..

درووست کردنی چه مام له خه ودا دامین پیسی به ده یکات که سی لای
 وابوو له چه مام دانیشتوو کۆمه‌لی به ده وره وه بوو نه وه زینا ده کات له گه‌ل
 ژینک ئاشکرا ده‌بی: نه گهر ژن و پیاو پیکه وه به پرووتی چوونه چه مام له
 جینگاینی نه وه خه‌لکی نه‌وی تووشی به لا ده‌بن. درووست کردنی چه مام له
 جینگاینی به یدا بوونی ژینکی داوین پیسه له و گهره که:

چه یران:

بنواپه گۆرانی:

چه لوا:

خواردنی له خه ودا دین په‌رسته به دلسۆزی:

حیله‌حیلنی نه‌سپ:

له خه ودا حیله‌حیلی نه‌سپ سه‌رکه‌وتنی موسولمانانه به سه‌ر کافردا له
 غه‌زا کردن.

حیزی:

تووش بوونی نه‌م په‌ووشته له خه ودا جاسووسی کردنه له سه‌ر
 که‌سینکی که پشت‌گیری خۆی ده‌کات.

چه‌سانه‌وه:

که‌سی لای وابو له دوا‌ی ماندوبون چه‌سایه‌وه نه‌گهر نه‌خوش بوو
 ده‌مری، نه‌گهر قه‌رزار بو قه‌رز ده‌داته‌وه، نه‌گهر غه‌مبار بو شادی نه‌بی.

حه والّه:

که سنی لای و ابو له خه ویا شتیکیان حه والّه کرده سه ری شه وه
داخوازی کچی یان خوشکی لیده کهن به لام نه یدات باشته ره:

حاجی له ق له ق:

کوشتنو گرتنی له ناودانی دووژمنیکی گه وره به نیشتنه وه ی حاجی
له ق له ق له سه ربانی هه که سیک ده عوه ت کردنی پیاوئی مه زنه بو نان
خواردن. قسه کردنی له ق له ق په یدا بوونی کاری سه ر سوپهینه ر گرتنی
له ق له ق و ئارام کردنی له مالّه وه په یدا کردنی براده رنکی ئارامه:

حلیمة السعدیة:

به خزمه ت گه یشتنی له خه ودا بو پیاو ژن هیتانه به لام بو ژن په یدا
بوونی کوپنکی نازداروو قه شه نگه:

« پیتی خئی »

خضر:

به خزمه ت گه یشتنی خضری زنده دروودی خوی لئی بئی به پرووی
گه شه وه ئه و که سه حج ده کات: دیتنی له هه رنمیک خووشی و هه رزانی به..

خه دیجه:

به خزمه ت گه یشتنی خاتون خه دیجه خیزانی بئی غه مبهری مه زن
(محمد) دروودی خوی لئی بئی ئه وه رپباز گرتنی خوا به رستی به. ئه گهر
شتیکی دایه که سیک ئه و که سه له سهر ئایینی ئیسلام ده مرئ:

خانه قا: ته کیه:

جوانی و به رداغی ته کیه و خانه قا له خه ودا له هه رنمیک به ره سه ندنی
دینداری به پروو خانی کز بوونی دینه چوونه ناو خانه قا به وهی ئیمانه.

خه تیپ: ووتار: بیتر:

که سیک لای وابوو ووتاری نوژی هه یینی ده دات ئه وه پایه ی به رزی
ده ست ده که وهی به لام ئه گهر ووتار ده ره که ژن بوو ئه وه میرده که ی ته لاقی
ده دات و ژنه که ش له زینا کردن پیژوو فرپنده دات ئه گهر که سیک بئی ژن
ووتار بدات ژن ده هینئ:

خه نجه ر:

به ده ست که وتنی خه نجه ری جه ره ردار هیزوو ده سته لاته. شکانی
هه ژاری یه. خه نجه ر نانه وه له کالان بۆ که سیک بی ژن ژن هینانه که سنی
خه نجه ری خوی له ناو کالانی خه نجه ری که سیک بنی له خه ودا نه وه زینا
ده کات:

خه لات:

بنواره پاداشت.

خه رته له:

خواردنی له خه ودا نه وه که سیک ده یه ویت به ناوی دۆستایه تی ژهری
بداتی.

خۆخ:

خواردنی له خه ودا نه گهر شیرین بوو شادی یه نه گهر تال بوو غه مه
نه گهر مزر بوو تووش بوونی ترسه له لایان ناحه ز چاندنی نه مامی خۆخ
یارمه تی دانی هه ژارانه به مالی دوونیا ووشک بوونی داری خۆخ مردنی
پیاوئکی خیر که ره له هه رتیه که:

خه رنووک:

زور بوونی برکی خه رنووک له گوندیک تیک چوونی گونده که یه و چۆل
بوونیه تی خواردنی بۆ نه خوش چاک بووه نه یه به لام بۆ له ش ساغ سه رف
کردنی ماله بۆ که سیک نه سوودی دونیای هه یه نه هی قه یامه ت.

خاش خاش:

به‌ده‌ست که‌وتنو بۆن کردنی گۆلی خاش خاش به‌ده‌ست که‌وتنی مالی
قورماره ووشک بوونی له خه‌ودا له ناو چوونی پاشای وولاته.

خشه‌خش:

که‌سیک له خه‌ودا نه‌گه‌ر گۆئی له خشه‌خش بوو نه‌وه که‌سیک
ده‌به‌وی حیه‌ی لی بکات و ژنه‌که‌ی یان کچی هه‌ل خه‌له‌تینی:

خوده: کلاوی ئاس:

له‌ سه‌رنانی خۆده بۆ سه‌ریاز زāl بوونه به‌ سه‌ر دووژمندا شکانی خۆده
بێ ده‌سته‌لاتی خاوه‌نه‌که‌یه‌تی. خوده‌ی سپی له‌ سه‌رنان مردنه به‌ پله‌ی
شه‌هید بوون: خوده‌ی پۆلاو ئاسن له‌ سه‌رنانی گه‌یشتنه به‌و مه‌به‌سته‌ی
خه‌باتی بۆ ده‌کات.

خورما:

خواردنی له‌ خه‌ودا به‌ده‌ست که‌وتنی پرزقی هه‌لāله به‌لام بۆ نه‌خۆش
چاک‌بوونه‌وه ووشک بوونی داری خورما تووش بوونی خه‌لکه‌که‌یه به
هه‌زاری و بێ ده‌رامه‌تی کردنی خورما به‌ دۆشاو خۆتندنی قورپانی پیرۆزه
به‌ زۆری هه‌لقه‌ندنی داری خورماو به‌پینی په‌یدا بوونی گرانی نرخ‌ی
خواردنه‌مه‌نی‌یه:

خوی:

خواردنی له‌ خه‌ودا شادی‌یه به‌ خوی کردنی ماسی له‌ خه‌ودا ماره

کردنی ژنیکی قوزه تیک چوونی کانی خوی له ههرنمی پهیدا بوونی
 دهردیکی سامناکه کرینی خوئی ناوېژ کردنه بو ناشتی خه لک خوئی کردنی
 زهیتون جی به جی نه کردنی به لینه فروشتنی خوئی ناموژگاری به به چاکه
 کردن بو خه لک:

خر خال: پاره ن: خرینگه:

له پی کردنی بو پیاو له خه ودا دهر دوو به لایه. بو ژن به ختیار یه له پی
 کردنی خر خالی ناسن بو پیاو تروش بوونی حه بسه له لایان میری یه وه
 به لام زوو رزگار ده بی:

خه نده ک:

لیدان خه نده ک له ده وری شارو گوند له خه ودا به رزی پاشای وولاته
 به لام له ده وری مال ته مین بوونی خاوه ن مال له حیلای حیلایه بازان که وته
 ناو خه نده ک غه مه. هاتنه دهر له خه نده ک شادی یه:

خه سوو:

که سی لای وابوو له گهل خه سووی شهر ده کات نه وه ژنه که ی له
 لاپه رتیز ده بی مردنی خه سووی که سینک له خه ودا شادی که سه که یه
 به هوی گوی پانیلی ژنه که ی:

خه ساندن: بی گون:

که سی لای وابوو خه ساندوویانه نه وه تزیه ده کات له گوناخان نه گهر
 لای وابوو که سینکی خه سیوی جوان شتیکی دایه نه وه موزده ی خوشی بو

دیت خه ساندن دینداری راسته که به هۆی ئه و دینداری به ده گاته پله‌ی
ئه و لیلیانی خوا:

خونسابو شکیل: نیره مووک:

که سینگ له خه و دا لای و ابو نیره مووک هه ردو و لای هه یه هی پیاوان و
هی ژنان ئه وه دوو پرووی ده کات و کرداری ناله بار ده کات. ماره کردنی
- نیره مووک ته لاقدانی ژنه که یه تی ئه گهر ژنی هه ییت ئه گهر ناژنیک ماره
ده کات که تووشی غه م و ئاژاوه ی ده کات.

خاچ: چه لپیا:

هه ل گرتنه چه لپیا ماره کردنی ژنیکه که به گویری شه ریمه ت ماره یی
نه هاتوو. له مل کردنی خاچ لادانه له دینی ئیسلام فریدانی خاچ تۆبه
کردنه له تاوانباری.

خوانه:

نان کردن له سه ر خوانه بۆ ژن به جی هینانی فه رمانی میردیه تی. به لام بۆ
پیاو کردنی کشت و کالی به سووده. خوانه ی دار که سی له خه و دا به ده سستی
بکه و ئی ده و له مهندی به به لام هی ئاسن لادانه له ریبازی پیاو چاکان و هاتوو
چۆ کردنی زۆر دارانه: شکانی خوانه. هه ژاری خاوه نه که یه تی.

خال:

هه بوونی خال له پرو له خه و دا بۆ کور ژن هینانه بۆ کچ شوو کردنه بۆ
ژن شادی به. بۆ پیاو ده و له مهندی به به لام خالی زۆر له سه ر به ده ن بیر

کردنه وه یه له شتی بۆ سوود:

خه زور:

دیتنی له خه ودا به شادی شادی یه به غه مباری غه مه. مردنی خه زور له
خه ودا له ده ست چرونی مأل و پله یه:

خالو:

دیتنی له خه ودا به پروو خوشی بۆ نه خوش چاکبوونه وه. بۆ له ش ساغ
گه یشتنه به ئاوات. مردنی له خه ودا ئازاردانی باب و دا که نه گهر هه ییی ده نا
تووش بوونی ده رده سه ری یه:

خه نه:

نه گهر پیاوێک سه روو سمیل و ریشی له خه ته دا نه وه به دوای
ره ووشتی پی غه مبه ره که وێ چاندنی خه نه له خه ودا رابواردنی خوشه له
گه ل مأل و مندالی خۆی نه گهر کچی لای وابوو سه ری له خه نه گرت نه و
میردی باش ده کات به سه ره به رزی.

خورشت: خوران:

که سه ئی لای وابوو له خه ودا تووشی خورشتی به ده ن بووه نه وه
زۆرداریک زۆری لیده کات بۆ کردنی کاری سته مه.

خزم: خویش:

دیتنی خزم له خه ودا به شادی شادی یه به غه مباری غه مه.

خوین:

که‌سینک لای وابوو به‌دهنی به خوین برو له خه‌ودا ئه‌وه مالی جه‌لالو
 جه‌رام لیکده‌دات. خواردنه‌وه‌ی خوینی ئادهمیزاد ته‌ن درووستی به
 که‌سینک لای وابوو کراسی خویناری کرده بهر ئه‌وه بوختانی پێ ده‌کری
 به‌لام له ئه‌نجامدا ده‌رده‌که‌وێ که له‌و بوختانه دووره. که‌سی لای وابوو له
 جینگایی خوین ده‌پوات ئه‌وه ئه‌و که‌سه له‌وی ده‌کوژری. ئه‌گه‌ر لای وابوو
 خوین له پاشی یه‌وه دیته ده‌ری ئه‌وه تۆبه ده‌کات له گونا‌حان و خواش لی ی
 ده‌بووری: ئه‌گه‌ر لای وابوو که‌سینک خوینی له به‌ده‌ن گرت یان ئه‌و خوینی
 له که‌سینک گرت ئه‌وه خوین لی گیراوه که ده‌بیته کار به‌ده‌ستی میری ئه‌گه‌ر
 که‌سینک وستی خوین له که‌سینک بگری به‌لام خوین نه‌هات ئه‌وه خوین
 گره که هه‌ندی زه‌ری شار دوو ته‌وه به‌لام نازانی جینگه که‌ی کوی به: نه‌خۆش
 ئه‌گه‌ر لای وابوو خوینی به‌ده‌نی گیرا ئه‌وه له نه‌خۆشی چاک ده‌بیته‌وه.

خیلی:

خیل برونی چاو له خه‌ودا لادانه له فه‌رمانی خوای گه‌وره تۆبه بکات
 باشه.

خواردن:

خواردنی هه‌ر شتیک له خۆ زیاتر کردنی کاری ناشپینه له ناو کۆمه‌ل
 به‌لام به‌قه‌ده‌ر برسی به‌تی گه‌یشتنه به‌ئاوات.

خویندن:

به‌هه‌موو جزیری خویندن له خه‌ودا ده‌ست که‌وتنی پایه‌ی به‌رزه.

خه وتن: نووستن:

خه وتن له خه ودا به ده ست که وتنی ژبانی شادی و نارام و دل نیایی به.

خو پوت کردن:

که سئی لای و ابوو خوی پوت کرد له جلک نه وه نه و کارهی لای
سته مه خوا بوی ئاسان ده کات.

خانوو:

ده ست که وتنی خانووی جوان له خه ودا شادی یی به. خانووی ئاسن
ده و له مه ندی به به لام خانووی قور دینداری به: خانووی قسل و گنج تووش
بوونی غه مه که سئیک لای و ابوو چوره خانوو به لام نه ی توانی ده رچی نه وه
زور ده مرئی نه گهر لای و ابوو که سئیک هاته ناو خانووی نه وه نه وه نه و که سه
له هه موو نه یئینی نه و ئاگادار ده بی: که سئی لای و ابوو خانووی کۆنی به
سه ردا پروو خا نه وه له لایان خزمینکی مردووی میراتیکی زوری ده ست
ده که وی فروشتنی خانوو ژن ته لاقدانه: خانووی ته نگ ژبانی ناخۆشه
به هۆی مأل و مندالی که سئی لای و ابوو نه خۆشه و له ناو خانوو که وتوو
نه وه ده مرئی سواق دانی خانوو ماره کردنی بیوه ژنه:

خیر کردن:

له خه ودا خیر کردن به مأل بۆ هه ژاران برپای پته وه به خوا خیر کردن
به رزی تزیه کردنه له گونا حان. که سئی لای و ابوو خیر به کافر ده کا نه وه
یارمه تی دانی دوژمنی خۆ به تی: خیر کردن به خزموو که سو و دایک و باب
په زامه ندی خواجه:

خینه‌کی: کۆچەر:

که‌سێک لای وابوو بروه‌ته‌ کۆچەر ئه‌وه‌ ئه‌وه‌ له‌ به‌ره‌می کشت و کال
سرودی که‌م ده‌بی: دیتنی هۆبه‌ی کۆچهران په‌یدا بوونی رقه‌به‌ری به‌ له
گه‌ل خزم و که‌سی به‌ هۆی به‌ میزددانی کچی خۆی.

خه‌ت کیشان:

که‌سی لای وابوو له‌ سه‌رزه‌وی خه‌ت ده‌کیشنی ئه‌وه‌ ده‌بیته‌ جووتیارێک
زۆر ده‌وله‌مه‌ند به‌لام خه‌ت کیشان له‌ سه‌ر چه‌رم فێر بوونی پێشه‌سازی به
له‌ سه‌ر قاقه‌ز فێر بوونی نووسینوو خویندنه‌ یان خۆی یان خزم و که‌سی.

خۆشاردنه‌وه‌ چاوشارکێ:

که‌سێک لای وابوو له‌ خه‌ودا له‌ ناو خانوو خۆی شارده‌وه‌ ئه‌وه‌ له
دینداری پریایی ده‌کات. به‌لام ئه‌گه‌ر لای وابوو له‌ ناو کێوی خۆی شارده‌وه‌
ئه‌وه‌ به‌ هۆی که‌سێکی ده‌سته‌لات دار به‌ سه‌ر ناحه‌زاندایا ده‌بی.

خه‌رمانه‌ی ده‌وری: مانگ و پوژ:

ئه‌گه‌ر لای وابوو خه‌رمانه‌ی ده‌وری مانگ یان پوژی داوه‌ و تاریکی
کردوه‌ ئه‌وه‌ بۆ خه‌لکی هه‌ر ئه‌مه‌ که‌ په‌یدا بوونی به‌ لایه‌: به‌لام ئه‌گه‌ر
خه‌رمانه‌ پووناکی نه‌برد بوو ئه‌وه‌ ئیش کردنی کار به‌ ده‌ستانی میری به‌ داد
په‌روه‌ری:

خه‌ریته‌: نه‌خشه‌:

که‌سی له‌ خه‌ویا خه‌ریته‌ی وولاتیکی کیشا ئه‌گه‌ر به‌ په‌نگی سه‌بی بوو

ئەو وولاتە تووشى خوشى دەبى: بەلام ھى رەش و سوورو بۆر تووشى
خەلکى وولاتە بە دەردىكى سامناک وە بە رەنگى سوور پەيدا بوونى
شەپو و کوشتارە لە وولاتە کە خۆبەخۆ:

خويزاو: کىم: زوخاو:

کە سى لای و ابو زوخاوى لە بەدەن يان لە ئەندامىک دىت بەلام ھىشى
نەبوو ئەو زۆر زۆر دەولەمەند دەبى: خواردنى زوخاو: خواردنى
شیرنايى يەو نەدانی میراتی خوشکو و داکىتى.

« پیتی دال »

داود پئی غه مبه ر د.خ:

به خزمهت گه یشتنی و ده ست ماچکردنی به پو خوشی: نیشانه ی
مردنه له سهر دینی ئیسلام: به لام به پوو گرزی کردنی ئیشیکه که زور
به شیمانی له دوایه: ههروه ها به خزمهت گه یشتنی زور برونی پیشه سازی به
له و هه رته:

دانیال پئی غه مبه ر د.خ:

به خزمهت گه یشتنی له خه ودا فیر برونی خه ون لیکدانه وه یه.

دوعا: نزا: پارانه وه:

که سنی لای وابوو له خه ودا له بهر خوا پارایه وه نه گهر نه و که سه ژنی
هه بوو مندالی نه بوو خوا کورپی ده داتی نه گهر نابروای به خوا پته و ده بی:
دوعای به ده تگ و هاوار تووش برونی ده ردو به لایه:

دیلی: یه خسیری:

که سنی لای وابوو له لایان کۆمه ئیک به دیل گیرا نه وه ده و له مه ند ده بی
نه گهر نه و که سینکی به دیل گرت نه وه شتی نه یینی میری ده زانی.

درؤ کردن:

درؤ کردن له خه ودا شاهیدی دانی به درؤیه به به رتیل وه رگرتن.

دووکهل:

که سینگ لای وایرو له هه رنمیک دووکهل بو پیدای بوونی غه مو به لایه..
دووکهل پرهش که ناگری له گه لایی پیدای بوونی هاتنی شه پرو کوشتاره بو
جینگه که: چوونه نار دووکهل تووش بوونی تاداری یه: دووکهل سپی
شادی یه.

دهرمان:

خواردنی دهرمانی بۆن خوش بۆنه خوش چاک بوونه وه یه. بۆ بی ژن ژن
هیتانه. بۆ کچ میرد کردنه بۆ بی مندال پیدای بوونی منداله بۆ هه ژار
دهوله مهندی یه.

دهجال: ته جال جر جال:

هاتنی له خه ودا بۆ هه جینگاییک زۆر بوونی کرداری دژی ئیسلامه به
دوا که وتنی لادانه له فرمانی خوا. کوشتنی به دهست هه که سینگ بهرز
بوونی ئایینی ئیسلامه تی یه.

دهفتهر:

به دهست که وتنو و لی نووسینی دهفتهری جوان گه یشتنه به ئاوات.

دوکان:

دانیشن له دوکان به دل خوشی ماره کردنی ژنیک میسه نه... نه گهر

لای و ابو و دوکانی له ته نیشته مالی خو به تی نه وه براده ریکی چه له
ژنه که ی ده کات.

ده فه:

لیدانی ده فه له خه ودا بو زکر کردن به جی هینانی فه رمانی خوی به و
فه رمان کردن به چاکه به لام لیدانی بو ئاهه تگی ناله بار لادانه له فه رمانی
خوا.

دیره:

که سنی لای و ابو و له گهل دیانان چوو دهیره نه گهر دیانه کان بناسی نه وه
لادانه له فه رمانی ئیسلام وه نه گهر نه یان ناسی نه وه دینداری راسته قینه یه
که ده یكات: نه گهر نه خوش لای و ابو و چوو دهیره نه وه ده مرئ.

دهرده پئوی:

که سنی له خه ودا لای و ابو و تووشی دهرده پئوی بووه نه وه پله ی نزم
ده بیت له نار کۆمه ل به هزی قیل بازی به لام تووش بوونی دهرده فیل به رز
بوونی پله یه:

دۆشه ک:

نروستن له سه ر دۆشه ک له خه و ژبانی شادی و کامه پانی یه.

دوویشک کلار دووم:

پێ وه دانی دوویشک له خه ودا ده ست که وتنی پایه ی به رزی بی ده وامه
که سینک لای و ابو و دوویشکی خسته سه ر ژنه که ی نه وه له پشته وه کاری له

گهل ده کات. خواردنی دوویشک به کرلاوی ده ست که وتنی میراته به لام به کالی مالی حرامه که سنی لای و ابو دوویشک له سهر جینگهی نووستنی نه وه له ناو دهرپی به تی نه وه که سینک خهریکه خه یانته له گهل ژنه که ی بکات. به ده سته وه گرتنی دوویشک بو پیوه دانی خهلک دووزمانی کردنه له نیوانی خهلک. پیوه دانی دوویشک زیانی له لایان ناحه زه وه. که سنی لای و ابو دوویشک له ناو زگی دایه نه وه مال و مندالی خوی پقیان لی به تی: دووژمنایه تی ده کهن.

ده لاقه تاق:

دانیشتن له ناو ده لاقه بو خاوه ن ژن ته لاقدانی ژنه که یه: بو خاوه ن کارنک وازه یانته له و کاره که سینک لای و ابو له دیواری خانووه که ی ده لاقه ی هه یه به لام به شروشه گیرابرو نه وه که سه نه مامی داری به ردار ده چینی و سوودی لی ده ست ده که وی. ده لاقه ی تنگ ژنی چه نه بازه. هی فراوان ژنی نارامه. پروخان و خه راپ بوونی ده لاقه ته لاقدانی ژنی خاوه نه که یه تی.

ده رد: نه خوشی:

تووش بونی دهر دینک له خه ودا که م دینی به به لام چاکبوونه وه له دهرده که توبه کردنه له گوناخان:

دونیا:

که سینک له خه ویا لای و ابو دونیا رهش بروه نه وه خهلک به زوری پروی کردووته که م دینی: به لام سه وزی دونیا خراپه ره ستنه به زوری

که سنی لای وابوو له دونیا ناکه س نه ماوه خزی نه بی نه و که سه
 هه دروو چای کرێر ده بی جوانی دونیا له خه ودا به ده ست که وتنی دیناری
 زوره بو هژار عیلمی زوره بو خوینده وار

دینار:

به ده ست که وتنی یه ک دینار له خه ودا په یدا بوون یه ک کوپه به لام
 به ده ست که وتنی دیناری زۆر بۆ خوینده وار عیلمی زۆره بۆ هه ژار
 ده و له مهن دی یه. ده ست که وتنی دیناری زێر پایه ی بلنده هی ژێر باف حيله
 کردنه له خه لک له مو عامه له دا خواردن دینار خه یانه ت له شه سپارده ی
 که سیک لای وابوو مردوو دیناری دایه شه له غه م و په ژاره پرزگار ده بی
 دۆزینه وه ی دینار دینداری یه. لی بزر بوونی کوپ مردنه:

درهم:

به ده ست که وتنی درهمی زێر خویندنی قورثانی پیروژه لی بزر بوونی
 درهم کوپ مردنه دروست کردنی درهم. تووش بوونی غه مه.

دی: گوند:

که سنی لای وابوو له گوندیک چوو بۆ شار شه تووشی خوشی ده بی
 وێران بوونی گوند بی شه مری کردنی خوا به جوانی دینداری یه.

دیزه:

که سنی لای وابوو دیزه ی له سه ر ناگردانا وه خواردنی تیدایه شه
 نامۆزگاری کردنی خه لکه بۆ چاکه کردن به ده ست که وتنی دیزه ی پۆلاوو

ئاسن پله‌ی به‌رزه که ده‌ستی ده‌که‌وئ:

ده‌ست:

که‌سینگ لای وابوو له‌خه‌ودا ده‌ستی درئژ بووه ئه‌وه پله‌ی به‌رزی ده‌ست ده‌که‌وئ. ده‌ستی زئپر هیزوو ده‌سته‌لاته: شکانی ده‌ست بی ده‌سته‌لاتی به‌پوشتنی له‌سه‌ر ده‌ست جی به‌جی کردنی کاری خزمه‌کانی خۆبه‌تی:

که‌سینگ لای وابوو هه‌ردوو ده‌ستی به‌ستراو. ئه‌وه یئده‌سته‌لاتی به‌پان کردنه‌وه‌ی به‌ری ده‌ست مال به‌خشینه‌وه‌یه‌ بو خوا قوچاندنی ده‌ست نه‌دانی زه‌کاته‌ کورت بوونی ده‌ست بی ده‌سته‌لاتی به‌پووناکی ده‌ست پایه‌ی به‌رزه له‌دینداریدا. برپنی ده‌ست له‌خه‌ودا ناحه‌زێکه ده‌یه‌ویت قیل بکات له‌و که‌سه‌ی که‌لای وایه ده‌ستی براره له‌لایان ئه‌وه‌وه هیشان ده‌ست. غه‌م و خه‌فه‌ته تووشی ده‌بی له‌لایه‌ن خزمی خۆی:

داستان: چیرۆک چه‌کایه‌ت:

خه‌رنده‌وه‌ی داستان له‌خه‌ودا خه‌ریکبوونی شتی بی سووده نووسینه‌وه‌ی. داستان ته‌مام چاندنه له‌ناو باخات..

ده‌ستار:

لیککردنی شت به‌ده‌ستار، بو‌پیاو هه‌زاری به‌به‌لام بو‌ژن به‌ختیاری به‌:

دل = در:

که‌سینگ لای وابوو له‌خه‌ودا دلی دیشی ئه‌وا پرایی کردنی له‌دینداریه

هاتنه ده‌ری دَل له خه‌ودا. خواپه‌رستی به راستی یه په‌شبوونی دَل لادانه له
فه‌رموده‌ی قورئانی مه‌زن دَل خوْشی له خه‌ودا. ژبانی شادی‌یه..

ددان: دلان دان:

جوانی ددان له خه‌ودا به‌رزی که‌سوو کاری خاوه‌ن ددانه. کرموَل
بوون و شکانی ددان هه‌ژاری خزمی خاوه‌ن ددانه: که‌وتنی هه‌موو ددان به
یه‌کجار دانه‌وه‌ی نه‌سپارده‌یه به خاوه‌نه‌که‌ی به ته‌واوی. که‌وتنی ددان
پیشوو مردنی باب و داکه‌هی سه‌ری به‌لام هی خواری مردنی براو
خوْشکه. که‌وتنی خرینه‌ی مردنی خزمی تزیکه: هیشانی ددان سکا‌لایه له
ده‌ست کرده‌وه‌ی ناشیرینی خزمه‌کانی: کیشانی ددان هیشاو پرزگاری یه له
ده‌ست په‌ژاره و غه‌م ددانی زَپ کردن ژبانی شادی‌یه هی سه‌ده‌ف ته‌مه‌ن
کورتی‌یه. تیژیو نه‌ستووری ددان گه‌یشته به ئاوات به ئاسانی:

دۆ:

خوارده‌نه‌وه‌ی دۆ که‌خه‌ودا حه‌سانه‌وه‌یه له ماندوو بوونی کاروباری

ژبان به‌کوری خوْیه‌وه:

دۆ دان:

درووست کردن و به‌ده‌ست که‌وتنی نه‌گه‌ر پاک و جوان بوو نه‌وه‌ی پرزی
حه‌لاله به‌لام نه‌گه‌ر ووشک و ناشیرین بوو نه‌وه‌ی ده‌رده تووشی ئازه‌ل ده‌بی.

داندووک: دوینه:

خواردنی له خه‌ودا درووست کردنی سالیکی ته‌پو به ده‌رامه‌ته به هژی بارانبازین.

دهریا:

دیتنی دهریا له خهودا به ئارامی و به پرووناکی هاتنی پاشاییکی دادپهروهه بۆ سهرکار یان عالمیکی سوود به خشه. به لام دهریای لیل و به شه پۆل پاشای زۆرداره: لیلو بێ شه پۆل عالمیکی بێ سووده بۆ کۆمه ل. که سنی لای و ابو ئای ساردی خواردهوه له دهریا ئهویان خۆی یان خزمیکی ده بیته خوتنده وار به لام ئای گهرم خواردهوه له دهریا تووش بوونی دهردوو به لایه که سیک لای و ابو ئای دهریای هه موو خواردهوه ئه وه ده بیته پاشا ئه گهر بشی ده نا ده بیته بازرگانیکی ده و له مه ند: که و تنه ده ریای هاتنه ده ر زال بوونه به سهر کۆسپی ناهه مواری ژباندا دیتنی ده ریای به شه پۆلای زۆر بوونی گوناچه له لایان خه لک. بلاو بوونه وه ی ئای ده ریای به سهر زه ویدا زۆرداری کردنی پاشای وولاته له خه لک مه له کردن له ده ریادا به ده ست که و تنی پله ی به رزه. که و تنه ناو ده ریای وون بوون له ناویا مردنه به شه هیدی. په پینه وه له ده ریای پرزگاری له دهردوو غه م. دیتنی ده ریای خۆن. په یدا بوونی شه پروو کوشتاره له دونیادا ده ریای مه ندوو ئارام. خوشی به بۆ خه لک.

دیاری:

ناردنی دیاری بۆ یه کتری په یدا بوونی خوشه وستی به له نیوان یه کتری دا.

دۆمه لان:

خواردنی له خهودا به ده ست که و تنی مالی دونیایه به ئاسانی. زۆر بوونی دۆمه لان له هه ریمیک زۆر بوونی خێرو خوشی به:

دووزمانی کردن:

دووزمانی کردن له یتوان خه لک دا له خه و دا گرتنی رپیازی دژی ئایینه:

داس:

دهست که و تنی داس و دروونه پی کردنه ئه گه رکاتی دروونه نه بییت ئه وه
دهست که و تنی خیره و شکانی داس و کۆل بوونی. تووش بوونی کشت و
کاله بز نه خووشی و بی ده رame تی.

دههۆل ته پل:

که سینک لای وابوو له هه ریمی دههۆل و زورپالیده درا ئه وه خه لکی
هه ریمه که تووشی غه م ده بییت به لام لیدانی دههۆل به ته نیا هه ر وه کړو
لیدانی ده فه:

دهنکه هه نار پرمان:

خواردنی له خه و دا پهیدا بوونی نه خووشی یه و به دهست که و تنی پرزی
حه لاله.

دوونگی مه:

خواردنی به دهست که و تنی له خه و دا فیر بوونی زانیاری به سووده

دانیشن: پروو نیشتن:

که سنی لای وابوو له خه و یا دانیشن بو به شادی ئه وه ده گاته ئاواتی
خزی به ئاسانی.

دوشاو:

خواردنی دوشاو: دینداری به. کردنی دوشاو ناموژگاری کردنه به چاکه
بو مال و مندالی:

دالغه:

دالغه لیدان له خه ودا به لین نه بردنه سهره.

ده له ک:

خواردنی گزشتی له خه ودا بو نه خوش شیفایه بو له ش ساغ ده ست
که وتنی مالی دونه یاه له بهر کردنی پیستی ده له ک به ده ست که وتنی پایه ی
به رزه. کرشته وهی ته لاقدانن ژنه که یه تی:

دوو دلی:

دوو دلی کردن له کار نکدا بی هیزی بر وای موسو لمانه.

ده سمال: میزه ر:

له سهر نانی میزه ری سپی زور کردنی دینداری به: هی زهره
نه خوشی به: هی په ش: به رزی به: هی سوور ژیانن شادی به:

ده نگ:

ده نگي به رزو خوش له خه ودا بیستنی یان ووتنی ژیانن شادی و
کامه رانی به: ده نگي نرم و خنکاو تروش بوونی خاوه نه که یه تی به هه ژاری
نه راندن به ده نگي به رز به سهر مه لادا مردنی بی ئیمانی به ده نگي بز

قسه ی ژنه که یه تی. دهنگی مه پ بیستی خێرو به ره که ته دهنگی نه سب
 پهیدا بوون غه زایه و ههروه ها دهست که وتنی دیاری یه که له لایان پیاوی
 گه وره دهستی ده که وئی بیستی دهنگی هیستر جی به جی بوونی کاری
 زه حمه ته ههروه ها منداڵ مردنه دهنگی که رگران بوونی نرخی دانه وتله یه.
 دهنگی میثووله بلاو بوونه وهی ناداری یه دهنگی پشیله بیستی له
 خه ودا دوو زمانی کردنه له ناو خه لکدا له لایان نه وهی دهنگه که ی بیستوه
 دهنگی زه رده و آله و میث ههنگوین به لینی به درۆیه به براده ران.. دهنگی
 گورگ ترسانه له دوو ژمن هی مامرماره کردنی کچیکی جوانه.. بیستی
 دهنگی به راز سه رکه وتنه به سه ر دوو ژمندا دهنگی سه گ فیل کردنه له
 خه لک دهنگی چه قه ل و پتیوی هاواری هه ژاران له دهست زۆرداران
 بیستی دهنگی کۆتر دهنگی ژنیکی قورئان خورته دهنگی که و ناشکرا
 بوونی دزه دهنگی ژن که خوشبی ژبانی شادی یه.

دلدار ی: می بازی: چه ز لنی کردن:

کردنی دلدار ی له خه ودا نه و بیستی مال و مندالی خزیه تی که هه ی بی
 نه گه ر نه ی بی نه وه کردنی کاری ناره وایه که سووکی ناو کۆمه ل ده بی نه گه ر
 کچی به کورپنکی ووت من دلدار ی تۆمه نه وه دهیه ویت فیل له و کورپه
 بکات دلدار ی له گه ل کورپه خاوتنی نه نجامی خواپه رسته به راستی به لام
 به کرداری پیسه وه لادانه له فهرمانی خوای گه وره.

دور:

به دهست که وتنی دور ی جوان پایه ی به رزه به لام هی ژهنگن. ته لاقدان ی
 ژنه که یه تی.

دیوار:

راوهستان له سهر دیوار به هیزی به له مالی دنیاوه. چاک کردنه وهی دیواری کون و پروخواو ناموژگاری کردنی خه لکه بو کردنی کرداری جوان خو دیتن له ناو دیواردا مردنی نزیکه کردنی دیواری قسل و گینچ تووش برونی غم و دهرده به لام دیواری قور دینداری به هی چه مه تنو ده ست که و تنی پایه ی به رزه. خواری دیوار لادانی خاوه نه که یه تی له فرمانی خوا: پروخانی دیوار بو ناو خانوو مردنی خاوه ن دیواره که یه به سهر خویدا که بروخی نه وه کردنی گوناخی زوره. سواقدانی دیوار: به قور باشه: گینچ غمه: په نگ کردنی دیوار به هر په نگی هه بی لادانه له فرمانوده ی شهر بعتی نیلام.

دزی کردن:

که سیکي نه خوش له خه ویا لای و ابو دزی لی کرا نه وه ده مری. دزی کردن و خو شاردنه وه زیبا کردنه نه گهر لای و ابو دز هاته مالی و وستی دزی بکات نه وه داخوازی کچی یان خوشکی لی ده که ن: گرتنی چاکبوونه وهی نه خوشه له دهرده که ی نه گهر نه خوشه که دزی گرت ولی نه گهر دزی بکات:

دیوانه:

که سی لای و ابو بوو ته دیوانه نه وه نه گهر دیوانه ی ته ریقه ت بی ده گاته پله ی به رزی ثاین. به لام دیوانه ی دنیا نه وه که سیکي دروژنو ریابازه:

درپنده:

خۆمالی کردنی هه‌ر دره‌نده‌ییکی و یان له ناودانی ئامۆژگاری کردنی
زۆرداره بۆ نه‌کردنی زۆرداری له هه‌زاران. خواردنی گوشتی درپنده
غه‌یه‌ت کردنی پاشای وولاته.

ده‌ست نوێژ:

هه‌ل گرتنی ده‌ست نوێژ له خه‌ودا به ئاوی پاک گرتنی پێبازی
پێ‌غه‌مبه‌ره به‌لام به ئاوی پیس یان گهرم. یا به به‌فر یا به شه‌خته تووش
بوونی غه‌م و ده‌رده:

ده‌رگا: ده‌رک:

که‌سێ لای وابوو ده‌رگه‌ی مالی جوانه ئه‌وه شادی‌یه له لایان گری
راییلی ژنه‌که‌ی. به‌لام ده‌رگه‌ی ناشیرین تووش بوونی غه‌مه‌به‌هوی ژنیکی
هه‌له‌وه‌رکه‌سێ لای وابوو ده‌رگه‌ی کرده‌وه ئه‌وه ئه‌وه مه‌به‌سته‌ی که هه‌یه‌تی
به ئاسانی جێ‌به‌جێ ده‌بێ گرتنی ده‌رگه‌ی خانوو تووش بوونی خاوه‌ن
خانوه‌که‌یه بۆ ئاژاوه به‌هوی مال و مندالی ناله‌بار ته‌گه‌رکه‌سێ لای وابوو
خه‌ریکی گرتنی ده‌رگه‌یه له مالی به‌لام بۆ نه‌گیرا ئه‌وه ئامۆژگاری ژنه
چه‌قار سه‌روه‌که‌ی ده‌کات و سوودی نیه که‌سێ لای وابوو ده‌رگه‌ی مالی
ناسنه ئه‌وه پایه‌ی به‌رزی ده‌ست ده‌که‌وی:

ده‌وله‌مه‌ندی:

ده‌وله‌مه‌ندی به‌هوی کردنی شتی هه‌لال شادی‌یه. به‌لام به‌هوی شتی
حه‌رام ژبانی ده‌رده‌سه‌ری‌یه.

دارچین:

خواردنی له خه ودا به میرددانی کچی یان خوشکیتی نابه دل:

ده رزی:

به ده ست که وتنی ده رزی تیژوو جوان له خه ودا ژبانی خوشی خوړو مال و مندالی به نه گهر لای و ابو ده رزی له به ده نی که سینک پروو ده کات نه وه غه یه تی نه و که سه ده کات قوت دانی ده رزی بلاو کردنه وه ی نهینی خوړه تی که ژبانی هه به کول بوونو شکانی ده رزی تیک چوونی ژبانی خوړو مال و مندالی به به ده ست که وتنی ده رزی زتر بو کچ میرد کردنی به دل خوشی به به لام بز کور ژن هینانی نابه دل به بزر بوونی ده رزی راوه ستانی کاروباری خاوه نه که یه تی به هوی که سینک که به دزی دزی نه وه و کابراش نه مه نازانی.

داله ش: هه لو: دووبرا:

کوشتنی له خه ودا زال بوونه به سهر دووژمندا خواردنی گوشتی ده ست که وتنی مالی حه رامه به هوئی پاشای وولات: زور بوونی هه لو له وولاتی په یدا بوونی کار به ده ستانی پاشای زورداره که خه لک نازار ده ده ن:

دارکولینه:

گرتنوو دیتنی له خه ودا ماندوو بوونه بو ژباننداری خواردنی گوشتی ژن هینانی نابه دل.

دامه:

کردنی دامه له خه ودا ته مه ن به فیرو دانه له شتی بی سوود کردنی دامه
له سه ر قومار خه یانه ت کردنه به ژنی جیران دوړاندنی دامه له خه ودا
تووشی پوونی رقه به ری یه له گهل کار به ده ستانی میری.

دانکه:

که سی لای واپو له ناو ناژهل دانکه هه یه نه وه خه لکی هه ریمه که نوژ
ناکه ن تۆ به بکه ن باشه.

دم: که پوو: لووت:

جوانی لووت له خه ودا ژبانی به ختیار یه هیشان و ناشیرینی تووش
بوونی غمه: دمی ئاسن یان زیر تووش بوونی ده ردوو به لایه... برینی
لووت کردنی کاری بی ئاپروانه یه له ناو کۆمه ل زۆر بوونی لووت له ده م و
چاودا ژبانی خو شه: که سی لای واپو دوو لوتی هه یه نه وه نه و دوو کوپی
ده بی. نه گهر لای واپو لووتی نه نه وه زۆر بی ره حمو به زه یی به به رانه به
هه ژاران:

ده بی:

بنواره شه رواز:

ده سته ندوو:

که سینک لای واپو ده سته ندوی جووت کردنی به ده سته وه یه نه وه حه ج
ده کات له خه ودا له ده ست چوونی درامه تی شینا ووردی به هزی ناگر.

ده سرازه: به سته:

ژینکی له خه ویا لای و ابوو به ده سرازه له ناو لانک مندا له که ی خوی
به سته وه. نه وه نه وه به سته ی هه یه تی بوی جی به جی نابی

ده سته وانه:

که سیک لای و ابو ده سته وانه ی کرده ده ست نه وه پیا وه یکی ئایینی
یارمه تی ده دات بۆ جی به جی کردنی ئاواته که ی و سه رده که وئ

ده ست به سه را گرتن:

ده ست به سه را گرتنی هه ر شتیک له خه واهه ر که سی هه ییت لادانه له
فه رمانی قورانی پیروژ:

دژوینی دایک: چلکن بونی دایک

که سی لای و ابوو دژوینوو چلکنه نه وه لادانه له فه رموده ی خوا دیتنی
به شادی شادی یه. که سی لای و ابوو جیماعی له گه ل دایکی خوی کرد
نه گه ر دایکی مر دبوو نه وه خیری بۆ ده کات نه گه ر ناخزمه تی ده کات
مردنی دایک مردنی ژنه.

« پیتی ری »

پوژی گرتن:

که سینک لای واپو له مانگی په مه‌زان به پوژووه نه‌وه موژده‌یه به‌وه که خواعه‌فوی کردووه له گوناخان: هه‌روه‌ها پوژی گرتن به غه‌یری پوژ جه‌ژنه‌کان له خه‌ودا رپبازگرتنی دیندارانه.

پکوع: چه‌مینه‌وه:

که سینک لای واپو له نوژدا پکوعی برد به ته‌واوی نه‌وه به‌ختیاری دین و دنیایه به‌لام پکوعی ناته‌واو زه‌کات نه‌دانی ماله نه‌گه‌ر ژنیک لای واپو پکوعی برد نه‌وه تویه ده‌کات له نازاردانی می‌ردی.

پووناکی:

که سینک لای واپو له تاریکی هاته پووناکی نه‌وه له ژبانی ناله‌بار ده‌که‌وته خوشی. دیتنی پووناکی زور دینداری‌یه. له به‌ر کردنی جلکی پووناک حه‌ج کردن و چاکه‌کردنه. که سینک لای واپو به‌ده‌نی پووناکی ده‌دات نه‌وه کورپنکی ده‌بی دوعای باشی بو ده‌کات.

پم:

به دهسته وه گرتنی پمی درئژ له خه ودا دهست که وتنی پایه ی به رزه
پمی زیر موژده ی خوشه. پمی زیو کوپه پیدای بوونه پمی مس و داروو ئاسن
دهست که وتنی پزقی حه لاله کورت برون و شکانی پم له دهست چوونی
پایه ی به هوی زوورداری کردن له هه ژاران.

پهنگ:

دیتنی پهنگی زهرد نه خوشی یه هی پهش غه مه هی سوور تووش
بوونی شه ره. هی سپی شادی یه. هی سهوز شه هید بوونه.

پووبار:

دیتنی پووباری پووناک له هه رتمیک ژبانی شادی یه بو خه لکی
هه رتمه که به لام پووباری قوپاوو بوگه ن ژبانی ناخوشه بنو خه لکه که
په رینه وه له پووبار پزگاری یه له غه م دیتنی پووباری خوین له هه رتمیک
تووش بوونی خه لکی هه رتمه به کوشتارو شه پیدای بوونی پووباری زور
له شارو دیهات دادی پاشای وولاته.

پوو خوشی:

که سینک له خه ودا پوو خوش بوو نه وه دلی له گه ل خه لک پاکه:

پاست گویی:

پاست گویی له خه ودا دهست که وتنی پایه ی به رزوو پزگاری یه له
هه مرو مه ترسی یه ک.

په ژوو: خه لوز:

بارینی په ژوو له ئاسمان گرانی شتی کشت و کاله: گه شانده وهی په ژوو
له خه ودا پقه بهری یه له گه ل پژنمی پاشای وولات دروست کردنی
په ژوو فیر کردنی هه ندی دانیشتوانه بۆ.. پیشه سازی له لایان په ژوو که ره
که وه: خواردنی په ژوو تووش برون غمی زوره له لایه ن خزم و که سی خوی:

پنوی:

گرتنی پنوی ماره کردنی ژنیکه که په سه نه به لام گرتنی به ته له ماره
کردنی ژنه به دروو ده له سه: یاری کردن له گه ل پنوی دلداری یه له گه ل
ژنیکه فیل باز خواردنی گوشتی پنوی تووش بوونی دهرده له بهر کردنی
که ولی پنوی به ده ست که وتنی پله ی به رزه له ناو کۆمه ل:

پینخ: شیا که: ته رس:

که سینک لای وابوو به ده نی یان جلکی به پینخ بروه ئه وه له لای پاشای
ولات مالی زوری ده ست ده که وئی به هوی زانیاری یه وه ئیش کردن له ناو
پینخ ده و له مه ندی یه خواردنی پینخ وه گرتنی پاره یه به پیا له ده و له مه ند:

پویشن:

که سینک له خه ودا به ده عیه بروات ئه وه پایه ی به رزی ده ست ده که وئی
به لام زوو داده به زئی.

پوو سپی بوون:

که سینک له خه ودا پووی سپی بوو ئه وه تووشی دهرده ده بی به لام به

ئەندازە پروو سېى بوون بە دەست کەوتنى شەرەفى دونىايە.

رى خوش کردن:

رى خوش کردن لە خەودا بە ھەر جۆرى ھەبى بە دووا کەوتنى
فەرموودەى پى غەمبەرە (د.خ).

پروو: دەم و چاو:

جوانى و زىاد بوونى پروو لە خەودا بەرزى يە لە پلەدا ناشيرين و کەم
بوونى بى ھىزى يە. داپۆشيني پروو قەردار بوونى زۆرە بە لام داپۆشيني بۆ
ژن لە خەودا کردنى رەووشتى جوانە:

ران:

جوانى و ئەستورى. دەستە لانی خزم و کەستى باريک بوونى بى ھىزى
کەسوو کاريتى کەسنى لای و ابوو پارچە گۆشتىكى زىادى بە پانەو ھەيە
ئەو کەسنى بە درۆ خۆى دە کاتە کۆرى ئەو بە لام ھەوينە:

رېشانەو:

کەسنى لای و ابوو بەرپۆزوو و رېشايەو ئەو قەردى خەلکى لایەو
نايداتەو. ئەگەر رېشايەو ناو قاپ ئەو تۆبە دە کات لە گوناخان ئەگەر لای
و ابوو رېشانەو کەى تام و بۆنى خوشە بە کەفى خۆى پى چاکە دە گرى
بە لام ئەگەر ناخوش بوو ئەو لە ترسان چاکە دە کات.. کەسنى لای و ابوو
بە لغەم رېشايەو ئەو زۆر دەوڵە مەند دە بى بە لام ئەگەر خوين رېشايەو ئەو
ئەسپاردەى خەلک دە داتەو کەسنى لای و ابوو رېشانەو ھى خۆى خوار دەو

ئه‌وه فه‌رمانی خوا جی به جی ده‌کات:

پشک:

خواردنی له خه‌ودا ژن هینانی نابەدله هه‌بوونی پشک له سه‌ر به‌ده‌ن و
جلک گوناخ کردنه شوشتنی جلک و به‌ده‌ن له به‌ر پشک تۆبه‌کردنه له
کرداری دژی ئایینی ئیسلام:

پازایانه:

خواردنی له خه‌ودا ئه‌مین بوونه له قیللی دووژمنان چاندنی به‌ده‌ست
که‌وتنی هیزه به‌هوی پاشای وولات:

ره‌ش وێله:

گرتنی له خه‌ودا براده‌رایه‌تی که‌سیکی که‌م دینه زۆربوونی له
هه‌رمێک.. په‌یدا بوونی پیاوانی خواپه‌سته له‌و هه‌رمه: گزشت خواردنی
به‌دواگه‌رانی می‌بازی به: کوشتنه‌وه‌ی له خه‌ودا کردنی کارێکه که‌ ئابرووی
ده‌بات.

په‌قێته:

ده‌رکردنی له خه‌ودا له سه‌ر به‌ده‌ن نه‌کردنی نوێژه:

پزێو:

خواردنی شتی پزێو له خه‌ودا دوو دلی به‌هه‌رانبه‌ر خوای گه‌وره..

رۆژ: خۆر:

گرتنی رۆژ له خهودا دهست کهوتنی شه پهفه. هه لاتنی به پرووناکی
 نه گهر پاشا دیتی نهو دهسته لاتنی خۆیه تی: ملا دیتی عیلمی زۆره بۆ
 باززگان سوودی زۆره بۆ کچ میردی باشه بۆ کور ژنی باشه بۆ غه مبار
 شادی به بۆ چه پس رزگاری به بۆ دیندار زیاد کردنی دینداری به بۆ هه ژار
 دهوله مهندی به. هه لاتنی رۆژ به سووری کوشتنی پاشایه گیرانی رۆژ
 لاچوونی پاشایه هه لاتنی به تاریکی بی هیزی پاشایه کهوتنی به سه
 زه ویدا مردنی پاشایه. رۆشتن له گه ل رۆژ مردنه: قسه کردنی رۆژ له گه ل
 که سیک دهست کهوتنی پایه ی به رزه دوولهت بوونی رۆژ یاخی بوونی
 که سیکه له پاشاکه سه رده کهوی. هه لاتنی له رۆژ ئاوا پهیدا بوونی کاری
 ناشیرینه له ئاو خه لک پهیدا بوونی زۆر رۆژ له ئاسمان پهیدا بوونی شتی
 دژی دینه و گرانی نرخى خواره مهنی به سوچه بردنی رۆژ لادانه له
 فرمانی خوا کهوتنی رۆژ بۆ ئاو مالیک پهیدا بوونی که سیکه عالمه لهو
 ماله هه لاتنی رۆژ و گه پانه وهی لاچوونی پاشایه.

راو:

کردنی راو له خهردا به درا کهوتنی شتی بی سوورده. نه گهر لای وابو به تفهنگ
 یان به تیر نیچیری کوشت نهوه به هۆی که سیکه وه ده گاته ئاوانی خۆی.

ره مل:

بنواره زیخ.

رینگا:

رۆشتن به رینگای راستدا جی به جی کردنی فرمانی خوا به لām به

رینگای جیا جیا و ناله بار لادانه له فه‌رمانی خوا. که سنی لای و ابو و پینگه‌ی لئی
گورپاره یان و ونبووه نه‌وه به دژی نایینی ئیسلام قسه ده کات نه‌گه‌ر لای
و ابو و پینگه پێشانێ خه‌لک ده‌دات نه‌وه فه‌رمان به چاکه ده‌کا نه‌گه‌ر لای
و ابو و پاشای وولات رینگه‌و بان ده‌کاته‌وه نه‌وه دادپه‌روه‌ری بلاق ده‌کاته‌وه:

پ‌دین: پ‌یش:

دریژ بوونی پ‌یش له خه‌ودا دینداری‌یه. به‌لام کورتی هه‌زاری‌یه. مندال
نه‌گه‌ر پ‌دینی هه‌بوو له خه‌ودا نه‌وه ده‌مری. پ‌دین بۆ ژن له خه‌ودا تووش
بوونی به‌لایه پ‌دینی په‌ش خو‌شی و مالداری‌یه پ‌دینی سپی نزیک
بوونه‌وه‌ی مردنه پ‌دینی زه‌رد تووش بوونی ده‌ردو به‌لایه تراشین له خه‌ودا
سه‌رف کردنی ماله له شتی بی سوود که سنی لای و ابو و به پ‌دینی پای
ده‌کێشن نه‌وه میراتی خزمیکی ده‌ست ده‌که‌وی هه‌ل‌قه‌ندنی موو له پ‌دین
له ده‌ست چوونی مالی دونیایه:

پ‌یخۆله: پ‌یۆله:

هێشانی له خه‌ودا تووش بوونی ده‌ست کورتی‌یه له مالی دونیاوه...
درانی خواردنی شیربایی‌یه خواردنی پ‌یخۆله‌ی حه‌یوانی حه‌لال
ده‌وله‌مه‌ندی‌یه:

پ‌یس:

که‌وتنه ده‌ستی پ‌یسی جوان گه‌یشتنه به‌ ئاوات به‌لام به‌زه‌حمه‌ت..
بوونه‌وه‌ی پ‌یس به‌ خوری و مه‌رزو لۆ که له ده‌ست کاته بۆ خه‌بات کردن بۆ
نه‌و مه‌به‌سته‌ی که هه‌یه‌تی.

پاونان: به دوا که وتن: له دوا غاردان: سه رله دناوه:

که سینک لای و ابو و پرای ژن دهنی نه وه به دوا که وتنی دونه یاه و نایگاتی
نه گهر لای و ابو و پرای که سینک دهنی یان یه کینک پرای نه وه دهنی نه وه
هه ردو و کیان تروشی غه م دهنی:

پووناکی:

که سنی لای و ابو و شه و نه ماوو پوژ هه لات و پووناکی داهات نه وه له و
خه مدهی هه یه تی پزگاری دهنی:

« پیتی زی »

زه لزه له: بومه له رزه:

له پیتی بڼی به کورتی باسماڼ کرد به لام لیره دا به گویره ی کات به درنژی
باسی ده که مین هاتنی له مانگی ثایار په یدا بوونی شه پروو کوشتاره. له
حوزیراندا له ناو چوونی دزوو جهرده یه له ته موزدا مردنی پیاوونکی ناوداره
له نابدا هاتنی پاشاییکی زورداره له ته یلوردا هاتنی خه لکی بیگانه یه بز
هه رنمی بومه له رزه له ته شیرینی یه که مدا پیدا بوونی نه خوشی یه له
ته شیرینی دوزه مدا مردنی به زوری ژنی ناووسه له کانوونی یه که مدا گران
بوونی نرخي خوارده مهنی یه له کانوونی دووه مدا مردنی زوری گه نجانده له
شوباتدا په یدا بوونی نه خوشی گرانی تایه له مانگی ئاداردا هه رزان بوونی
شتی پی وسته:

زیوان:

خواردنی و به ده ست که وتنی ده روزه کردنه له که سینکی ناپه سه ن

زریشک:

خواردنی و به ده ست که وتنی ده روزه کردنه له که سینکی ناپه سه ن چاکه
کردنه له گه ل که سینکی سپله و بڼی نه مه ک:

زه مزهم:

خواردنه وې ټاوی زه مزهم توبه کړدنه له گوناخان. خو شپو شتن به
ټاوی زه مزهم حج کړدنه به مالی حلال ټاوی زه مزهم به جلک ډاکړدن
مردنی خاونه که یه تی.

زه بور:

خویندنی له خه ودا توبه کړدنه له گوناخان گرتنی رپبازی دیانه ته.

زه کات:

زه کات دان له خه ودا جی به جی کړدنی فرمانی خوا به دلسوژی

زه که ریا پی غه مبه:

به خزمهت گه یشتنی له خه ودا په یدا بوونی کوپټکی باش و
خوینده واره:

زیاره تی گوپی مردور:

له خه ودا زیار تی گوپی پیاو چاکان به ده ست که و تنی شادی به هروه ها
بروای ته واره به خوا:

زه وهره:

دیتنی نه ستیره ی زوهره خواستنی ژنه یان بو خوی یان بو خزمینکی
گرتنی نه ستیره ی زوهره بوختانی پی ده کړی که دووره له و بوختانه.

زه یتون:

خواردنی زه یتون له خه ودا دل نه رمی به خیر کردن ههروه ها..
دهوله مهندی به که سنی لای وایرو پروونی زه یتونی له ناو زه یتون ده کرده وه
ئه وه به نه زانین دایکی خوی ماره کردو وه. چاندنی زه یتون ده رسی قورآنی
پروژه که به خه لک ده لیت به دهسته وه گرتنی گه لای زه یتون دینداری به به
زوری.

زه عفهران:

دیتنی له خه ودا خه لک به چاکه باسی ده کات زه رد کردنی به ده نو
جلک به زه عفهران تووش بوونی ده رده کوتانی زه عفهران کردنی ئیشیکه
که غه مو خه فته تی هه به:

زمروت:

به ده ست که وتنی به جوانی مال و مندالی گوی رایتلو باشه.

زه نبیله:

دروست کردنی زه نبیله له خه ودا گرتنی پنگه ی خواپه رسته.

زه نهجه فیل:

خواردنی له خه ودا بو نه خووش مردنه بو له ش ساغ به ده ست که وتنی
مالی دونیا به.

زوبه رجه د:

به ده ست که وتنی له خه ودا مردنه به شه هیدی.

زهوی: زهملن: عارد:

که سیک لای و ابو له سهر زهوی جوان دانیشتووه نهوه ژنی جوان ماره
 ده کات خواردنی زهوی سوود وهرگرته له کشت و کال که سنی لای و ابو
 زهوی قوتی دا نهوه سه فهریکی درنژ ده کات شوق بوونی زهوی له
 ههریمیک گونا جباری خه لکه که به که سنی لای و ابو برو به زهوی نهوه
 پایه ی بهرز ده بی که سنی لای و ابو زهوی خه لک قوت ده دات نهوه لایان
 داوه له فهرمانی خوا که سنی لای و ابو به ده ست له زهوی ده دات نهوه
 سه فهری بازرگانی ده کات وه سوودی ده ست ده که وی که سنی لای و ابو له
 زهوی شوره کات توو ده وه شینی نهوه ژنه که ی نه زو که فروشتنی زهوی بونه
 خوش مردنه بز له ش ساغ هه ژاری به که سنی لای و ابو زهوی پیچرایه وه
 نهوه مردن زور ده بی که سنی لای و ابو گه نجیک له زهوی هاته ده ری نهوه
 به لایه بز خه لکی ههریمه که به لام نه گهر - پیری لی هاته ده ری نهوه
 دوو بهر که ده که و ته نیوانیان نه گهر درهنده ی لی هاته ده ری نهوه
 پاشاییکی زوردار دینه سهر حوکم و زوردار ی ده کات.

زار: ده م: ده و:

به سستی زار له خه ودا کافر بوونه. بۆگه ن بوونی زار غه بیته کردنه
 گه و ره بوونی زار ده و له مه ندی به به لام بز نه خوش چاک بوونه و به.

زمان: زوبان:

په ش بوونی زمان به ده ست که و تنی پایه ی به رزه درنژ بوونی ده سته لاته
 بز خاونه که ی زمان به مه لاشوره نووسان شاردنه وه ی شاهیدی به زمان
 برین زال بوونی ناحهزه به سهر زمان بر او دا لال بوونی زمان لادانه له

هه زمانی خواا برینی زمانی هه ژارنک له خه ودا خیر کردنه به هه ژاره که.
 که سنی لای و ابو و دوو زمانی هه یه نه وه زانیی زور ده بی که سنی لای و ابو
 مووی سپی له سهر زمانی پهیدا بوو نه وه به دره نگی تووشی به لا ده بی
 به لام مووی پهش به زووی توش ده بی زوری زمان پهیدا بوونی مندالی
 زوره نه بوونی زمان مردنی. مندا له گه ستنی زمان رق قوت دانه وه یه
 دوولت بوونی زمان درو کردنه ته ماشا کردنی زمان پاراستنی زمانه له
 قسه ی خه راپ.

زگ: سگ: وورگ:

گه وره بوونی زگ له خه ودا پهیدا بوونی مندالی باشه به لام بچووک
 بوونی توش بوونی غمه له سهر زگ رویشتنی پشت به ستنه به مالی دنیا
 ناگر پهیدا بوون له ناو زگ خواردنی مالی هه تیوه بریندار بوونی زگ
 نه خوشی بوونی خاوه و مردنی مندالی یه جوانی زگ ده و له مه ندی یه بی
 هیزی زگ هه ژاری یه هیشانی پهیدا بوون له ناو زگ زیاد بوونی دنیا یه.
 درانی زگ ته ماع کردنه بو مالی دراوسی.

زری:

پوشینی زری له خه ودا سه رکه وتنی به سهر کوسپی ژباندا پسانی زری
 که م بوونی مال و ده سته لات.

زیرنیگه ر:

دیتنی له خه ودا برده رایه تی که سیکه جیاوازی چاکه و خه راپه ناکات.
 که سنی لای و ابو بوو به زیرنیگه ر نه وه ژنی به قیل ماره ده کات که نه نجامی
 تووشی ده رده سهری ده بی.

زیغ: ره مل:

کۆ کردنه وهی له خه ودا مال کۆ کردنه وهیه بۆ ژن هینان به لام ماله که شی
 لیده دزیت. دانیشن له ناو ره مل بۆ پیاو پاشه که وت کردنی ماله... به لام بۆ
 بیوه ژن تۆبه کردنه له گونا حان ره ملی زهرد له خه ودا دیتنی خیر کردنه به
 هه زاران به لام هی سپی دهستی له دوتیادا درێژ ده بی به دهست لآت ده بی
 به لام ئه دهست درێژی به زیان به قه یامه تی ده دات.

زیننار:

بهستی له خه ودا له پشت. لادانه له فهرمووده ی پی غه مبه ری ئیسلام د.خ.

زینا کردن:

کردنی زینا له خه ودا گونا حینکی گه وریه ئه گه ر ژنیک داوای زینا
 کردنی له که سینک کرد ئه و که سه مالی چه رام ده خوات که سنی لای وابوو
 زینای له گه ل کچینک کرد ئه وه پاره له جینگایینکی تووند داده نی: که سینک
 لای وابوو چه ددی زینایان لی دا ئه وه پایه ی بهرز ده بی که سنی لای وابوو له
 گه ل چوونه لای ژنیک زینای له گه ل بکه ن ئه وه چوونی لای عالمینکه که
 زانیاری لی فیر ده بن له ده رباره ی ناینه وه چوونی قه حبه خانه و هاتنه ده ری.
 مردنی زووه که سنی لای وابوو که سینک له گه ل ژنی که سینکی درێژ بوو وه
 خاوه نی ژنه که ش ناگای لی بوو دهنگی نه کرد ئه وه کابرای درێژ بوو ئیشوو
 کاری خاوه ن ژنه که ده کات به ئه مینی:

زننجیر: کۆت:

که سنی لای وابوو دهستی به زننجیر به ستر اوون ئه وه زه کاتی مال نادات

ئه گهر لای وابوو پئی به ستر اوون ئه وه ته نه لئی ده کات له کاروباری
خۆی دا که سئی لای وابوو زنجیر له ملی دایه ئه وه تۆبه ده کا له گوناخان.
پساندنی زنجیر له ده ست و پئی دا لا چوونی غه م و ده رده.

زه نگه سووره: زه رده و آله:

زۆر بوونی زه رده و آله له ههر جیگانیک هاتنی عه سکه رتکی زۆر داره
بۆ جیگا که تیک چوونی شانە ی زه رده و آله نه مانی ده سه لانی پاشای
زۆر داره. کوشتنی زه رده و آله زāl بوونه به سه ر دووژمندا..

زنج: کوخ:

درووست کردنی زنج ئیش کردنی به رده وامه و به سووده: پروو خانی
زنج له ده ست چوونی ده رامه تی کشت و کاله به ههر هۆی بی.

زه رافه:

گرتنی له خه ودا ئه وه ژنی بی هوش و ساده ماره ده کات. خواردنی
گۆشتی ماره کردنی کچیکه به لām کچه که نابە دۆل شووی پئی کردووه..

زێرو: زالو: هه زار پئی:

که سی لای وابوو زێرو پئی یه وه دا ئه وه له لای دووژمنه وه زیانی پئی
ده گا: هاتنه ده ری زێرو له زارو له لوت و له عه و پت پهیدا بوونی مندالی
ناته واره بۆ ژنی خه وه ن بینه که:

زیو:

.....

دلدارى ده کات: تراندنه وهی زیو رقه بهری به له گهل ژنه که ی و بلاو
ده بیته وه له بهر کردنی بهرگی زیو. تووش بوونی غم و خه فته ته:

زراو: کسیه ی زهرداو

هیشانی زراو له خه ودا له ده ست چوونی براده ری دلسوزه خواردنی
ماره کردنی ژنی نابهلله: که نه نجامی ئازاوه و ناله باری به..

زوشک: دوپشک

کرشته وهی له خه ودا شکاندنی دلی ژنی خو به تی به به لاش خواردنی
گۆشتی زوشک غه میکه بی هۆبه: گرتنی له خه ودا دۆستایه تی که سینیکی
ناره سه نه: که زیانی لی ده بیینی:

زیره کردن:

زیره کردن له خه ودا کردنی شتی ناره وایه زیره کردنی منداڵ مردنی
زۆره بو پیاوان پروو ده دات:

زینی ته سپ:

ده ست که وتنی له خه ودا ماره کردنی سێ ژنه: که سینگ لای و ابو له
سه ر زینی ته سپه که ی سه گ یان پشيله سوار بوون ته وه که سینگ خه یانه ت
به ژنه که ی ده کات: شکانی و بزر بوونی زینی ته سپ مردنی خاوه نه که یه.

زاوا:

که سینگ لای و ابو بوو به زاوای بوو کینکی ناسراوی جوان ته وه پایه ی

به‌رز ده‌بی به‌لام بۆ بووکی نه‌ناسراو مردنی زاواکه‌یه:

زیر:

له‌خه‌ودا به‌کار هینان و ده‌ست که‌وتنی زیر بۆ پیاو غه‌م و خه‌فته‌ته‌به‌لام
بۆ ژن ژبانی شادی‌یه:

زبل خانه: گوفه‌ک: سه‌ران گوی لک: زبل دان:

که‌سینک له‌خه‌ودا لای وابو له‌سه‌ر زبل خانه وه‌ستاوه‌ته‌گه‌ر نه‌قیر بی
ده‌وله‌مه‌ند ده‌بی ته‌گه‌ر بی ژن ده‌هینی ته‌گه‌ر غه‌مبار بی غه‌می
نامینی: راوه‌ستان به‌پووتی له‌سه‌ر زبل دان نزیک بوونی مردنیتی.

سینه‌ما:

چرونی سینه‌ما له خه‌ودا هه‌ل خه‌له‌تانه به‌هۆی به‌لئینی کچینکی به‌درۆ:

سه‌رتاشخانه:

دیتنی سه‌رتاشخانه له خه‌ودا دیتنی دادگای میری به‌نه‌گه‌ر لای وابوو
چوو بۆ سه‌رتاشخانه و سه‌ری تاشی نه‌وه له داواییکی خۆی به‌رانبه‌ر به
یه‌کینک که کردوو به‌تێ سه‌رده‌که‌وێ به‌لام نه‌گه‌ر سه‌ری نه‌تاشی نه‌وه بن
ده‌که‌وێ دیتنی سه‌رتاش له خه‌ودا که‌سینکه که به‌نه‌جامدانی ئیشی
خه‌لک هه‌لده‌ستی:

سه‌فه‌ر:

کردنی سه‌فه‌ر بۆ فه‌قیر ده‌وله‌مه‌ندی به‌لام بۆ ده‌وله‌مه‌ند کړینی شتی
سواری به‌وه‌ک ماین و ترومبیل و ماتۆر:

سندم:

بنواره زنجیر:

سه‌وزه:

خواردنی له خه‌ودا زۆر باشه به‌تایبه‌تی بۆ کۆرپو کچی عازهب گه‌یشتنه
به‌ئاوات.

سپیل: فاته‌په‌شه:

گه‌وره‌بوونی تووشی بوونی ده‌رده. خواردنی سه‌رف کردنی ماله به‌بێ
سوود هیشانی فاته‌په‌شه له خه‌ودا له ده‌ست چرونی مالی دنیا به:

سێل: ساچ:

به‌ده‌ست كه‌وتنی ساجی نان له‌ خه‌ودا بۆ ژن میردێکی باشه. بۆ پیاو
ژنیکی کابان و ئارامه‌شکان و بزر بوونی یان مردنی منداله‌ یان ته‌لاقدانێ
ژنی خاوه‌ن ساجه‌:

سوورکه: سووریژه:

به‌یدا بوونی له‌ سه‌ر به‌ده‌نی مندال له‌ خه‌ودا دوا پوژنیکی باشو
پرووناكه‌ بۆ ژن ته‌لاقدانه‌ به‌هۆی چه‌نه‌ بازی بۆ پیاو لادانه‌ له‌ فهرمانی پاشاکه
به‌م هۆیه‌ ده‌کوژری:

سه‌هو:

كه‌سێك لای وابوو له‌ شتیكدای سه‌هروی كرد ئه‌وه‌ تووشی ئازاوه‌ی
مالی خۆی ده‌بی به‌هۆی ژنی چه‌ته‌ هه‌راش:

سلق:

خواردنی له‌ خه‌ودا به‌ کالێ کردنی ئیشی و کاری بێ ئابرووانه‌یه‌.
چاندنی له‌ خه‌ودا چوونه‌ لای ژنی خۆیه‌تی له‌ پشته‌وه‌ كه‌ ناڕه‌وايه‌.

سه‌روو:

چانی داری سه‌روو قسه‌ کردنی بێ عه‌مه‌له‌ برینێ داری سه‌روو به‌شو
دانی کچه‌ یان خۆشکه‌. به‌ ده‌سته‌وه‌ گرتنی داری سه‌روو ماره‌ کردنی
کچینکی به‌نازوو ساده‌یه‌:

سموره:

خواردنی گوشتی قوت دانه‌وه‌ی رقه به رانبهر تاوانبار گرتنو و پام کردنی
دلدارۍ یه له گهل ژنیکۍ حیلہ باز. که ول کردنی سموره ده وله مهندي په.

سعات کاته ژمیر:

به ده ست که وتنی سعاتی جوان سهرکه وتنه له ژياندا: وه ستانی سعات
مردنی خاوه نه که یه تی سعاتی زیز ده ست که وتنی هینانی ژنیکۍ زور به
نهرکه.

سهنه و بهر:

چوونی سهردارۍ سهنه و بهر له خه ودا هاتنه وه‌ی که سیکی وون بووی
خزمی خهون بینه که یه برپینی داری سهنه و بهر ته لاقدانی ده سگیرانه
دانیشن له بن داری سهنه و بهر گه یشتنه به ثاوات چاندنی کردنی کارنکه که
سوودی هه یه بو داهاتووی.

سالنامه: ته قویم:

به ده ست که وتنی له خه ودا دوستیکه که همووکات ده یه وی تووشی
قازانجت بکات به لام ده سته لاتی نه:

سالح پی غه مبه‌ر:

به خزمه‌ت گه یشتنی سالح پی غه مبه‌ر له خه ودا تووش بوونی
کویره وه‌ری یه له لایه ناکه سان به لام نه انجام نه و سهرده که وی:

سله‌یمان پئی غه‌مبه‌ر:

به خزمه‌ت گه‌یشتنی له‌خه‌ودا دروودی خوای لی بئی ئه‌وه پایه‌ی به‌رزه
که‌سێک لای وابوو سله‌یمان پئی غه‌مبه‌ر ئه‌نگوستیله‌ی دایه‌ ئه‌وه ئه‌و که‌سه
به‌ ئیمان‌ه‌وه ده‌مرئ. ئه‌گه‌ر لای وابوو سله‌یمان له‌سه‌ر جینگایی به‌رز ووتار
ده‌دات ده‌نگ و باسی گرنگ له‌و وولاته‌ به‌یدا ده‌بئی ئه‌گه‌ر ژنیک به
خزمه‌تی گه‌یشت ئه‌وه کورپێکی زاناو لیها‌تووی ده‌بئی:

(سدرة‌المنتهی):

چوون بۆ ئه‌وێ له‌خه‌ودا بۆ هه‌ر که‌سێک مردنی که‌سه‌که‌یه به
ئیمانێکی ته‌واوو پته‌و.

سارا خاتوون:

به‌ خزمه‌ت گه‌یشتنی بۆ پیاو سه‌فه‌ر کردنی دوورو درێژه‌ به‌لام بۆ ژن
هه‌وئ به‌سه‌ر هه‌تانی ژنه‌که‌یه:

سوولکه‌ی ئاو پسوولکه‌: سوولاف:

که‌سێک لای وابوو ئاوی سوولکه‌ی پووناکی به‌سه‌ردا ده‌پژا له‌خه‌ودا
ئه‌وه تۆبه‌ی ده‌کات له‌گه‌رناحان به‌لام ئه‌گه‌ر ئاوی لیل بوو ئه‌وه تووشی
غه‌می زۆر ده‌بئی به‌هۆی کردنی ئیشی دژی ده‌سته‌لاتی میری‌یه‌وه.

ساتۆر: سیکارد:

به‌ده‌ست که‌وتنی ساتۆر ناشتی کردنه له‌نیوان دوو شه‌رکه‌ر شکان و
کۆلی بئی هه‌یز برونێ خاوه‌نه‌که‌یه‌تی:

سان: هه سان:

به ده ست که وتنی له خه ودا براده ریکی دل سووزه هه سوونی تیغ به
هه سان له خه ودا ئاماده کردنی شتی غه زاکردنه:

سماق:

خواردنی و چینی له خه ودا ماره کردنی ژیتیکی نابه دلّه بۆ هه ردوکیان
چاندنی سماق نانه وهی کارنکه که ئازارهی دوا پوژی ههیه:

سوجده: کورپنوش:

سوجدهی سوپاس له خه ودا بردنی په زامه ندی به هه موو فره مانی
خوا: سوجدهی نوژ بردنی لادانه له کردنی بی فره مانی خوا. سوجدهی
قورآن خوژندن بردنی هه ج کردنه.

سیر:

خواردنی به کولای بۆ نه خوش چاک بوونه وهیه: بۆ له ش ساغ
ده وله مه ندی به چاندنی سیر قسه کردنی بی سووده:

سیو:

بۆن کردنی سیو بۆ کچ میرد کردنه. بۆ کور ژن هیتانه. خواردنی سیو
شیرین ده وله مه ندی به. هی ترش مالی هه پامه. چاندنی نه مامی سیو
به خێو کردنی منالی هه تیوه:

سوولی په پرم: چلوره:

په یدا بوونی چلوره له زستاندا خێرو خوشی به بۆ هه رنمه که. به لام له

کاتی دیدا بلآو بوونه‌وی درۆ ده‌له‌سه‌یه.

سابات: که‌پر:

دانیشتنی له‌ بن سابات گرتنی رێبازی یارانێ پی‌ غه‌مبه‌ره‌ (د.خ)
رووخانی سابات له‌ هه‌رمیک لادانه‌ له‌ فه‌رمانی خوا به‌ تایبه‌تی خاوه‌ن
ساباته‌که‌.

سێ به‌ر: نسێ:

دانیشتن له‌ ژێر سیه‌ری شاخ پشت به‌ ستنه‌ به‌ که‌ سێکی به‌ هێز بۆ
کاروباری ژبان به‌ لām له‌ بن سیه‌ری داروو خانوو پشت به‌ ستنه‌ به‌ ژنی
خۆی که‌ جێی بروانیه‌.

سه‌ به‌ ته‌:

بنواره‌ تریان:

سه‌گ: کسۆک: سه‌: کۆپه‌ک:

که‌ سێ لای وابوو له‌ خه‌ودا سه‌گ گه‌ستی و برینداری کرد ئه‌وه‌ له‌ لایان
ناحه‌زانی زیان ده‌بینی: که‌ سێک لای وابوو سه‌گێ هه‌ر په‌یدا بووه‌ له‌ وولات
ئه‌وه‌ پاشاییکی زۆردار دێته‌ سه‌ر کار که‌ سێک لای وابوو دێله‌ سه‌گینکی
ده‌ست که‌وت ئه‌وه‌ ژنیکی زۆر وه‌پری تووش ده‌بێ دیتنی سه‌گی شوان
دینداره‌یه‌: که‌ سێک لای وابوو تاژی ده‌ست که‌وت پایه‌ی به‌رزی ده‌ست
ده‌که‌وی کوشتنی سه‌گ گه‌یشتنه‌ به‌ ئاوات خواردنی گۆشتی سه‌گ
خزمه‌ت کردنی باب و دا که‌ که‌ سێ لای وابوو سه‌گ قسه‌ی له‌ گه‌ لا کرد ئه‌وه‌
دینی به‌ هێز ده‌بێ. دیتنی سه‌گی (اصحاب الکهف) خراپه‌رستی به‌ دل سۆزی.

سینگ: دهنده:

فراوان بوونی سینگ له خه ودا برپای ته واره به خوا. تهنگی کافر بوونه:
هیشانی سینگ تاوانباری به رانبه ر به باب و داک په یدا بوونی مه مک له سه ر
سینگ پی او دلداری کرده له گه ل کچی مندا ل.

سی مرغ:

که سینگ لای و ابو سی مرغی گرت نه وه زور ده و له مه ند ده بی سوار
بوونی سی مرغ سه فبر کرده هل گرتی سی مرغ جیماع کردنی نابه دله له
گه ل زنی خوی خواردنی گوشتی ده ست که وتنی مالی چه پامه.

سویسکه:

بنواره که و:

سوانکیله:

گرتی و گوشت خواردنی په یدا بوونی کورنکی دهرده داره:

سوره ته کانی قورآنی پیروز

سوره تی الفاتحة:

خویندنی به پره وانی له خه ودا کرده وه ی خپرو به ره که ته بو خویننه ر.

البقرة:

خویندنی له خه ودا ناموزگاری کردنی خیزانی خو به تی بو چاکه کردن:

النساء:

به ده ست که وتنی میراته له لایان ژنه وه:

المائدة:

دلیاکێ به به رانه به ئایین:

الانعام:

گرتنی زبازی دیندارانه: ههروه ها خیر کردنه به هه ژاران:

الاعراف:

سه فهرنگی دووروو درێژو به سووده:

الانفال:

زال بوونه به سه ر دووژمن و ده وله مه ندی یه:

التوبة:

فه رمان کردنه به چاکه و به رگری کردنه له خه رابه به پێ ی توانا:

سوره تی یونس:

خوێندنی له خه ودا رزگار بوونه له به لای گه وه ره.

هود:

تووش بوونی دووژمنی زروو به جێ هیشتنی وولاته:

یوسف:

ده ست که وتنی پایه ی به رزه. ههروه ها چه سوودی بردنی که س و
کاریتی به نهو.

الرعد:

نزیکیبونه وه ی مردنه.

سوره تی ابراهیم:

خزمت کردنی مزگه وته و مال سهرف کردنه بۆ خواو چوونئ حه جه.

النحل:

گرتنی پئی شه ریمه ته وه بۆ نه خوش چاکیبونه وه یه. بۆ هه ژار
دهوله مهنندی یه به زوری:

الاسرار:

شاهیدی دانی به راستی یه.

الكهف:

خوێندنی له خه ودا چه جکردنه به مالی پاک:

سورة مریم:

خوێندنی بوختان کردنه به نهو که نه انجام ده رده که وئ به پاکی خوێنه ر.
طه:

خوێندنی له خه ودا لادانه له فرمانی خوا.

الانبياء:

به‌ده‌ست که‌وتنی مالی زۆروو بر‌وای پته‌وه به‌خوا.

الحج:

چو‌ونی حه‌جوو پایه‌ی به‌رزه:

المؤمنون:

خو‌یتندی له‌ خه‌ودا بو‌ نه‌خۆش چاکبو‌ونه بو‌ هه‌زار ده‌وله‌مه‌ندی به‌.

النور:

فیر بو‌ونی زانیاری و پایه‌ی به‌رز ده‌ست که‌وته:

الفرقان:

کردنی دینداری زۆروو بر‌وای به‌هێژه:

الشعراء:

گرتنی ریبازی دیندارانه:

النمل:

خو‌یتندی له‌ خه‌ودا به‌ده‌ست که‌وتنی ژن و مندالی گوی پاییله:

العنكبوت:

به‌ده‌ست که‌وتنی پایه‌ی مه‌زنه به‌هۆی مالی دونیاوه:

الرّوم:

به ربه ره کانی کردنه له گهَل که سیک و زَال بوونه به سه ریا.

سورة لقمان:

خویندنی له خه ودا بوونی خوینته ره یان خوی یان خزمینکی به پزیشکی
زاناو به سوود.

السجدة:

خویندنی له خه ودا دینداری راسته قینه یه:

الاحزاب:

یارمه تی دانی هه ژاران و دیتنه وهی هندی پاره ی که وتروه دانه وه تی
به خاوه نه که ی بز خوا.

السیاء:

خویندنی له خه ودا به ده ست که وتنه وهی مالیکه که ناحه زان
لییانساندوه.

الفاطر:

زَال بوونه به سه ر دووژمنانی دیندا به گفت گو کردن له گه لیاندا..

~~یسین:~~

توبه کردنه له گوناخان:

الصفات:

پهیدا بوونی نه ولادی بلشه:

سورتی (ص):

سوتند خوار دینه بز باشکرا بوونی پروودا و نک:

الزمر:

خوتندنی له خه ودا دلتیایی له فیلی فیل که ران:

الغافر:

زور کردنی زکری خوایه:

فصلت:

به جی هیتانی فرمانی یه زدانه به دل سوزی:

سوره تی شوری:

خزمت کردنی هه ژارانیه: کردنی کاری به سووده بز وولات:
سه رکه و تنه له ژاندا.

الزخرف:

جی به جی کردنی ئیشی هه ژارانیه:

الاحقاف:

سهرف کردنی ماله بز چاکه:

جاثیه:

کردنی ئیشیکه که په شیمانی له دوايه:

سوره تی محمد:

له خه ودا خوړندنی په یدا بوونی کوړیکي باش وکردار جوانه:

الفتح:

دوعا قه بول بوون و زال بوونه به سهر دوزمندا:

الحجرات:

به جی هینانی سیله ی په حمه هه روه ها دل پیسی به به رانه به به خه لک.

سوره تی (ق):

گرتنی پنگه ی راستی دین په رسته.

الذاریات:

ناوېزی کردنه بو ناشتی له ناو موسولمانان:

الطور:

په شیمانی به له قسه کردن:

النجم:

دل پرووناکی به به هوی په رستنی ئایینی مه زنی ئیسلامه تی:

القمر:

ئاسان بوونی کاری جه‌سته‌مه:

الرحمن:

خۆ پاراستنه له درۆوه ده‌له‌سه:

الواقعة:

ده‌وله‌مه‌ندی و تۆبه‌کردنه له گوناهان:

الحديد:

هیزوو دسته‌لاته به سه‌ر کاری دونیادا:

المجادلة:

دینداری‌یه به دل سۆزی:

الحشر:

یارمه‌تی دانی دیندارانه:

المتحنة:

گه‌رانه‌وه‌یه له بیرباوپی دژی ئایین بۆ بیروباوپی پاک:

الصف:

غه‌زا کردنه بۆ خوا

الجمعة:

کردنی کاروباری کز مه لایه تی یه:

المنافقون:

دوودلئی یه به رانبر خوا زیان دیتنه له ناحهز.

التغابن:

خویندنی له خه ودا نه کردنی نوئزو روژووه:

الطلاق:

به ریه ره کانی کردنه له گهل ژنه که ی.

سورة التحريم:

خویندنی له خه ودا پهیدا برونی ئاژاوه ی ناو ماله به هژی ژنه که ی.

الملك:

پزگاری یه له ئازاری گۆر.

المعارج:

دهست که وتنی پایه ی به رزو ژبانی خو شه:

سورة تى نوح:

خویندنی له خه ودا پزگاری یه له به لاینکی گهره زال برونه به سهر دووژمند:

سورة الجن:

خویندنی له خه ودا ترسانه به شه و به هزی بیر گردنه وه ی پرو پوچ.

المزمل:

گرتنی سوننه تی پی غه مبه ره د.خ.

المدثر:

فه رمانه به چاکه به رگری به له خراپه.

القيامة:

تووش بوونی زۆرداری له لایان پاشای وولات.

الدھر:

یارمه تی هه ژاران به بهرگ و خواردن.

النّباء:

بیرکردنه وه به له بوونه وه روو پروای پته وه به خوای مه زن.

النازعات:

ترسانه له غه زه بی خوا..

سورة عبس:

شکانی دلی پیاوی دینداره.

کورت:

تووش بوونی دهردوو نازاره.

الانفطار:

به دوا که وتنی دونیایه و خوا له یاد کردنه:

الانشقاق:

نزیکی به له خوا به کرده وی باش:

البروج:

تووش بوونی نازاره له سهردین.

الاعلی:

زکر کردنی خویاه به دهوام:

الطارق:

پیدا بوونی کورپنکی خوا به رست و خوتنده واره.

الغاشية:

یارمه تی که سیکه که په شیمانی له دوا به:

الفجر:

حه ج کردنه: سوودی زوره له کردنی بازرگانی:

سورة البلد:

خوتندنی له خه‌ودازه‌کات دانی ماله.

الشمس:

کردنی ئیشی ناشیرینه:

اللیل:

ئه‌مین بوونه له ده‌ردوو به‌لاو خیر کردنه به هه‌ژاران:

الضحی:

یارمه‌تی دانی خوئنده واران.

الانشراف:

ئاسانی کاروباری ژیانه:

التین:

چاکبوونه‌وه‌یه له نه‌خۆشی و پرزگاری‌یه له هه‌ژاری:

العلق:

زویان په‌وانی و قسه‌زانییه.

القدر:

ته‌مه‌نی درێژ به‌شادی:

البینة:

گه پانه وهی هه ندی تاوانبارانه بۆ چاکه به قسه ی نهو:

الزلزلة:

که سنی لای وابوو خوتندی له خه ودا نهو زۆرداری ده کا له هه ژاران.

العادیات:

رچه بهری به له گه ل نار په سه نان:

القارعة:

به ده ست که وتنی پله ی به رزه له ژاندا.

التکاثیر:

هات و چۆ کردنی پیاوانی ئایینی به که سوودی هه به.

العصر:

تووش بوونی کار تکی نه سه مه به لام پرگاری له دوا به.

الهمزة:

کۆ کردنه وهی مالی دونیا و خواله یاد کردنه.

الفیل:

یارمه تی دانی زۆرداران.

القريش:

خز شه وستی به لای خه لک.

الماعون:

نه کردنی نو تژه به ته به لای.

الكوثر:

خویندنی له خه و دا ده و له مەندی به و خیر کردنه به هه ژاران بو خوا.

النصر:

کردنی ئیشی به سو و دوو زال بروونه به سه‌ر دوو ژمندا:

الکافرون:

خویندنی به دوا که و تنی پێگه‌ی دژی ئایینی ئیسلامه‌تی به:

سورة المسد:

قیل کردنه له خه لک:

الاخلاص:

خویندنی له خه و دا بر وای ته واره به خوا و ه جاغ کو تری به:

سورة الفلق:

پزگاری به له غه‌م و ده‌رد و به لای.

سورة الناس:

خوتندی له خه ودا دل پاکی و بروای پته وه به رانه به ئایین.

سەر:

گه وه به وونی به ده ست که وتنی پایه ی به رزه به چووکی نزمی
 خاوه نه که یه تی. هه بوونی دوو سه ر زال بوونه به سه ر ناحه زاندا پرووت
 کردنی سه ر لادانه له فهرمانی خوا: سه ر لی کردنه وه له خه ودا بو نه خوش
 چاک بوونه وه یه بو غه مبار شادی یه: هیشانی سه ر ئازاردانی باوکه:
 سه ر نه وی کردن تۆبه کردنه له گوناخان: هه ل گرتنی سه ری ئادمیزاد
 به ده ست که وتنی هه زار دیناره به لام هی شیر ده ست که وتنی پایه ی به رزه.
 که سی لای وابوو سه ری بوو ته سه ری که رنه وه تووشی ده رده سه ری
 ده بی له ژياندا. نه گه ر لای وابوو بوو ته سه ری دره نده نه وه خه ریکی
 کاریکه که له توانای نه و نیه سه ر برین و جی خو گرتنه وه مردنی به
 شه هیدی یه. تاشینی رزگاری یه له خه م.

« پیتی شین »

شهید:

دیتی شهید له خه ودا هه روه ها شهید بوون له خه ودا کردنی
فرمانی باشه به خه لک بزگرتنی ری ی نایین په رستن:

شیث پی غه مبه ر:

به خزمه ت گه یشتنی له خه ودا به ده ست که و تنی مندالی چاکه و ژبانی
شادی به.

شوعه یب پی غه مبه ر:

به خزمه ت گه یشتنی له خه ودا زور بوونی قیله له کیشان و پیوان که سنی
لای و ابو شوعه یب ده له رزی نه وه نه و که سه هه ردو و چاوی کو تر ده بی:

شوتی: شفتی: شامی:

خواردنی له خه ودا قوت دانه وه ی رقه له و که سه ی خراپه ی له گه ل
کردو وه هه روه ها نامزگاری مال و مندالی خزه تی بز چاکه کردن و به
قسه ی ناکه ن.

شفته:

خواردنی له خه ودا بۆ کچ میړد کړدنه بۆ کور بازار دانی باب و داکیتی بۆ
پاشاکم بوونی ده سته لاته بۆ بازارگان سوودی که مه: بۆ ژنی به میړد ته لاق
دانه.

شه پور: بوقیه: که ره نا:

لیدانی له لایان سه ر بازه وه بلاو بوونه وه ی ده نگ و باسی ترس هینه ره
له لایه نه مه لاوه بلاو کړدنه وه ی فهرمووده ی خوايه: له لایه نه بازارگان
قازانجی زوره له لایه نه جووتیار سووتانی خه رمانه:

شه ب: ناخ:

خواردنی بۆ نه خوش چاکبوونه وه یه بۆ له ش ساغ ژبانی شادی یه بۆ
جووتیار ده رانه تی باشه له کشت و کال:

شه:

شه کړدنی ژن و میړد خوشه و ښتی یه: هی دوو عه سکه ر په یدا بوونی
ده ر دوو به لایه بۆ هه ر تمه که هی دوو که س سوود به یه کتری گه یان دنه:

شینایی:

بنواره سه وزه:

شه یتان:

نه گهر لای و ابو شه یتان شتیکی دایه که سینک نه و که سه تووشی

حه رام خواردن ده بئی کوشتنی شه‌یتان یه‌ک گرتنی موسولمانانه. دیتنی شه‌یتان به شادی می‌بازی کردنه ته‌گه‌ر شه‌یتان ویستی که سینک بگری به‌لام به‌هوی زکر کردنی خوانه‌یتوانی بیگری ته‌وه ته‌وه که سه دووژمنی ده‌یه‌ویت تروشی زبانی بکات و ناتوانی:

ته‌گه‌ر لای وابوو شه‌یتان چاوی لی هه‌ل ده‌تکینی ته‌وه که سینک ده‌یه‌وی حه‌ز له ژنی بکات که سئ شه‌یتان قسه‌ی له‌گه‌لا بکات ته‌وه به دژی دینداران ده‌جۆلته‌وه ته‌گه‌ر لای وابوو له شه‌یتانی ده‌دا ته‌وه پزگاری له غه‌م و په‌زاره.

شه‌ق:

لیدانی شه‌ق و شه‌پازلله له که سینک له خه‌ودا سوود بئی گه‌یانه ته‌گه‌ر ئیشی هه‌بیته ته‌گه‌ر نائه‌وه داوای یارمه‌تی به له‌وه که سه‌ی شه‌قه‌که‌ی لیداره.

شیعر:

هۆنینه‌وه و خورتدنه‌وه و نووسینه‌وه‌ی شیعر ته‌گه‌ر بۆ دل‌داری بئی ته‌وه قسه‌ی بئی سووده. وه ته‌گه‌ر شعیری ئایینی بئی ته‌وه به خزمه‌ت گه‌یشتنی پی‌غه‌مبه‌ره له خه‌ودا د‌بخ: دیتنی شاعر له خه‌ودا براده‌رایه‌تی که سینکی حيله‌بازه:

شییتی:

شیته‌ بوون له خه‌ودا که م‌دینی به: شه‌ر کردن له‌گه‌ل شیته‌ ترووش بوونی ده‌رده.

شمشیر:

به ده ست که وتنی شمشیری جوان ژنی کابان و ئادامه. بۆ ژنی بی میرد
میرد کردنه شکانو و کۆلی شمشیر مندالی مردوو له زگی دایکیا به لام
رزگار بوونی دایکه که یه هینانه ده ری له کالان بۆ لیدانی که سینک
خه ریکبوونه به فیل کردن له و که سه به لام واز دینتی. لیدانی شمشیر له
که سینک که ئازاری نه بی ئاموزگاری کردنه که سه که یه که بی سووده
به ستنی شمشیر له قه دوو له شان ته مه ن درژی یه شمشیری زێر پایه ی
به رزه به لام هی مس و ئاسن و گل و دار ده ست که وتنی مالی دونه یه شکانی
شمشیر به بی کالان مردنی خاوه نه که یه تی.

شهروار:

جوانی شهروار ئارامیو و به رزی یه. درانی و چلکنی کردنی کاری بی
ئابرو وانه یه درژی له ئه ندازه به ده ر گوناخ کردنه. کورتی و سووتانی
هه ژاری و چوونی ئابرو و به هزی دل داری له گه ل ژنیکی چه نه هه راش:

شه مامه:

ده ست که وتنو بۆن کردنی دینداری یه. خواردنی لادانه له فه رمانی خوا:

شیر:

خواردنه وه ی شیر له خه ودا بۆ نه خۆش چاکبوونه وه یه. بۆ کچ میرد
کردنه. بۆ کوڕ ژن هینانه به لام شیرێ ئازهلێ گوشت چه رام خواردنی.
خواردنی شیربایی یه دۆشینی شیر کردنی کاسپی چه لاله پزانی شیر که م
ده رامه تی یه بۆ ئه وه ی لێ ی پزازه. خۆ شوشتن به شیر تۆ به کردنه له گوناخان:

شه‌لگه‌بیری:

دیتنی شه‌نگه‌بیزی سالی خوش و هه‌رزانی‌یه:

شه‌مه‌شه‌مه‌ کویره: چه‌ک چه‌کیله:

گرتنو و گوشت خواردنی ده‌ست که‌وتنی مالی حه‌لاله‌ به‌زوری. که‌سن
لای وابوو به‌کۆمه‌ل چه‌ک چه‌کیله هاتن بۆ مالی ئه‌وه ژنیکی ره‌سه‌نی
ده‌ست ده‌که‌وی:

شه‌رم کردن:

ئه‌گه‌ر له‌ سه‌ر نان خواردن شه‌رمی کرد ئه‌وه تووشی هه‌زاری ده‌بی وه
ئه‌گه‌ر له‌ به‌ر کرده‌وه‌ی ناشیرین بوو ئه‌وه تۆبه‌ ده‌کات له‌ گوناخان ئه‌گه‌ر
شه‌رمی ده‌کرد له‌ که‌سیک به‌ بی‌هۆ ئه‌وه تووشی ئازاوه‌ی مال ده‌بی به‌هۆی
ژنی چه‌نه‌بازو بی‌هۆش.

شادی: که‌یفی خوش:

له‌ خه‌ودا شادمانی گه‌یشتنه‌ به‌ ئاوات: که‌سن لای وابوو به‌بی هۆی
دیاری شاد بوو ئه‌وه دینی به‌هتیز ده‌بی:

شاهیدی:

که‌سیک لای وابوو بوو به‌ شاهید بۆ کۆتایی پرووداوێگ ئه‌وه ده‌یته
سه‌روکی کۆمه‌لێکی گۆی رابێل:

شنگ: شواشینک:

دیتنی داری شنگ له‌ خه‌ودا ده‌ست که‌وتنی ژنیکی هوشیارو کابانه:

چاندنی داری شنگ به ده ست که وتنی پایه ی به رزه.

شه می: مینو:

به ده ست که وتنی و خواردنی ماره کردنی ژنیکی ده ست و دامنه پاکه وه
بو نه خوش چاکبونه وه یه:

شیلمه: شه لغه م:

به ده ست که وتنی و خواردنی له خه ودا دوزینه وه ی پاره ی کۆنه که
په واجی که مه له بازاردا:

شه واره:

گرتنی شه واره بۆ کور دینداری یه. به لام بۆ گچ خه ریکبونه به کاری
ئه سته م:

شه وه: ئال:

که سێ لای وابوو له خه ودا شه وه ی دی ئه وه بیر کردنه وه یه له کارنکی
بی سوود و بی ئه نجام:

شه وچه ره:

که سیک لای وابوو له مالنکدا شه وچه ره ی خوارد ئه وه له و ماله کچی
داخوازی ده کات بۆ کورپه که ی.

شه نگه بی: شوپه بی:

دیتنی له خه ودا هو ی شادی یه: چاندنی له خه ودا داپوشینی ئابرووی

ژنیکه که بوختانی پی کراوه: برینی. بوختان کردنه به ژنی بی تاوان:

شار:

چوونی ناوشار رزگاری به له ترس و تران بوونی شارنک گونا جباری
خه لکی شاره که به که سنی لای وابوو له رزه شاری و تران کرد نه وه باوکی
ده مرئ چوونی شاری عاره بان زور بوونی ده رامه تی کشت و کاله بو کابرا.
چوونی شاری قدوس و بیت لحم دینداری به چوونی شاری شام شادی به
چوونی به غذا تووش بوونی رقه به ری به له گهل که سیککی که م دین. چوونی
هیندوستان زال بوونه به سهر دووژمندا. چوونی تورکیا بر وای پته وه به
خوا. چوونی به مهن نه مین بوونه له دووژمن. چوونی وولاتی مه غریب
پایه‌ی به رز به ده مست که وته. چوونی شاری فارسان تووشی کاری بی
نا پروانه به.

شه کر:

خواردنی شه کر له خه ودا فرمان کردنه به چاکه: تواندنه وه‌ی شه کر له
ناو ئاودا مانا لیدانه وه‌ی قورانی پیروژه: سووتاندنی شه کر ناموزگاری
که سیکه که بی سووده.

شقارته: شه مچه:

به ده مست که وتنی شقارته که سهری ده نکه کانی زهرده نه بی نه وه
شادی به و دل خۆشی به به لام نه گهر ده رمانی سهری ده نکه که ی زهرده بو
نه وه نه خۆشیو ده رده.

شەنە:

دەست کەوتتی شەنە ی دەمک ئاسن ھیزوو دەستەلاتە بەلام ھی
دەمک دار دەرامەتی زۆری کشت و کالی سألە: شکانی شەنە لە ناو چوونی
خەرمانی دەغلە بە ھۆی سووتان بۆ خاوەنی شەنە کە:

شووارک: شوپک:

بە دەستەوێ گرتنی لە خەودا دەستەلاتە بۆ خاوەنە کە ی شکانی بی
دەستەلاتی یە لێدان بە شوپک لە ھەر کەسێک سوود گەیاندنە بە کەسە کە:
لێدانی لە کەر نزایە لە بەر خوا بۆ زیانی خوش:

شەدە: مشکى:

لە سەرنانی بۆ پیاو ئە گەر ئاوریشم بێت لادانە لە فەرمانی خوا بەلام بۆ
ژن بەختەوێ یە لای میردی.

شەوگەرد:

کەسێک لای وابوو لە خەودا شەوگەرد پی یەوێ داو ھیشاندی ئەو
دووژمن زیانی لێدەدات. کوشتنی شەوگەرد ئەمێن بوونە لە دووژمن:

شەپۆیە: مە کوک:

بە دەست کەوتتی و ئیش پێ کردنی بۆ خوێندەوار دانانی ھۆنراوێ. بۆ
بازرگان قازانجی زۆرە لە بازرگانی بۆ جۆلا زیانی شادی یە. بۆ ژن زینا
کردنە بۆ کچ پان پانۆک کردنە لە گەل کچیکدا:

شنه‌ی با:

هاتنی له وولاتی لاچوونی ده‌ردو خه‌فه‌ته له ناو خه‌لکی وولات:

شاره‌وانی:

دیتنی مه‌ل‌به‌ندی شاره‌وانی به جوانی دادی پاشای وولاته پروخانی
زۆرداری پاشایه.

شۆربا:

خواردنی له خه‌ودا دل سووتان و به‌زه‌یی‌یه به هه‌ژاران وه بۆ نه‌خزش
چاک‌بوونه‌ویه.

شه‌ورۆ:

شه‌ورۆ کردن له خه‌ودا له لایان که‌سیک نه‌و که‌سه ده‌یه‌وی بیته‌گزیری
ئاغایان کار به‌ده‌ستی میری:

شیر:

سوار بوون و پام کردن شیر سه‌رکه‌وتنه به سه‌ر کۆسپی ژباندا.
خواردنی گوشتی غه‌یه‌ت کردن پاشای وولاته. له به‌ر کردن که‌ولی شیر
ده‌ست که‌وتنی پله‌ی به‌رز. زیره‌ی شیر بلاو بوونه‌وه‌ی ده‌نگ و باسی
به‌ترسه‌ کوشتنی شیر جی‌به‌جی کردن پرووداؤنکه به ناشتی که زۆر
سوودی نایینی هه‌یه شه‌ر کردن له گه‌ل شیر رقه‌به‌ری‌یه له گه‌ل زۆرداریک.
شیرگان گه‌یشتنه به ئاوات. نه‌گه‌ر که‌سیک لای وابرو شیرگای نه‌وه خزم
که‌سی خۆی لی دوور ده‌بنه‌وه. نه‌گه‌ر شیر بریندرای کرد نه‌وه له لایان
ناحه‌ز تووشی زیان ده‌بی هه‌لاتن له به‌ر شیر رزگاری‌یه له دووژمن:

شه: شانه:

نه گهر لای و ابو و پشو و سمیلي به شانه کردن نه وه زه کاتی مالی ده دات
به هه ژاران نه گهر ژینک لای و ابو و سهری به شانه کرد نه وه میړدی ده مری.
ده ست که وتنی شانہ ی زیر براده ری باشه:

شور:

گرتن و کوشتنه وه ی چاکه کردنه له گهل که سیکي سپله رام کردنی شور
گرتنی براده ریکي بی نه مه که:

شه داو: تور:

دروست کردنی له خه ودا بنیات نانی ئیشیکي بی سودو بی نه نجامه..
هاوړشتنه ناوی تور بو گرتنی ماسی نه گهر ماسی گرتن نه وه مالی دونیاه
ده ستي ده که وئ:

شینہ شاہو:

گرتنی له خه ودا دوستایه تی به له گهل که سیکي هوشیار. خواردنی
گوشتی حج کردنه فرپنی له ده ست چوونی براده ریکي نارامه:

شهو:

که سی لای و ابو له ناو شه ودا بو نه وه ته نېه له ئیشو و کاری خوڼدا
که سیک لای و ابو شه وه به لام مانگ شه وقی ده دا. نه وه پاشای وولات
کارووباری داوه ته ده ستي وه زیریکي خوی که نه وه وزیره یارمه تی دزان
ده دا بو دزی کردن. دیتنی شه وی تاربه به هه وری تریشقه دار بی نه مری

کردنی خه‌لکی هه‌ریمه‌که‌یه بۆ فه‌رمانی خوا. که‌سێ لای وابوو له‌ دوای
شه‌و به‌یانی دا ئه‌وه ئه‌گه‌ر نه‌خۆش بوو چاک ده‌بی‌ت ئه‌گه‌ر غه‌مبار بوو شاد
ده‌بی ئه‌گه‌ر قه‌ردار بوو قه‌رد داده‌ته‌وه دیتنی شه‌وانی پی‌روژه‌کوو شه‌وی
جو‌معه‌و (لیلة‌القدر) و شه‌وی به‌رات. دینداری‌یه به‌ دل سۆزی:

شوین که‌وتن:

که‌سێک لای وابوو له‌ خه‌ودا شوین که‌سێک که‌وت ئه‌وه په‌فتاری ئه‌و
که‌سه ده‌گرێ له ژياندا:

« پیتی ژنی »

ژن: ئافرهت:

ماره کردنی ژنی گه نچ و جوان له خه ودا ژبانی شادی یه و ته ن..
درووستی یه به لām ژنی پیروو ناشیرین تووش بوونی غه مه: دیتنی ژنی
نه ناسراوی ناشیرین سالتیکی بی باران و بی ده رame تی یه:

ژاله: لوپک:

بژون کردن و چینی گولێ ژاله ماره کردنی ژنیکه چه نه بازه چاندنی
گولێ ژاله قوت دانه وهی پقه به رانه هری په فتاری ناله باری ژنی خوی:

ژاژی:

خواردنی ژاژی له خه ودا کردنی ئیشیکه که لای ناخۆشه به لām سوودی
هه یه بژی له نه نجامدا:

ژووان:

ژووان گرتن له گه ل ژن بنیات نانی کارنکه که هژی ده و له مه ندی یه

ژهک: فرچک:

خواردنی له خه ودا ته ماشا کردنی ژنیکه به دلێ پیسه وه که ژنه که شی
پی ناشی به فه رمرووده ی شه ریمعت:

ژه‌هر:

که‌سینگ لای واپوو ژه‌هری دا به که‌سینگ ئەوه زینا له گه‌ل ژنی کابرا
ده‌کا ئەگەر به‌خواردنی ژه‌هر به‌دهنی ئەستور بوو ئەوه زۆر ده‌وله‌مه‌ند
ده‌بی.

ژیا‌نه‌وه:

ئەگەر لای واپوو که‌سینگێ مردوو ژیا‌نه‌وه ئەوه به‌شه‌هیدی مردوو:

ژان:

بنواپه‌ ئازار:

ژان‌دن:

که‌سینگ لای واپوو لانک ده‌ژننی ئەگەر لانکه‌که‌ کورپی تێدا‌بوو ئەوه
ده‌وله‌مه‌ندی‌یه: به‌لام ئەگەر کچی تێدا‌بوو ئەوه گران بوونی نرخ‌ی ده‌غلوو
دانه‌ ژانینی مه‌شکه‌ی دۆو جی‌به‌جی بوونی مه‌به‌سته‌که‌یه‌تی که‌ زۆر زۆر
سوودی لی ده‌ست ده‌که‌وی.

ژیری:

له‌ خه‌ودا که‌سینگ لای واپوو ژیر بووه ئەوه سه‌فه‌رنک ده‌کات بز
مو‌عامه‌له‌ کردن به‌لام تووشی زیان ده‌بی: که‌سینگ لای واپوو بیان ووت له
خه‌ودا ئەتو زۆر ژیری ئەگەر ئەوه‌ی پی‌ی وتوو به‌یناسی ئەوه ده‌یه‌وئت
حیله‌ی لی بکات وه ئەگەر نه‌یناسی ئەوه پیاوئکی مه‌زن میوانی ده‌بی:

« پیتی عهین »

عه‌پشی خوا:

دیتنی له خه‌ودا بر‌وای پته‌وه. دیتنی خوا له سه‌ر عه‌پش خواناسینی ته‌واوه. نه‌گه‌ر لای و‌ابوو له سه‌ر عه‌پشی خوایه و خواش له بن عه‌پشه نه‌وه به‌را‌نهر به باب و‌داکی تاوا‌نباره. دیتنی عه‌رشی خوا به نار‌نکی په‌یدا بوونی شتی دژی ئیسلامه‌تی‌یه:

عه‌نهر:

به‌ده‌ست که‌وتنی له خه‌ودا ده‌وله‌مه‌ندی‌یه به هو‌ی باز‌رگانی حه‌لال...

عیسی د‌خ پی غه‌م‌هر:

به خ‌زمه‌ت گه‌یشتنی و ده‌ست ما‌چ‌کردنی وازه‌ینانه له دون‌یا و خوا‌په‌رستی راسته‌قینه‌یه نه‌گه‌ر لای و‌ابوو عیسی شتیکی دایه نه‌وه یه‌کیک له خ‌زمه‌کانی ده‌بیته پ‌زیشک و زو‌ر سوودی ک‌ومه‌لی ده‌بن: مردنی عیسی له هه‌ر‌نمیک ک‌ز بوونی دین‌داری‌یه:

عو‌زه‌یر د‌خ پی غه‌م‌هر:

به خ‌زمه‌ت گه‌یشتنی له خه‌ودا به‌ده‌ست که‌وتنی پایه‌ی مه‌زنه:

عیزرائیل:

به خزمه‌ت گه‌یشتنی له خه‌ودا نه‌گه‌ر پرووی خوشبو دینداری به نه‌گه‌رنا
تاوانباری به. شه‌ر کردن له‌گه‌ل عیزرائیل نه‌گه‌ر سه‌رکه‌وت ته‌مه‌ن درێژی به
نه‌گه‌ر بن که‌وت مردنی به زوویی به: نه‌گه‌ر لای وابوو عیزرائیل هات بۆ
گیان کیشانی و نه‌ی کیشا نه‌وه ته‌مه‌نی درێژ ده‌بی نه‌گه‌ر کیشای نه‌وه ته‌ن
درووستی به: دیتنی له‌هه‌رمینک زور بونی خواپه‌ره‌ستی وه‌ لاچونی شتی
دژی ئیسلامه‌تی به

عه‌لی کوپی نه‌بو تالیب:

دیتنی له‌هه‌رمینک زور بونی خواپه‌ره‌ستی به‌ ولاچونی شتی دژی
ئیسلامه‌تی به.

عومه‌ری کوپی خه‌تتاب:

دیتنی له‌هه‌رمینک به‌چه‌که‌وه زۆر بوونی دادپه‌روه‌ری به‌ بی‌چه‌ک
خواپه‌ره‌ستی به. که‌سێ لای وابوو عومه‌ر شتیکی دایه‌ نه‌وه نرخی
ده‌غلو و دان هه‌رزان ده‌بی و کابراش پایه‌ی به‌رز ده‌بی.

عوسمان کوپی عه‌فقان:

به‌خزمه‌ت گه‌یشتنی و ده‌ست ماچکردنی فێر بوونی زانیاری به.
عوسمان شتیکی دایه‌ نه‌وه ده‌بیته زاوای پیاوێکی خواپه‌زه‌ست و پێزدار.
نه‌گه‌ر عوسمان قسه‌ی خوشی له‌گه‌لا کرد نه‌وه قورانی پیرۆز له‌ به‌ر
ده‌کات: نه‌گه‌ر له‌هه‌رمینک عوسمانی به‌چه‌که‌وه دیت نه‌وه له‌وه‌هه‌رمه
دوو به‌رکی له‌نیوان پیاوانی ئایینی پروو ده‌دات:

عائیشه:

به خزمهت گه یشتنی خاتون عائیشه ژنی پیتی غه مبه ر (د.خ) به ده ست
که وتنی پله ی به رزه له زانیاری نایندا:

عه مره:

به جی هینانی عه مره بۆ نه خۆش مردنه بۆ له ش شاغ ته مه ن درێژ بوو
تۆ به کردنه له گونا حان:

عه ره فه:

وه ستان له شاخی عه ره فه بۆ حه ج کردن نه گه ر نه و که سه ی له خه ودا
وای دیت نه گه ر که سینی وون بووبی دیته وه نه گه ر نا نه و که سه دینداری
زۆر ده کات:

عاشوراء:

نه گه ر سه ید رۆژی عاشوراء له خه و ببینی نه وه تووشی به لا ده بی
نه گه ر سه ید نه بوو نه وه تووشی شادی ده بی:

عاره ب:

دیتنی عاره ب له خه ودا له هه ر تێک په یدا بوونی دوو به ره کی به له وێ
براده رایه تی عاره ب پاو کردنه له دشت و کێو که به هۆی پاوه که.. تووشی
زیان ده بی:

عود:

لیدانی له خه‌ودا تووش بوونی غه‌م و خه‌فه‌ته. درووست کردنی هاندانه
 بۆبئی فهرمانی خوای گه‌وره: هه‌موو جوّره مؤسیقا به‌م جوّره‌یه وه‌کرو
 دووزه‌له‌و زورپناو که مانچه‌و ئه‌وانیدی وه‌ک شمشال به‌لام لیدانیان له
 مزگه‌وت هاندانی خه‌لکه بۆ دینداری له لایان لیده‌ره‌وه.

عه‌وپه‌تی ژن:

دیتنی له خه‌ودا جێ به‌جێ بوونی مه‌به‌ست و پرزگاری‌یه له غه‌م ده‌ست
 لیدانی دانه‌وه‌ی سپارده‌ی خه‌لکه به‌ته‌واوی. دیتنی عه‌وپه‌تی ژن به‌ جوانی
 تۆبه‌کردنه له گوناخ که‌سنی لای وابوو عه‌وپه‌تی ژنه‌که‌ی بچوکه‌ ئه‌وه به
 سه‌ر دووژمندا زāl ده‌بێ که‌سنی لای وابوو چووه‌ ناو عه‌وره‌تی ژنی ئه‌وه
 ده‌مری پیاوی لای وابوو عه‌وپه‌تی ژنی هه‌یه ئه‌و تروشی هه‌ژاری ده‌بێ
 مژینی عه‌وره‌تی ژنی خۆی شادی‌یه گه‌ستنی عه‌وپه‌تی هه‌ر ژنیک
 به‌ختیاری‌یه ئه‌گه‌ر ژنی لای وابوو عه‌وپه‌تی دیتنی ئه‌و می‌ردی ئازار ده‌دات
 گه‌وره بوونی عه‌وپه‌تی ژنی خۆی زāl بوونی دووژمنه به‌ سه‌ریا.

« پیتی غهین »

غهریب: ینگانه:

دیتنی غهریب له خهودا سه فهر کردنه که سرودی ههیه. براده رایه تی
غهریب ماره کردنی ژنیکه خاوه ن مندا له. خزمهت کردنی غهریب گرتنی
پوژووی مانگی په جه به:

غار دان: ههرا کردن: به زین:

غار دان له خهودا ئابروو چروونه به هوی کردنی ئیشی ناره واه. که سیک
لای وابوو له غار کردندا که وته سهر زهوی ئه وه ده مرئ:

غونچه گۆل:

بۆن کردن و چینی له خهودا ماره کردنی کچی که که به دل کچه که
نارازی به خواردنی غونچه گۆل بیر کردنه وهیه له کاری بی سوود:

غار:

بنواړه ئه شکموت:

غهبهت کردن:

غهبهت کردن که سیک به ههرا جزوئی له خهودا خوی تووشی ئه و شته ده بی:
که سنی له خهودا ووتی فولان که س حيله بازه خوی ده بیته حيله باز:

غه مباری:

که سینگ لای و ابو له خه و دا غه م باره ئه وه تووشی شادی ده بئی که سنی
لای و ابو مردوونیکی به غه مباری دیت ئه وه له جه هه ننه م دایه پئی وسته
خزم و که سی خیری بۆ بکه ن:

« پیتی فی »

فرمیسک: پرواندک:

هاتنی فرمیسک له چاو نه گهر سارد بی شادی یه. به لام گهرم غهم و
خه فته نه گهر که سیک لای و ابو فرمیسکی چاوی راستی ده چووه چاوی
چه پی نه وه کورپی خوی خوشکی خوی له خوی ماره کردووه. فرمیسک
مانه وه له سهر پروومت غه یه ت کردنی خزمی خویه تی نه گهر لای و ابو
به بی گریان فرمیسکی دیته خواری نه وه مالی حه لالی ده ست ده که وی..

فیل: حيله:

که سیک لای و ابو و فیل ده کاله خه لک له ههر شتی هه بی نه وه تووشی
ده رده سهری ده بی:

فیل:

دیتنی له خه ودا به دووا که وتنی تیر بازی یه. سوار بوونی فیل له خه ودا..
زال بوونه به سهر دووژ مندا. خواردنی گوشتی فیل خواردنی مالی حه پاره
قسه کردنی فیل له گهل ههر که سیک تووشی ناسته مسه.. به شهر هاتنی
درو فیل شهر پی دوو پاشایه نه گهر لای و ابو که وته بن پی ی فیل نه وه
پاشای وولات زور داری لیده کات سوار بوونی فیل سهره وین لادانه له
رهبازی نایینی ئیسلام:

فیرده‌وس:

بنواره به‌هه‌شت.

فنجان:

خواردنه‌وه‌ی قاره له ناو فنجاندا دل‌داری‌یه له گه‌ل کچی تازه
پن‌گه‌یشته‌و فنجانی زیر‌پایه‌ی به‌رزه بو‌خواه‌نه‌که‌ی: هی ئاسن و زیوو مس
ده‌ست که‌وتنی مالی دونیایه:

فلوس:

ده‌ست که‌وتنی فلوسی زیر به‌رزی‌یه له دونیادا هی زیوو ئاسن
موژده‌ی خوشه‌ی هی مس و قور‌ژیانی غه‌ماوی‌یه.

فراندن:

فراندن هه‌ر شتی له خه‌ودا باش نیه. به‌لام فراندنی قور‌آنی پیروژ...
ریباز‌گرتنی ئایینی ئیسلامه به‌ته‌واوی:

فال‌چی: فه‌تاح فال:

دیتنی له خه‌ودا تروش بوونی کرده‌وه‌ی ناله‌باره که‌سنی لای وابوو له
هه‌رمیک فال‌چی زۆری لی‌یه نه‌وه خه‌لکی هه‌ر‌مه‌که‌ لاده‌ده‌ن له
شه‌ریعه‌تی ئیسلام.

فرن: ته‌نور

درووست کردنی و نان پن‌کردنی خزمه‌ت کردنی مزگه‌وته... پروو‌خانی
فرن له هه‌رمینک بلاو بروونه‌وه‌ی که‌م دینی‌یه:

فرۆ:

خواردنی له خهودا چوونی ههجه ههروه ها دروست کردنی برۆزه ی
چاکه یه وه کوو پردوو مزگهوت:

فی:

که سنی لای وابوو دهردی فی ی گرت ئه وه گونا حکردنی زۆره.
چاکبونه وه تۆبه کردنه له گونا حان:

فریز: جیگه ی دروتیا کریاگ

چاندنی له خهودا گرتنی برادهری به ئه مه که وپرزه حمه ته هه ل قه ندنی
دل شکاندنی براده رانه به قسه ی دوو زمان:

فیشه ک:

ته قاندنی له خهودا بلاو کردنه وه ی شتی بی سوودو بی ئه نجامه

فیشال: هه ره شه:

هه ره شه کردن له خهودا به هه موو جوړی وه بۆ هه رچی هه بی کردنی
ئو کارانه یه که لای کۆمه ل بی نرخ ده بی:

فسته ق:

خواردنی فسته ق له خهودا به ده ست که ورتی مالی حه لاله به لام به زه حمه ت.

فاتیمه کچی پی غه مبه ر:

به خزمه ت گه یشتنی له خهودا بۆ ژن مردنی میزدی یه بۆ پیاو مردنی

ژنه بز کور مردنی بارکه به لام بز کچ مردنی دایکیتی. ده‌ست ماچکردنی له
خه‌ودا سه‌یدانه:

فر فروکه:

کردن و ده‌ست که‌وتنی له خه‌ودا کردنی کاری سووک و بی سووده

فاقوچک:

درووست کردنی و بهر بی‌هاویشتنی دل شکاندنی خه‌لکه به قسه‌ی
ناخوش.

فیکه: فیته:

که‌سینک له خه‌ویا لای وابوو فیکه‌ی ده‌کرد بز هه‌ر شتیک ته‌وه ده‌یه‌ویی
به‌هۆی خۆ سپاندن به‌سه‌ر کۆمه‌لێک دا ده‌سته‌لات په‌یدا بکات و سه‌ر
ده‌که‌ویی له‌ته‌نجامدا.

« پیتی قاف »

قورئانی مهزن:

بنواړه سوره ته کان.

قه له وی: گوشتن:

قه له و برون له خه ودا بېروای پته وه به خواو ده ست که وتنی پایه ی

به رزوو ژبانی خوشه:

قایش:

به ده ست که وتنی له خه ودا هر چه رمیک هه بی بازارگانی به سووده:

قومری:

گرتنی له خه ودا به ده ست که وتنی کوپنکی قورآن خوښه. ده نگی

قومری ده نگی قورآنه: مردنی قورآن خوښه. هیلانه ی قومری جیگه ی

قورآن خوښنده:

قه یماغ:

خواردنی له خه ودا دینداری به. درووست کردنی شه و نوژد کردنه:

قومار:

قومار کردن له خه‌ودا بیر کردنه‌وه‌یه له ئاژاوه‌یه نانه‌وه بۆ که‌سینک که
خۆی تووشی زیان ده‌بی:

قور:

که‌وتنه ناو قور له خه‌ودا تووش بوونی دهر دو غه‌مه: به‌کار هینانی
قورپی ره‌ش تووش بوونی ژبانی دهر ده‌سه‌ری‌یه: دانیشتنی له ناو قور
ده‌وله‌مندی‌یه سواق دانی خانوو به‌ قور گه‌رانه له دوو نیربازی سواق‌دانی
مزگه‌وت یان گورپی پیاو چاکان به‌ قور حه‌ج کردنه

قه‌له‌م: پی‌نووس:

به‌ده‌ست که‌وتنی له خه‌ودا پایه‌ی مه‌زنه‌شکانی له خه‌ودا هه‌ژاری
خاوه‌نه‌که‌یه‌تی نووسین به‌ قه‌له‌م جتی به‌جی کردنی کاری هه‌ژارانه:

قمقۆک: خه‌گروو: پیس پیسکه:

کوشتنی قمقۆک له خه‌ودا چاکه‌کردنه له گه‌ل پیاوانی ئایینی. گرتنی له
خه‌ودا ته‌ماع کردنه له ژنی جیران.

قورپی:

هیلانه‌ی پیس پیسکه له خه‌ودا دیتنی یارمه‌تی دزانه بۆ دزی کردن.

قاوه:

خواردنه‌وه‌ی له خه‌ودا ماره‌کردنی ژنیکی گه‌لحۆی بی‌هۆشه. کوتانی

قاوه و برژاندنی. ناموژگاری کردنی مال و مندالی خو به تی بو چاکه کردنی
که سوودی نه.

قوربانی:

کردنی قوریانی له خه ودا به حیوانی حه لال گرتنی رنجازی
پنّ غه مبه رانه به لام به هی حه پام لادانه له فرمانی خوا. خواردنی گوشتی
قوریانی یارمه تی دانی هه ژارانه:

قازی:

دیتنی قازی له خه ودا شادی به: نه گهر لای وابوو قازی به دادوه ری
ئیش ده کات نه وه خه لکی هه رتمه که له گه ل یه ک دلباکن به لام نه گهر لای
وابوو قازی به ناحق کار ده کات نه وه خه لکی هه رتمه که له گه ل یه ک دل
پیسن. که سنی لای وابوو بووبوو به قازی و حوکمی ده کرد نه وه تووشی
ده رده سه ری ده بی. مردنی قازی له خه ودا که م بوونه وه ی دادپه روهری به له
هه رتمه که:

قه ساب:

که سنی لای وابوو بویته قه ساب نه وه پووی کردووته که م دینی. که سنی
لای وابوو قه ساب له جی یه کی خه ریکی ئازه ل سه رپینه نه وه - عیزرائیله
له وهه رتمه و مردن زور ده بی. مردنی قه ساب له هه رنمیک لاجرونی
ده ردوو نه خووشی به.

قیپ:

به ده ست که وتنی. ماره کردنی ژینکی نابه دله. که سنی لای وابوو جلکی

به قیر بروه نه وه ته لاتی ژنه که ی که وتروه. خواردنی قیر کردنی کاری
به سوودو نابه دله.

قوچ: شاخ:

که سنی لای و ابو له خه ودا قوچی هدی نه وه ده و له مهند ده بی به لام
ژنو خوشکی کاری نار هوا ده که نو ده نگ ناکات. شکانی قوچ تووش
برونی هه ژاری به.

قوفل: ناچه ر:

ده ست که وتنی قوفل له خه ودا ده ست که وتنی ژنیکی نارام و کابانه.
کردنه وه ی قوفل به کلله پرگاری به له غم شکان و شکاندنی قوفل ناشکرا
کردنی نهی نی براده رانه:

قه پان:

قه پان کردنی شت له خه ودا پراوژ کردنه بو چاکه کردنی ده ست که وتنی
قه پان هاویه شی کردنه له گهل که سینی نه مین بو مو عامه له کردن. شکانی
قه پان زور بوونی حیل و حه والیه ی له پیوان و کیشان:

قاوومه: قه ریه:

بنواپه گزشت.

قه لنه:

درووست کردنی قه لنه و توتن کیشان به قه لنه سهرف کردنی ماله له

شتی بی سرود.

قیمه:

بنواره گوشت:

قاوه لتی:

کردنی به خواردنی باش وه ک شیر. هه نگوین. هیلکه نه وه
دهوله مهنندی به ههروه ها ته مهن دریزی به.

قاز:

خواردنی گوشتی و گرتنی قاز دلداریه به له گهل ژنیکی نه ناسراو.
فیره ی قاز له بهر ده رگا. تووش بوونی خاوهن ده رگایه به به لای گه و ره
هیلکه ی قاز خواردنی به ده ست که وتنی پاره به قسه کردنی قاز له گهل هه
که سینک سه فهر کردنی دووره:

قه تی: کور کوره

گرتنو و گوشت خواردنی جی به جی بوونی ئیشی کابرایه فرپنی قه تی
لاچرونی غه مه.

قولینگ: سی ی:

گرتنی له خه ودا دوستایه تی خه لکی بی گانه به. سوار بوونی سه فهر
کردنه: هه ل گرتنی تووکی هه ژاری به. گوئی گرتن له ده نگه ی پژگاری به له
غهم:

قه‌له به‌رخۆله:

هاتنی قه‌له به‌رخۆله به زۆری بۆ وولاتینک هاتنی عه‌سکه‌رنکی
زۆرداره بۆ وولاته‌که کوشتنه‌وه‌ی قه‌له به‌رخۆله زینا کردنه.. شاردنه‌وه‌ی به
دوا که‌وتنی هه‌وای دونیا به.

قه‌ره‌باچکه:

گرتنی له خه‌ودا ماره کردنی بیوه‌ژنه. خواردنی گوشتی دلداری کردنه
له گه‌ل ژینیک که ئابرووی پێ ده‌چێ:

قه‌له‌ره‌ش:

گرتنی له خه‌ودا براده‌رایه‌تی که‌سینکی ده‌روون پیسه: نیشته‌وه‌ی
قه‌له‌ره‌ش له سه‌ر بانی که‌سینک یان له سه‌ر به‌ده‌نی ئه‌وه که‌سینک به
خه‌یا نه‌ت هاترو چۆی ده‌کات ده‌یه‌وی چه‌ز له ژنی بکات نیشته‌وه‌ی
قه‌له‌ره‌ش له به‌رده‌رگه‌ی که‌سینک ئه‌و که‌سه تووشی گوناخینکی گه‌وره
ده‌بێ. کوشتنه‌وه‌و گوشت خواردنی قه‌له‌ره‌ش له خه‌ودا ده‌ست که‌وتنی
مالی چه‌رامه له لایان پاشا وه.

قابیل:

دیتنی قابیل کوپری ئاده‌م له خه‌ودا تاوان کردنه.

قیاده‌ت: په‌سلان:

یتنی له خه‌ودا سه‌فه‌ر کردنی دووره. ئه‌گه‌ر وابوو خه‌لک بۆ مه‌یدانی
چه‌شه‌ ده‌چیت پێ وسته ئه‌و که‌سه تۆ به بکات له گوناخ کردن که‌سنی لای
وابوو حیسابی قیامه‌تی به‌ سه‌روکی له گه‌ل کرا ئه‌وه له ناو مال و مندالی

خوی به خۆشی دهژی: نه گەر لای وابوو مردوان له ناو گۆر دینه دهری و دهچن بۆ مهیدانی حه شهر نهوه لهو ههرمه داربهروهی بلاو ده بیټ وه کهسی لای وابوو له سه پردي سیرات به ئاسانی په پریهوه یان دهفتهری کردهوهی به دهستی راستی درایه وه رگرت نهوه موژدهیه به چوونی به ههشت به لām وه رگرتی دهفتهری کردهوه به دهستی چهپ مردنه به بی ئیمانی به هوی بیرو پروای پرو پوچ:

قهبر: گۆر:

هه ل قه ندنی قه بر له خه ودا ژن هینانه: پر کردنه وهی ته مه ن درژی یه: هه ل نانی درووست کردنی خانووه. چوونی ناو قه بر چه پس بوونه. کهسی لای وابوو کفن کراوو چووه ناو گۆر نهوه ژنیک به درۆ ده له سه ماره ده کات کهسی لای وابوو قه بری که سیک هه ل ده داته وه به دوا ی ره ووشتی نهو که سه ده که وئ.

قنوت:

قنوت خو ئندن له نوژدا پته وئ ئیمانه به خوا به لām له غه یری نوژ قه بول بوونی دوعایه لای خوا.

قاب: ئامان: سینیه:

به ده ست که و تنی قاپی زێ ناویانگ ده رکردنه به ده وله مه ندی هی زیو - زنی ژنیک کابانه یان خوی یان خزمی: یان په یدا بوونی کچیک باشه: و گل ده ست که و تنی مایکی که مه: ده ست که و تنی قاپی شووشه خرن دنی قورانی مه زنه. شکانی قاپ و - ژه نگداری. په یدا بوونی ناژاوه ی

ناو ماله بۆ خاوه‌ن قاپه که به هژی پرتو و بۆله‌ی ژنی چه نه باز.

قه نه ز:

کردنی قه نه ز له خه ودا کۆ بوونه وه‌ی ئیشوو کاری ئالۆزه له سه‌ر شانی
قه نه ز که‌ر. به لام بۆ بی ژن ژن هینانی به زه حمه ته.

قۆلنج:

ئه‌گه‌ر ژنیکی ئاووس لای وابوو تووشی ده‌ردی قۆلنج بوو ئه‌وه
مندالێکی ده‌رده‌ار ده‌بی. ئه‌گه‌ر کچی لای وابوو تووش بوو ئه‌وه قسه‌ی دل
ته‌زینوو ناله‌بار به‌رانبه‌ر باوکی ده‌کات. ئه‌گه‌ر - پیاوی تووش بوو ئه‌وه
په‌زیلی ده‌کات بۆ سه‌رفی کردنی مال له ژبانی خیزانی خۆیدا:

قاپ قاپ:

له پێ کردنی قاپ قاپی دار له خه‌ودا دینداری‌یه. به لام هی زیروو هی
زیوو ئاسن په‌یابازی‌یه له دینداریدا:

قه‌رد: وام: قه‌رز

که‌ سینک لای وابوو پاره به‌ قه‌رد ده‌دا به‌ خه‌لک ئه‌وه فه‌رمانی خوا
جی به‌ جی ده‌کات. قه‌رد کردنی بۆ شتی باش دینداری‌یه به‌ لام بۆ شتی
خه‌راب تاوان کردنه.

قاوێت: پۆخین:

خواردنی له خه‌ودا هه‌ل خه‌له‌تانه بۆ کردنی شتی ناله‌بار به‌ قسه‌ی

هه نندی که سنی ناپه سه ن و حيله باز.

قیپه قیپ:

که سنی له خه ودا لای و ابو له جینگایک قیپه قیپ په یدا بوو نه وه شتی
پوو ده دات که غه می پنی ده خوات:

قاشویان: شه قینه:

که سینک لای و ابو له گزپه پانیک دووکومهل شه قینه ده که ن نه وه
پاشای وولات ده مرئی.

قشلاغ:

سوواتانی قشلاغ په یدا بوونی مردنی زوره له هه ریمه که به هوی
ده رده وه. چورونه ناو قشلاغ تووش بوونی پقه به ره یه له گهل
کار به ده ستانی میری. له وه پاندنی ئازه له قشلاغ تووش بوونی خه ون
بینه که یه به ده رده سه ری به هوی خزمی ناله بار.

قپنی: میشه بزنه:

که سینک له خه ودا لای و ابو میشه بزنه له هه ریمیک زور بوو نه وه
هه رزانی ده غلوه دانه له وه هه ریمه. کوشتنی میشه بزنه ده وله مه ندی یه.
هاتنه ناو مالی هه ر که سینک هه ژاری یه:

قالوچه:

که سنی لای و ابو قالوچه ی بولا ده هات نه وه مالی دویای زور ده بی

گرتنی قالدوچه په شیمانی یه له کردنی کاری سووک. دیتنی قالدوچه له ناو مال دۆستایه تی ناکه سانه. خواردنی قالدوچه له خه ودا سهرف کردنی ماله به بی سوود:

قه نه فل:

بۆن کردنی له خه ودا بلاو بوونه وهی ناوبانگی چاکه یه. به لام خواردنی له خه ودا تووش بوونی غه م و ده رده:

قه یسی: زه رده لو:

که سنی لای وابوو قه یسی خوارد نه گه ر کاتی قه یسی بوو نه وه ده ست که وتنی پاره یه نه گه ر نا تووش بوونی نه خوشی یه. چاندنی نه مامی قه یسی تووش بوونی نه خوشی یه له بهر ماندوو بوون: دانیشتنی له بن داری قه یسی براده رایه تی که سینکی ده رده داره.

قه سه ل:

کۆ کردنه وهی قه سه ل له خه ودا بۆ مه لا لادانه له پئی ی تاین بۆ بازرگان تووشی زیانه. به لام بۆ جووتیار به ده ست که وتنی ده رامه تی زۆره له کشت و کال:

قۆر بوون:

که سنی لای وابوو قۆر بووه. پی وسته نه و کاره که خه ریکه بیکات وازی لنی بهیننی ده ناتیدا ده چی.

قدیله: خرتکه:

نه گهر لای و ابو که سینک قدیله ی کرده وه نه وه که سینکه که خهریکه
کاروباری لی تیک بدات به مهرچی کابرا بناسی نه گهر نه یناسی نه وه ژنی
خویه تی ده یه وی دلداری له گهل بکات یان کورپی خویه تی ده یه وی زیانی
لی بدات.

قامیش:

دیتنی قامیشی شه کر ماره کردنی ژنیکه که زور نارام و په سته نه به لام
نه گهر هی شه کر نه بو نه وه ژنیکه حؤل و چه نه بازه.

قونده یی:

که سینک لای و ابو ناژه لیک قونده ی هیه نه وه نه ولادی بی سوودو
وئل و کم دینی هه نه و چاریان ناکری:

قرژال:

گرتنی له خه ودا سه فهر کردنه له ناو ده ریادا رام کردنی ناموزگاری
که سینکی زورداره که به قسه ی ده کات گوشت خواردنی به ده ست که وتنی
مالی دونیا به به هوی بازارگانی.

قه تران:

خواردنو. کپینوو. به ده ست که وتنی. موعامه له کردنه له مالی قاچاغ
نه گهر واز نه هینی له ناو ده چنی:

قه زوان:

خواردنی له خه ودا سه فهرنکی دور ده یکات. سه رکه وتنی داری
 قه زوان ماره کردنی ژنکی بیگانه به برینی داری قه زوان ژن هینانه بز
 خزمینکی خزی.

قوزی:

که سینک لای وابوو له خه ودا زور قوزه نه وه به سه ر دوژمندا زال
 ده بی. دیتنی ژنی قوز له خه ودا سألینکی خوش و به ده رامه ته.

قه شه:

دیتنی و ده ست ماچکردنی قه سه له گه ل کردنی به دوا که وتنی شتی
 دژی ئیسلامه که سنی لای وابوو بوو ته قه شه نه وه دبیته سه روکی
 کز مه لئینکی دژی ئایینی ئیسلام.

قادر مه: پی پلکه: نه ردیوان: په یژه:

به سه رکه وتنی قادر مه بز جینگانینکی نه گه ر دار بوو نه وه دینداری به.
 نه گه ر به رد بوو دل په قی به. نه گه ر خشتی سوور وه کرابوو نه وه تۆبه کردنه
 له گوناخان. به سه رکه وتنوو هاتنه خواری قادر مه جی به جی کردنی ئیشی
 کز مه له شکانی له بن پیدا له ده ست چوونی پایه به. به سه رکه وتنی په یژه بز
 دواپی په یژه که مردنی کابرایه. جوانی نه ردیوان شادی خاوه نه که یه تی:

« پیتی کاف »

کهوسەر:

خواردنه‌وه‌ی ئاوی کهوسەر له خه‌ودا جێ به‌جێ کردنی فهرمانی
خوایه: خۆ شووشتنی به‌ ئاوی کهوسەر تۆبه‌ کردنه‌ له‌ گونا‌حان و ته‌لاق‌دانی
ژنی خۆیه‌تی به‌ هێزی که‌م دینی و ماره‌ کردنی ژینکی دینداره‌.

کابه: که‌عبه: قیبله:

چوونی ناو کابه‌ دل‌ خوشی و دینداری به‌ پروخانی کابه‌ مردنی پاشای
وولاته‌ - دزی کردن له‌ شتی بکا‌زینا‌ کردنه‌ له‌ گه‌ل‌ دایکی خۆی. نوێژ کردن
له‌ ناو کابه‌ مردنه‌ به‌ شه‌هیدی که‌سێ لای وابوو نوێژ ده‌کات پروو به‌ کابه‌
ئه‌وه‌ فهرمانی قورآنی جێ به‌جێ ده‌کات: نوێژ کردن له‌ سه‌ر بانی که‌عبه‌
به‌رز بوونی دینی ئیسلامه‌تی به‌ که‌سێ لای وابوو له‌ ناو کابه‌ ده‌ست نوێژی
شکا‌ئه‌وه‌ پاشای وولات تووشی به‌ لا‌ ده‌بێ. که‌سێ لای وابوو کابه‌ی لێ
گورپاوه‌ ئه‌وه‌ به‌ دووای شتی دزی ئیسلامه‌تی ده‌که‌وێ. که‌سێ لای وابوو
مالی ئه‌و بوو ته‌ کابه‌ ئه‌وه‌ ژینکی دینداری هه‌یه‌ که‌سێ لای وابوو کابه‌ تینک
چووه‌ ئه‌وه‌ ئه‌و که‌سه‌ نوێژ ناکات.

کتیب:

ده‌ست که‌وتنی کتیبی به‌رگ جوان شادی به‌و نووسینه‌وه‌ی کتیب به‌

ده‌ستی چه‌پ غه‌م و خه‌فه‌ته. هه‌ل گرتنی کتیب غه‌مباری‌یه نووسینه‌وه‌ی کتیب به‌خه‌تی ناشیرین کردنی کرداری ناره‌وايه. دراندنی کتیب غه‌م لاچوونه دیتنی کتیبی لول دراوه نزیك بوونه‌وه‌ی مردنی کابرایه‌که‌سی لای وابوو نه‌ی ده‌زانی کتیب به‌خوتنی ته‌وه ئه‌وه قیل له خه‌لک ده‌کات بۆ مالی دنیا دیتنی نووسه‌ر له خه‌ودا که‌سینکی حيله‌بازه.

که‌له‌باب: که‌ره‌باب: که‌له‌شیر: دیقل:

به‌ده‌ست که‌وتنی که‌له‌باب براده‌رایه‌تی پیاوی دینداره‌که‌سوودی هه‌یه بۆی کوشته‌وه‌ی که‌له‌باب وه‌لام نه‌دانه‌وه‌ی بانگی نوژنه‌که‌سی لای وابوو بووبوو به‌که‌له‌باب ئه‌وه زوو ده‌مرئ ئه‌گه‌ر لای وابوو که‌له‌باب دوو جار ده‌نوکی لی‌دا ئه‌وه به‌ده‌ستی که‌سینک ده‌کوژری. شه‌ره‌که‌له‌باب شه‌ر کردنی دوو پاشایه‌که‌زۆر که‌س له‌ناوده‌با که‌سی لای وابوو که‌له‌باب له‌ماله‌که‌یدا ده‌نکه‌گه‌نم ده‌خوات ئه‌وه دز به‌مالی فیر ده‌بی و دزی لیده‌کات.

کورتان:

درووست کردنی کورتان له‌خه‌ودا قه‌رد دانه‌وه‌یه. به‌ده‌ست که‌وتنی کورتانی ناپیک ماره‌کردنی ژینکی ناله‌باره.

کوچکه:

له‌سه‌رنانی بۆ پیاوان تووش بوونی ده‌رده‌سه‌ری‌یه. بۆ ژنان شادی به‌خته‌وه‌ری‌یه:

کینک:

خواردنی له‌خه‌ودا به‌ده‌ست که‌وتنه‌وه‌ی مالی له‌ده‌ست چرووه‌به‌ئاسانی.

کافور:

دهست که وتنی له خه ودا نامۆژگاری کردنی خه لکه بۆ چاکه کردن.

که فارهت:

که سئی لای وابوو که فارهتی دا له بری سوئند خواردنی یان له بری
خواردنی پۆژووی په مه زان ئه وه قهردی خه لک داده ته وه..

کاهین:

که سئی لای وابوو بوو بوو به کاهین ئه و تووشی خێرو خوشی ده بی.

کول کردن:

کول کردن به ئاوی گهرم حه ج کردنه. به لام به ئاوی سارد غه مه:

که ر: گوئی درێژ:

به دهست که وتنی ما که ره له خه ودا ده و له مه ندی به که رگان یان سوار
بوونی گه یشتنه به ئاوات زۆر به ئاسانی. ئاژوانی که ر خێر کردنه به هه ژاران
شه پ کردن له گه ل که ر دوو به ره کی به له گه ل خزمی خۆی: هه بوونی
زۆر که ر: خزمی ساده و بی هۆشن. هه ل گرتنی که ر بی ده سته لاتی به خه پ
کردنه وه ی ته رسی که ر دهست که وتنی مالی دونیا به که سئی لای وابوو که ر
گای ئه وه پایه ی به رز ده بی. لاوازی که ر هه ژاری خاوه نه که یه تی بردنه وه ی
که ر بۆ مال دهست که وتنی خێرو خوشی به. به ر بوونه وه له که ر له دهست
چوونی پایه ی خاوه نی تی: بوونی که ر به هیستر شادی و خوشی خاوه نی تی
نه گه ر که ر له مالی که سینک بزیت ئه و که سه ده و له مه ند ده بی بوونی که ر به

مایین ژن هینانی خاوه‌نیتی. خواردنی شیرو گۆشتی کهر تووش بوونی
 ده‌ردو نه‌خۆشی‌یه. که‌سێ لای وابوو بووبوو به‌ کهر نه‌وه تووشی به‌ لا
 ده‌بێ نه‌گه‌ر لای وابوو که‌ره‌که‌ی جاشکی هه‌یه نه‌وه کورپنکی باشی ده‌بێ.
 مردنی که‌ر له‌ ده‌ست چوونی پایه‌و مائی خاوه‌نیتی ده‌نگی نرخ‌گرانی
 بوونی ده‌غلرودانه که‌سینک لای وابوو که‌ره‌که‌ی فری مائیکی زۆری له
 ده‌ست ده‌چی قسه‌کردنی که‌ر له‌ گه‌ل هه‌ر که‌سینک دین پته‌وی کابرایه‌..

که‌نیشه: کلیسا:

چوونه‌ ناوی بۆ بێ ژن ژن هینانه بۆ بێ مأل مائی دونیایه بۆ دیندار که‌م
 کردنه‌وه‌ی به‌ جێ هینانی فه‌رمانی دینه‌پازاندنه‌وه‌ی کلیسا له‌ خه‌ودا تزمی
 ئایینی ئیسلامه‌ پڕووخانو سووتانی به‌رزی ئایینی ئیسلامه‌.

کافر: گاوار:

کافر بوون له‌ خه‌ودا مردنی بێ ئیمانه‌ دیتنی ژینکی کافر تووش بوونی
 ده‌رده‌سه‌ری‌یه به‌لام بۆ جوتیار ده‌رامه‌تی زۆری شینایی‌یه.

کورسی:

دانیشتنی له‌ سه‌ر کورسی دارگه‌یشتنه‌ به‌ ئاوات له‌ سه‌ر هی‌زپر پایه‌ی
 مه‌زنه‌ له‌ سه‌ر هی‌ زیو ده‌وله‌مه‌ندی‌یه.

کل: سورمه:

له‌ چاو‌کردنی سورمه‌ له‌ خه‌ودا گرتنی ریبازی پێ‌غه‌مبه‌ره‌ (دخ) له‌ چاو
 کردنی کل بۆ کچ مێرد‌کردنه‌ بۆ کور ژن هینانه. نه‌گه‌ر بێوه‌ژینک یان پیاو‌نک

شتیکي پیسی کرده چاوی نهوه ماره کردنی ژنیکه که به فهرموده ی
شهریعت ماره یی نایه ت.

کیل: قیل:

دیتنی کیلی قهبر له خهودا به چه قاری ناموزگاری کردنه به چاکه بۆ
خه لک. نه خشانندی کیل به دواکه وتنی شتی ییسوده.

خه لک: شووتکه:

که مهره به ستن له پشت بۆ کچ میرد کردنه به لام بۆ پیاو تووش بوونی
غه مه.

کاوله خانوو: که لاوه:

چورونه ناوی له خهودا ماره کردنی بیوه ژنه: چاک کردنه وه ی له خهودا
به دواکه وتنی کاری بی سووده:

کاروان:

هاتنی کاروان ههرچی هه بی بۆ وولاتی ههرزانی و خوشی یه. پوشتن
له گه ل کاروان گه شتنه به مه به ست:

که سکوو سوور کۆلکه زیرینه:

دیتنی به پهنگی سووره وه کوشتنی کابرایه له لایه ن دووژمنه وه. به
پهنگی سهوز ههرزانی نرخى خوارده مه نی یه.

که‌ندوو:

درووست کردنی که‌ندوو پاشه که‌وت کردنی پاره‌یه که‌به‌س ژنه‌که‌ی
سودی لی وه‌رده‌گری. شکانی که‌ندوو بلآو بوونه‌وه‌ی نه‌ینی
خاره‌نه‌که‌یه‌تی.

که‌نداو:

ئه‌گه‌ر که‌سینگ لای وابوو له‌ که‌نداوی عاره‌به‌ ئه‌وه‌ مه‌پوو مالانی زۆر
ده‌بی ئه‌گه‌ر لای وابوو له‌ که‌نداوینکه‌ نازانی کۆی‌یه‌ ئه‌وه‌ ئیشی ده‌کات به‌
دژی یاساکه‌ تووشی سزا ده‌بی.

کو‌پاده:

خواردنی له‌ خه‌ودا لادانه‌ له‌ په‌ووشتی پی غه‌مبه‌ر (د.خ).

که‌رکه‌ده‌ن:

سوار بوونی زāl بوونه‌ به‌ سه‌ر ناحه‌زاند: کوشتنی ده‌ست که‌وتنی
پله‌ی به‌رزه‌ شه‌ر له‌ گه‌ل کردنی به‌رانبه‌ری شه‌ر کردنی که‌سینگه‌ که‌ له‌ خۆت
به‌هێزتره‌. خواردنی گوشتی ده‌ست که‌وتنی مالی حه‌رامه‌:

کراس:

له‌ به‌ر کردنی کراسی جوان بو‌بی ژن ژن هینانه‌ بو‌ ژندار شادی‌یه‌ پینه‌
کردنی کراس جیا بوونه‌وه‌یه‌ له‌ ژنی خۆی. درانی کراس ئازاوه‌یه‌ به‌هۆی
ژنی حۆلی به‌ هه‌راش سووتانی کراس ژن ته‌لاقدانه‌ پۆشینی کراس سه‌وز
وسپی مردنه‌ به‌ شه‌هیدی هی زه‌رد دینداری‌یه‌ پۆشینی کراسی کۆن ماره‌

کردنی ژنی خاوه‌ن منالّه.

کوره‌ی ناگر:

که سئی لای و ابو کوره‌ی ناگر خۆش ده کات نه وه دوو زمانی ده کات له نار خه‌لک.

کاريله: کارژۆله:

ده ده تێتی له خه‌ودا. ده‌وله‌مه‌ندی یه. کوشته‌وه‌ی له خه‌ودا نه‌یشتنه به ئاوات قه‌له‌وی کاريله پایه‌ی به‌رزى خاوه‌نه‌که یه‌تی. لاوازی بئى هیزی یه بۆ خاوه‌نه‌که‌ی مردنی کاريله له ده‌ست چوونی پایه‌ی خاوه‌نه‌که یه‌تی.

کۆخه: کۆله: کۆکین:

به توندی نیشانه‌ی نزیکى مردنه: هه‌روه‌ها نه‌گه‌ر که سێک و سستی بکۆکی و نه‌یتوانی نیشانه‌ی مردنی کابرایه نه‌گه‌ر کۆکه به‌لغه‌می له‌گه‌ل بوو نه‌وه شادی و خۆشی یه. کۆکینی توند که خۆنی له‌گه‌ل بئى گوناخ کردنه.

کۆین:

به‌ده‌ست که‌وتنی له‌خه‌ودا جئى به‌جئى بوونی کاری خاوه‌نه‌که یه‌تی به‌هۆی که‌سێکی هیزدار: شکاندنی به‌ریه‌کۆین مردنی که‌سێکه له‌هه‌رئمه‌که.

که‌پس:

بنواره سابات.

کفته:

خواردنی له خه ودا موژده‌ی شادی‌یه: ژنیک لای وابوو کفته‌ی
درووست کرد بۆ خواردن ته‌وه لای میردی خوشه‌ویست ده‌بی:

کدو: کوله‌که:

خواردنی له خه ودا هه‌ر جزوێ هه‌ییت خێرو خوشی‌یه له ژباندا
چاندنی کرله‌که به‌ دواکه‌وتنی پێبازی دیندارانه:

که‌وگیر: کویه:

هه‌ل گرتنی به‌ ده‌ست له خه ودا ترووش بوونی ده‌ردی له‌رزوکی‌یه

کوپه:

دیتنی کوپه‌ی شه‌راب دزی کردنی خاوه‌نه‌که‌یه‌تی: هه‌ی پڕ ئاو دلپاکی
خاوه‌نه‌که‌یه‌تی. جوانی کوپه‌ به‌رزی خاوه‌نیتتی. شکانی هه‌ژاری‌یه.

کلک:

درێژ بوونی کلکی هه‌ر ئاژه‌لێک گران بوونی نرخیه‌تی کورت بوونی
هه‌رزانی‌یه گرتنی کلکی ئاژه‌ل داواکردنی کاریکی خۆیه‌تی که‌ بۆی ته‌نجام
بدریت له‌ لایه‌ن که‌سینکی راست گۆ: ته‌گه‌ر که‌سینک لای وابوو کلکی هه‌یه
ته‌وه‌ کاری ده‌کا ئابرووی ده‌چی له‌ ناو کۆمه‌ل:

که‌و:

گرتنی که‌و له خه ودا بۆ که‌سینک بی ژن ژن هه‌ینانه. مالی کردنی که‌و فیر

بوونی قورآنی پیروژه. گوشت خواردنی که و بهرگی نوی له بهر کرده
خویندن که و له کیتو نیشانه‌ی سالی خوشه به لام له گوند نه وه پیدای بوونی
پیاوی دینداری سوود به خشه.

کوتر:

به ده ست که وتنی له خه ودا مالی حه لاله. بهرد گرتنه کوتر بوختان کرده
به ژنی بی تاوان. هه بوونی کوتری زور له لای که سینک سه رو کایه تی
که سه که به بۆ کۆمه لیک که حه زی پی ناکه ن گرتنی کوتری سپی شادی به.
هی ره ش فیر بوونی پیشه سازی به فرینی کوتر له مال ته لاقداننی ژنی
خاوه ن ماله یاری کردن به کوتر: کردنی کاری بی سووده بلاو کرده وه ی
دانه و تله بۆ کوتر گرتنی حيله بازی به له خه لک. گرتنی فره خه ی کوتر پیدای
بوونی منداله یان بۆ خوی یان بۆ خزمینکی.

کولاره:

گرتنی کولاره له خه ودا ته ماع کرده له ژینکی بی و تله، خویندنی کولاره
له هه رتمی زور بوونی زینایه له وه هه رتمه. فرینی کولاره له ده ست که سینک
سهرف کردنی ماله به بی سوود... خواردنی گوشتی کولاره مالی حه پامه:
که لک: پاساره یا ماسی خوار

کوشتنی که لک له خه ودا ته لاقداننی ژینکی چه نه بازه خواردنی گوشتی
له خه ودا تروش بوونی غم و ده رده به هزی که سوو کاری ناپه سندن. گرتنی
که لک له خه ودا دلداری به له گه ل ژینک که نه و پیری جوانه. به لام نه و
پیری بی هوشه.

کونده به بو:

دیتنی له خه‌ودا له هه‌رنمیک: چۆل برونێ هه‌رنمه‌که‌یه‌ گرتنی و گۆشت
خواردنی غه‌م و ده‌رده. کوشتنی لاجوونی غه‌مه.

کوزه‌له:

خواردنی له خه‌ودا ژبانی شادی‌یه.

کلیل:

که‌سێک لای وابوو کلیلێ داری به‌ ده‌سته‌وه‌یه‌ ئه‌وه‌ ئه‌سپارده‌یه‌ ولای
که‌سێک دانیاه‌وه‌ ئه‌ویش نایدا ته‌وه‌ کلیلێ بێ ددانه‌ به‌ ده‌ست که‌وتنی
خواردنی مالی هه‌تیوانه‌. که‌سێ لای وابوو کلیلێ به‌ هه‌شتی لایه‌ ئه‌وه‌ به‌
شادی ده‌ژی. که‌سێک لای وابوو قوفلی کرده‌وه‌ به‌ کلیلێ ئه‌وه‌ ئیشی خه‌لک
جێ به‌ جێ ده‌کات. ژنی لای وابوو کلیلێ درایه‌ ئه‌وه‌ میرد ده‌کات.

کوته‌ک: توپز:

له‌ خه‌ودا توپز به‌ ده‌سته‌وه‌ گرتن مه‌یل کردنه‌ بۆ زۆرداری کردن له
خه‌لک به‌لام ده‌سته‌لاتی ناییت.

کار تیغ: بر په‌ند:

که‌سێ لای وابوو بر په‌ندی پێ‌یه‌ ئه‌وه‌ به‌ زمانی شیرین ئیشی خۆی
جێ به‌ جێ ده‌کات لای خه‌لک: ئیش کردن به‌ کار تیغ دانانی ماله‌ بۆ کۆری.

کون‌که‌ر دره‌وشه:

که‌سێ لای وابوو دره‌وشه‌ی هه‌یه‌ ئه‌وه‌ خێر ده‌کات به‌ هه‌ژاران. ئه‌گه‌ر

لای و ابو کون که ره که ی شکا نه وه تۆشی هه زاری ده بی:

کلۆ: کوله:

خواردنی له خه ودا به ده ست که وتنی مالی بی ماندوو بوونه. هاتنی بۆ
وولاتی نه گهر زبانی نه بی خیر و به ره که ته به لام نه گهر زیان به خش بوو نه وه
عه سکه ری پاشاییکی زۆر داره. کۆ کردنه وه ی کوله: پاشه که وت کردنی ماله
بۆ ژن هینان:

کیسه ل:

دیستنی له خه ودا براده رایه تی پیاوانی ئایینی به که سوودیان لی
وه رده گری زۆر بوونی کیسه ل له هه ر تێمیک زۆر بوونی دینداری به
خواردنی گوشتی زانیاری و چاکه کردنه. کوشتنی له خه ودا گوناخ کردنه:

کێچ:

که سی لای و ابو و کێچ گهستی نه وه پیاوکی ناکهس ده یه و ئت زبانی لی
بدات. کوشتنی له خه ودا زāl بوونه به سه ر ناحه زدا.

کونده:

بنواره جه وه نده:

کون:

چوونه ناو کون له خه ودا گوناخ کردنه. گرتنی کون تۆبه کردنه له گوناخ.

کرم:

خواردنی کرم له خه‌ودا تووش بوونی مالی چه‌رامه. هاتنه ده‌ری کرم له زار مندالی خۆبه‌تی ده‌یه‌وی حیه‌ی لی بکات. که‌سی لای وابوو کرمی زۆر که‌وته سهر به‌ده‌تی به‌لام نازاری نه‌برو ئه‌وه ئیمانی به‌خوای گه‌وره زۆر به‌هیز ده‌بی. به‌لام نه‌گهر نازاری هه‌برو ئه‌وه ئه‌وه که‌سه لایداوه له فهرمانی خوا.

کالان: کیف:

کالانی خه‌نجه‌رو شمشیر و کیفی ده‌مانچه ئه‌گهر له خه‌ودا به‌جوانی که‌وته ده‌ستی ئه‌وه ماره‌کردنی ژنیکی دیندارو ئارامه به‌لام به‌شکاوی و ناشیرینی ژبانی غه‌مباری و ته‌لاق‌دانی ژنه‌که‌یه‌تی.

که‌پی:

که‌پی بوون له خه‌ودا کردنی گوناخی زۆره چاکبوونه وه تۆبه‌کردنه.

کارگه‌ی جووجه‌له:

درووست کردنی کارگه‌ی جووجه‌له له خه‌ودا مندالی زۆره بۆ خاوه‌ن ژن. وه‌بۆ هه‌زاران ده‌وه‌له‌مه‌ندی به‌مالی هه‌لال.

کتیب به‌رگ که‌ر:

که‌سی لای وابوو بوسته کتیب به‌رگ که‌ر. ئه‌وه ده‌بیته مردوو شۆر و سرودی قیامه‌تی ده‌ست ده‌که‌وی.

کیلون: قفل

که سنی لای و ابو ده رگه ی به کیلونی هه یه نه وه ژنیکی کابان ماره
ده کات یان خوئی یان خزمیکی. شکانی کیلون. مردنی ژنی خاوه نیتی بزر
کردنی کیلون خواردنی شیربایی به.

کلدان:

که سینی لای و ابو کلدانی که وته ده ست و کلی تیدایه نه وه دینداری به
هیز ده بی:

که رویشک: کویریشک:

گرتنی له خه ودا ماره کردنی ژنیکی بی هوشه خواردنی گوشتی ده ست
که وتنی مالتیکی که مه. گرتنی به تاژی شیربایی خواردنه:

که رموزه: میشه که ره:

زور بوونی که رموزه له وولاتیک: تووش بوونی خه لکه که یه بو ده ردو
نه خوشی. کوشتنی میشه که ره له خه ودا لاچوونی غه مه.

که تیره: جه وی:

کردنی له خه ودا کاسبی کردنی حه لاله. خواردنی له خه ودا قازانجیکی
زوره که له پیشه سازی دهستی ده که وی:

کانیاو:

دیتنی به پروونی ژبانی شادی به. به لام به لیلی تووش بوونی غه م و
ده رده: هه ل قولینی کانیاو له ناو مال خیر و خوشی به.

کزن:

خواردن و چاندنی له خه‌ودا یارمه‌تی دانی زۆردارانە.

کورپی:

که‌سێک لای وابوو پستی کورپ بووه له خه‌ودا ئه‌وه تووش بوونی غه‌مه به‌هۆی منداڵی خۆی:

کورپ:

که‌سێ لای وابوو له خه‌ودا کورپی بووه ئه‌وه پایه‌ی به‌رزى ده‌ست ده‌که‌وێ. مردنی کورپ له ده‌ست چوونی زه‌وی و زاره.

کچ:

ژینک لای وابوو کچی بووه ئه‌وه هه‌وێی به‌ به‌ر دیت.. مردنی کچ له ده‌ست چوونی ماله به‌هۆی قوماڕ کردن...

که‌له‌که: ته‌ن‌کێشه:

هێشان و شکانی غه‌م و خه‌فه‌ته‌که به‌هۆی خزمی خۆی تووش ده‌بێ

کیم: زوخواو:

خواردنی زوخواو زه‌کات نه‌دانه. که‌سێ لای وابوو کیم له به‌ده‌نی دیت ئه‌وه زۆر ده‌وله‌مه‌ند ده‌بێ:

کفن: خه‌لات:

کفن کردنه به‌ر له خه‌ودا ئه‌گه‌ر کفنی ته‌واو بوو ئه‌وه مردنه به‌شه‌هیدی

به لّام ناته‌واو برو نه‌وه زینا کردنه: کفنی مردوو نه‌گر جوان بوو نه‌وه
مردوو که له به‌ه‌شته:

که‌فتیار: که‌متیار:

گرتنی له خه‌ودا ماره‌کردنی ژنیکی هه‌له‌وه‌ره. گوشت خواردنی مانای
وايه که‌سینک به‌ ناوی دۆستایه‌تی ده‌یه‌ونت فیلی لی بکات و نازانی به‌و
فیل‌بازه سوار بوونی و گایینی که‌متیار ده‌ست که‌وتنی پایه‌ی به‌رزه نه‌گر
که‌سینک تفنگ یان به‌ردی له که‌متیار دادا نه‌وه بوختان به‌ ژنیکی ده‌کات که
ژنه که‌پاکه:

کوارگ: قارچک:

خواردنی له خه‌ودا بو ده‌وله‌مه‌ند هه‌ژاری یه. بو هه‌ژار ده‌وله‌مه‌ندی یه
بو نه‌خۆش چاک‌بوونه‌وه یه. بو له‌ش ساغ نه‌خۆشی یه:

که‌وه‌ت: داری جه‌نگه‌لی

دیتنی داری که‌وه‌ت دینداری یه. برینی داری که‌وه‌ت لادانه له‌ فه‌رمانی
خوا به‌ هوێ براده‌ری که‌م دین چوونی سه‌رداری که‌وه‌ت گرتنی پئی
دینداری یه.

که‌وا:

له‌ به‌ر کردنی که‌وای جوان دینداری یه و پایه‌ی به‌رزه سووتانی که‌واو
درانی تووش بوونی هه‌ژاری و بیده‌سته‌لانی خاوه‌نیتی. نه‌گر لای و ابو
که‌سێ که‌وای دایه نه‌وه له‌ خزمی خوی ژنیکی ده‌داتی.

کیسه: جۆرک:

هه‌ل گرتنی کیسه هه‌رچینکی هه‌بی ئاگاداری کردنی ئه‌سپارده‌ی
خه‌لکه‌ی درانی جۆرک خه‌یانه‌ت کردنه به ئه‌سپارده‌ی خه‌لک...

کولاو کلاو:

له‌ سه‌ر نانی کلاو له‌ خه‌ودا په‌یدا بوونی. پرتزه به‌لام له‌ سه‌ر لایبردنی
بێ پرتزی به‌ پفاندنی کلاو له‌ سه‌ری که‌سینک کردنی کارنکه‌ له‌ لایه‌ن ئه‌و
که‌سه‌ی لێ ی پفاوه‌ که‌ ئابرووی پێ ده‌چێ. کلاوی ته‌نگ ئازاردانی باوکی
خۆیه‌تی له‌ لای خۆیه‌وه. هێ فراوان خزمه‌ت کردنی باوکه‌ بزر بوون و
درانی کلاو کردنی کاری بێ ئابرووانه‌یه...

که‌له‌ک: به‌له‌م: قایغ

سوار بوونی به‌له‌م و که‌له‌ک له‌ ناو ئاودا به‌ دواکه‌وتنی کارنکی زۆر
ناسته‌مه به‌لام به‌هزی که‌سینکی به‌هیز بۆی جێ به‌جێ ده‌بی تقووم بوونی
که‌له‌ک له‌ ده‌ست چوونی پله‌ی به‌رزی خاوه‌نیتی:

کاردی:

چاندنی درووست کردنی ئازاوه‌ی ناوما‌له هه‌ل قه‌ندنی به‌رگری کردنه
له‌ ئازاوه‌ خواردنی قوت دانه‌وه‌ی رقه به‌رانبه‌ر ژنه‌ چه‌نه بازه‌که‌ی.

که‌ف:

دیتنی که‌فی سابوون له‌ سه‌ر جل و به‌ده‌ن دلباکی به‌رانبه‌ر به‌ خه‌لک. دیتنی
که‌فی ئاو به‌رگری کردنه له‌ لایان میری له‌ کردنی کاری دژی یاسا به‌ توندی.

کاکول: په رچهم: پرچ: که زی: بسک: قژ:

جوانی و په شی ناوروان بۆ ژن به ختیار و په ووشتی مه زنه به لام بۆ
پیاو بسک هه بوون تووش بوونی غمه نه وانی که هه مووی باشن سپی
بوونی قژی ژنی گه نچ مردنیتی به زوویی به لام سپی بوونی بۆ پیاوی گه نچ
دهست که وتنی پایه ی به رزه درژ بوونی ناوروان زیاتر له خۆی ژبانی پر
ده رده سه ری به به لام به قه ده ر خۆی ژبانی شادی به.

کونجی: قونجی:

خواردنی کونجی یان دوشاوی به دهست که وتنی مالی حه لاله چاندنی
له خه ودا پهیدا بوونی مه ری زۆره بوینه ره که

کشپل: پشقل:

کۆ کردنه وه ی له خه ودا که سابهت کردنیکه که سوودی که مه.
خواردنی له خه ودا خه فتهت خواردنی کهم دهستی به. یان خواردنی مالی
حه رامه.

که وان:

دهست که وتنی که وانی جوان پایه ی به رزه و براده ری باشه یان کوپی
باشه شکانی که وان مردنی کوپی یان برای خاوه نه که یه تی. نه گهر که وانی
دا به ژنی خۆی نه وه ژنه که کچی ده بی وه نه گهر ژن که وانی دا به میړدی
خۆی نه وه کوپی ده بی نه گهر که وانی خواری پاست کرده وه نه وه ته مه ن
درژ ده بی نه گهر لای و ابو که سیک که وانی دایه نه وه سوودی لی ده بینی
بزر بوونی که وان مردنی خزمینکی خاوه نیتی ژنی که وان نه گهر تووندو باش

برو نه وه ژنه که ی گوئی راییلی ده کات نه گهر ناشیرین برو نه وه ژنه که ی
 لاساره پسانی ژئی که وان ته لاقدانی ژئیتی فروشتنی که وان هه ل بژاردنی
 کارنکی پروو پووچه به سه ر کارنکی مه زندا. هاوشتنی تیر له که وان
 سه فهر کردنی دووره:

کا:

کۆ کردنه وه ی کاو خستنه ناو که ندوو نرخ گران بوونی ده غلرودانه به لام
 خستنه ناو کادین هه رزانی به خواردنی کا ئیش کردنی ناشیرینه له ناو
 کۆمه ل سووتاندنی کا مال سه رف کردنه به بی سوود:

کادین:

درووست کردن و سوافدانی می بازی کردنه بروخانی کادین هه ژاری خاونیتی.

که له م:

خواردن و چاندنی تروش برونی غه م و خه فته له لایه ن خزم و که سنی خزی.

که نگر:

خواردنی به کالی کچ فروشتنه به پاره. پاک کردنه وه ی زه کات دانی ماله.
 خواردنی به کولای به ده ست که وتنی مالی دونیایه به زوری هه ل قه ندنی
 به ده ست که وتنی ده رامه تی باشه له کشت و کال:

کۆل: ته شت

گوشینی تری و هه ناروو قه سپ له ناو کۆلدا نزیک برونه وه یه له پاشای

وولات و سوود و هرگرتنه له کار به ده ستانی میری.

که نیر: ناوگوله

بۆن کردنی که نیر له خه ودا بۆ نه خۆش چاکبونه بۆ بئی ژن ژن هیتانه
خواردنی که نیر دینداری به به باشی.

کوشتن:

خۆ کوشتن له خه ودا تۆبه کردنه له گوناخان به لām کوشتنی که سیک له
خه ودا کردنی گوناخیکی گه و ره به. کوشتنی کورپی خۆی له خه ودا چاکه
کردنه له گه لای کوشتنی جهرده یارمه تی دانی دیندارانه نه گه ر لای و ابو له
خه ودا که سیک کوشتی نه وه نوێژ ناکات تۆبه بکات باشه: کوشتنی پاشا له
خه ودا له لایان هر که سیک په یدا بوونی ناژاوه و بئی دادی به له ناو کۆمه لدا:

که شتی:

سوار بوونی که شتی ئاسن له خه ودا له ناو ده ریادا کردنی کارنکی
ترسناک و سامناکه به لām هی دار هر وه ک که له ک و به لām وایه له مانای
خه وه که ی:

که لایان موشین: هه لمآتین

که سیک لای و ابو له خه ودا که لایانه ی ده کرد نه وه هر گیز خه رنکی
ئیشی مندا لانه یه: ده ست که و تنو و دروست کردنی که لاگرتنی براده رنکی
بئی سووده:

« پیتی گاف »

گا:

که سنی لای و ابو له مالدا گزشتی گای هه یه نه وه تروشی هه رزانی و خوشی ده بی سوار بوونی گای سپی و په ش سهر کردایه تی کزومه لیکتی کاتی یه. سوار بوونی گای سرور مردنی کوری سواره که یه قه له وی له خه ودا سالی - هه رزانی و به ده رامته لاوازی گا سالیکی ووشک و بی ده رامته بزراندنی گا به سهر که سینکدا مردنی که سه که یه گه ستنی گا تروش بوونی غه مه مردنی گاجووت له جینگاییکی مردنی پیاونکی ناوداره که سنی لای و ابو له گای سوار بوو نه وه ده مرئی به زویی که سنی لای و ابو بوو به گا نه وه پایه ی بلند ده بی. به ستنه وه ی گا له بهر مال ژبانی خوشی یه به کار هیتانی پیستی گا به ده ست که وتنی مالی زوره.

گاربان: گا گهل:

که سنی لای و ابو بوو به گاران نه وه ده بیته سهرزکی کزومه لیکتی گوی له مست. بزراندنی گا گهل له هه رنمیک هاتنی به لایه بز خه لکی هه رنمه که: گاوان له خه ودا عالمیکی دینی یه مردنی گاوان مردنی عالمیکی به رزی نایینی یه.

گاسن: گاواسن:

که سنی لای واپرو گاسنی هیه و جووتی پی ده کات نه وه پروو ده کاته
دینداری شکانی گاسن له خه ودا لادانی خاوه نه که یه تی له پیی دینداری:

گول:

هه ل گرتنو و بوون کردنی گوله باغ به ده ست که وتنی ژبانی شادی به..
بوون کردنی گولی شلیرو میلاق و خاوو گیابه ندو گوله پروو هه مووی
تروش بوونی غه م و ده رده بۆن کردنی گولی نه سته پهن و نه سرین و به ی
بوون ماره کردنی کچیکی جوان و هوشیاره: گولی هیرو و حاجیله تن
درووستی به. گولی بنه وشه و نیرگزو خه زیمه داخوازی کچیکه که بۆی
نابی. گولی نه ورۆزو. ناسکه بیزو و بنان له خه ودا بۆن کردنیان شادی به.
گولی نارنج و هه رمی و سیو و پرته قال بۆ که سینک له هه رتمی سارد بۆیت
نه خوشی و ده رده به لام بۆ که سینک له هه رتمی که رم ده ژی ده وله مه ندی به:
چاندنی هه ر گولیک به هه ر جوژی هه بیته سوود که یاندنه به خه لکی
هه ریمه که. هه روه ها هه ل قه ندنی زیان که یاندنه به خه لکه که.

گۆر: قه بر:

که سینک لای واپرو له خه ودا گۆر بۆ خوی هه ل ده قه نی نه وه ژن دینی
نه گه ر لای واپرو قه بر پر ده کاته وه نه وه ته مه نی درنژ ده بی که سنی لای واپرو
به زیندوویی خرایه نار قه بر نه وه چه پس ده کری نه گه ر لای واپرو که سینک
له گۆر هاته ده ری و وستی نه و به خاته گۆر نه وه که سینک بوختانی پی
ده کات نه گه ر لای واپرو هه ل قه ندنی قه بر که یشته جه نازه و نه وه تروشی
شادی ده بی:

گه‌نم:

خواردنی گه‌نم به ووشکی تووشی بوونی ده‌رده. ده‌ست وەردان له
 گه‌نم گران بوونی نرخیتی. بۆگه‌ن بوونی گه‌نم گوناخ کردنی خه‌لکه - گران
 بوونی گه‌نم هه‌رزان بوونی جزیه: به‌شی نه‌وه‌ی گه‌نم به سه‌ر هه‌زاراندا
 سوتند خواردنی به‌درۆیه گه‌نم بارین له ئاسمان هه‌رزانی و خووشی‌یه:
 نه‌گه‌ر مردوو گه‌نم بکپێ ئه‌وه نرخێ گران ده‌بی.

گیرفان: باخه‌ل: به‌پک: به‌ری:

گیرفانی تووندو پێک له خه‌ودا که‌سێک هه‌یبێ داپۆشینی عه‌یبی
 خه‌لکه. به‌لام درانی گیرفان له خه‌ودا بلاو کردنه‌وه‌ی نه‌یتی خۆی و خه‌لکه
 که تێدا تووشی ماندوو بوون ده‌بی:

گۆچان: گۆپال: گالوک: چه‌لاک:

که‌سێک لای وا بوو له خه‌ودا گۆچانی به‌ ده‌سته‌وه‌یه ئه‌وه ده‌بیته
 پێشه‌وای نوێژیان خۆی یان خه‌میکی شکانی گۆچان له ده‌ستی هه‌ر که‌س
 له خه‌ودا تووش بوونی ده‌رده‌سه‌ری‌یه.

گۆی:

گه‌وره بوونی له خه‌ودا دینداری‌یه به‌چووک بوونی لادانه له ئایین زۆر
 بوونی گۆی فێر بوونی شتی به‌سووده برینوو هیسانی گۆی کردنی کاری بێ
 ئابروانه‌یه. که‌سێ لای وابوو گۆی بووته گۆی ئاژه‌ل ئه‌وه ده‌سته‌لانی
 که‌م ده‌بی که‌سێ لای وابوو قامکی له گۆی خۆی وەرده‌دا ئه‌وه به
 ئیمانه‌وه ده‌مری. خواردنی چلکی گۆی نێربازی کردنه. ئاخینی گۆی به

کافری مردنه. راکیشانی گویِ ناموژگاری کردنه.

گویژ:

خواردنی ته ن درووستی یه: چاندنی داری گویژ خه ریکبوونی ئیشیکی
زه همه ته برپنی داری گویژ وازهینه له کارو کاسبی:

گه رما:

تووش بوونی گه رما له خه ودا له زستانا. ژبانی خۆش و شادیه... به لام له
هاوینا هه ژاری یه. خواردنی شتی گه رم به ده ست که وتنی پزقی زۆره
شو وشتنی مردوو به ئاوی گه رم نیشانه ی چوونی مردوو هه که یه بز
جه هه ننه م:

گه وادی: پیناوی:

که سینک لای وابوو پیناوی ده کرد له نیتوان ژنو پیاوی نامه حه رم نه ره
لادانه له فه رمانی ئایینی ئیسلام.

گه وه ره:

به ده ست که وتنی گه وه ره له خه ودا فیر بوونی مانای قورنانی پیروژه:

گالیسکه: عاره بانه:

سوار بوونی له خه ودا داخوازی ژنیکه بۆی ناییت. کپینی گالیسکه
خزمه ت کردنی هه ژارانه به مال شکانی گالیسکه له ده ست چوونی ماله به
هۆی ئیشی سووک:

گێلی: ده‌لویی:

ئه‌گەر لای وابوو له‌ خه‌ودا گێل بوووه‌ ئه‌وه‌ ڤوو ده‌کاته‌ که‌م دینی و یان
شیربایی ده‌خوات.

گریان:

گریان به‌ ده‌نگ تروش بوونی خه‌م و ده‌رده‌ به‌لام به‌ بی‌ ده‌نگی دینداری و
شادی یه‌:

گزیڕ: خوێزه‌:

که‌ سینک لای وابوو له‌ خه‌ودا بووێته‌ گزیڕی کار به‌ ده‌ستان ئه‌وه‌ لاده‌دا له‌
دینداری و ڤوو ده‌کاته‌ تاوان کردن:

گۆڤستان قه‌برستان مه‌قبه‌ره‌:

دیتنی گۆڤستان که‌ هی موسولمانان بی‌ تۆبه‌ کردنه‌ له‌ گوناخان. به‌لام
دیتنی گۆڤستانی کافران: لادانه‌ له‌ فه‌رمانی خوا. خۆتندنی قوڤآن له‌ سه‌ر
گۆڤستان یارمه‌تی هه‌زارانه‌ به‌ پاره‌ بو‌ خوا..

گیڕه‌ کردن:

گیڕه‌ کردنی ده‌خلوودان لادانی خه‌سوودی یه‌ له‌ ده‌روون..

گه‌ده‌: مه‌عیده‌:

هێشانی گه‌ده‌ له‌ خه‌ودا ئاژاو یه‌ له‌ لایه‌ن مال و مندالی خۆی بی‌ هیزی
مه‌عیده‌ که‌م بوونی ده‌سته‌لاتی خاوه‌نیتی:

گه سک:

مالینی زه وی به گه سک نامروزگاری کردنی ژنه که یه تی بۆ چاکه کردن
سروتانی گه سک له دهستی هه که سیک تووش بوونی دهردی سامناکه
به لام چاکبوونه وی چاوه نوار ده کری:

گیزه ر:

خواردن و چاندنی له خه ودا ئاسان بوونی کاری ژبانه:

گۆیز:

خواردنی گۆیز به دهست که وتنی مالی زۆره. چوونه سهرداری گۆیز
بشت به ستنه به که سیککی به هیز بۆ ئیشو و کاری خۆی. داوه شانندی گۆیز
خیر کردنه به هه ژاران. خواردنی گۆیزی هیندی فیر بوونی زانیاری
ئه ستیره تاسی یه یاری کردن به گۆیز خواردنی مالی چه پامه:

گامیش:

بنواپه چیل.

گیلاس:

خواردنی له خه ودا ته ن درووستی یه و ژبانی شادی یه.

گاز:

به دهست که وتنی لاچوونی ئاژاوه یه له مالی خاوه نه که ی.

گل: خۆل: خاک:

هه ل قه ندنی گل له خه ودا ژن هینانه بۆ بئی ژن. بۆ بازرگان سوودی زۆره
خۆل به سه را کردن تووش بوونی غه مه. خواردنی خۆل خواردنی مالی
حه رانه خۆلای بوونی به ده ن و جل ده و له مه ند بوونی خاوه نه که به تی
بارینی خۆل. غه م و ده رده بۆ خه لکی هه ر ئه مه که:

گوبه ند:

پاوه ستان له بن گوبه ندا پشت به ستنه به که سینی هیزدارو دادوه
دیتنی گوبه ندی جوان بلاو بوونه وه ی دادوه ری به له وولات پروو خانی
گوبه ند. پروو خانی پاشای وولاته.

گر مه:

گر مه ی هه ور له خه ودا له هه ر ئه مێک گوناخ کردنی خه لکه که به.

گه ستن:

که سێک لای وابوو یه کێک گه ستی و هیشاندی ئه وه قسه ی ناخۆشی
به رانه ر ده کری له لایه ن ناحه زه وه:

کور چيله:

هیشانی له خه ودا ئازاردانی باب و داکه. جوانی و پته وی خزمه ت
کردنی باب و داکه. خواردنی کور چيله گه یشتنه به ئاوات...

گۆرانی: به سته: ستران: به ند:

ووتنی له خه ودا به ده نگي به رز تووش بوونی غه م و خه فته به لام به

نزمی موزدهی خوشه.

دیتنی گزانی بیژ له خه ودا براده رایه تی که سیکی ته نه ل و چاو له
دهستی خه لکه:
گرد: ته پۆلکه:

پاوهستان و ووتاردان له سه رگرد دهست که وتنی پایه ی به رزه
پروخانی گرد له خه ودا مردنی پاشای وولاته...

گواره: گوش وار:

نه گهر کچی لای وابوو گواره ی کرده گزی ی نه وه میردی باشی دهست
ده که وی به لام بۆ پیاو گواره کردنه کزی غه م و خه فه ته گواره ی زیر بۆژن که
بینکاته گوئی دهست که وتنی کورپنکی قورنان خوئنه به لام هی زیو کورپنکه
نیوه ی قورنان ده خوئنی.

گه رده لول گنژه لوکه:

هاتنی گه رده لول له هه رتمیک که خانوو به ره برپووخینی نه وه په یدا
بوونی غه زه بی خوایه و مردنی زۆری خه لکه که یه.

گه رده له غ: گه ردانه: دوپه بند:

گه ردانه له مل کردن بۆ پیاو دهست که وتنی پایه ی به رزه. بۆژن نه گهر
زیر بی گه یشتنه به ئاوات پسانی گه ردانه له ملی شوو کردنه له ملی ژنی به
میرد ته لاقدانه پسانی دوپه بند له ملی پیاو لاچوونی غه م و خه فه ته:

گه نه:

که سنی لای وابوو له خه ودا گه نه پیوه یداو هیشاندی نه وه له لایان

که سینکی ناکه‌س بوختانی پی ده کریت. کوشتنی گه‌نه‌ پرزگار بوونه له غه‌م.

گۆره‌وی:

گۆره‌وی جوان له پی کردنی زه‌کات دانسی ماله به ته‌واوی دپانی
گۆره‌وی سهرف کردنی ماله بی سوود. چنن گۆره‌وی کۆ کردنه‌وه‌ی ماله.

گون:

ئه‌ستووری گون له خه‌ودا هیزوو ده‌سته‌لاته‌ بچوکی بی ده‌سته‌لانی به
نه‌گه‌ر ژنی لای وابوو گونی هه‌یه‌ ئه‌وه به‌س کوپی ده‌بی: نه‌گه‌ر لای وابوو
دوو گونی هه‌یه‌ ئه‌وه ژنه‌ دوو کوپی به جاری ده‌بی هیشانی گون نه‌خۆشی
ژنی خاوه‌نیه‌تی:

گولاو:

به‌خۆدا کردنی گولاو له خه‌ودا بۆ پیاو مردنی نزیکه‌ بۆ ژن به‌ختیاری به
خواردنی له خه‌ودا بار کردنه‌ له گوندی خۆی بۆ گوندیکی دوور...

گه‌زۆ: گه‌زگوله: شوک:

که‌ سینکی لای وابوو له خه‌ودا به‌ کێک گه‌زگوله‌ی بۆ هینا به‌ دیاری ئه‌وه
مژده‌ئیکی خۆشی پێده‌گات ده‌رباره‌ی خزم و که‌سی خۆی.

گله‌یی:

گله‌یی کردن له‌ که‌ سینکی یان که‌ سینکی له‌ ئه‌وه‌ ژن به‌ ژن کردنه‌ که‌ ئه‌نجامی

گوئیزان: چه قوی موتاشین

دهست که وتنی گوئیزان له خه ودا پهیدا بوونی کوپنکی خوئنده واره
مرو تاشین به گوئیزان لاچوونی غه مه. گوشت برین به گوئیزان غه بیته
کردنی خه لکه.

گومرگ: باج:

ئیشی کردن له گومرگ به هموو جوړی بی فرمانی خویاه که ده یکات
بی وسته توبه بکات:

گندوره کاله ک:

خواردنی گندوره ی زهره تووش بوونی غه م و دهرده. هی سه وزو
سوورو بزوو سپی به دهست که وتنی مالی دویایه به خه لالی دیتنی گندوره
فروش له هه رتیمیک یان خزی گندوره بفروشی سوود گه یاندنه به خه لک
به جی به جی کردنی کاریان.

گژنیژ:

چینی گیای گژنیژه له خه ودا کردنی کاری بی سووده هه ل قه ندنی له
خه ودا لاچوونی غه مه.

گیا:

دیتنی گیا به هموو جوړی له خه ودا دل خوشی یه و ته مه نی درنژه:

« پیتی لام »

لوط پی غه مبه ردخ:

به خزمهت گه یشتنی له خه ودا تووش برونی غه م و خه فته دیتنی ژنی
لوط له هه ریمیک په یدا برونی نیربازی به له و هه ریمه:

(لوح المحفوظ):

دیتنی له خه ودا. چرونی به هه شته له دواى مردن. خویندنه وهی شت له
(لوح المحفوظ) دلپاکى به و فرمان کردنه به چاکه:

لؤلؤ:

هۆنینه وهی له خه ودا له بهر کردنی قورئانی پیروزه. کون کردنی فیر
برونی مانای قورئانه. که سیک لای و ابو له ناو ده ریا لؤلؤنی ده رهینا نه وه
له لای پاشای وولات خه لات ده کری:

لاله: سوپه یا:

بنواړه چرا:

لم:

بنواړه زیخ:

لوله:

دهست كهوتنى دهسته لاته شكاني لوله بى دهسته لاتی خاوه نیتی:
لوله ی دار به دهست كهوتنى دینداریه:

لیو: لچ:

جوانی لیو له خه ودا قسه کردنی باشه بۆ کۆمه ل ناشرینی لیو قسه ی بى
سووده دوولت بوونی لیوی سه ری گرتنی دوو براده ری باشه له ت بوونی
لیوی خوارى ماره کردنی دوو ژنه: نه مانی لیو له دهست چوونی براده روو
ژن ته لاقدانه هیشانی لیو نه ستور بوونی. دوو زمانی کردنه له ناو کۆمه ل:

له پی دهست به ری دهست:

جوانی به ری دهست له خه ودا خیر کردنه به هه ژاران. هیشانی به ری
دهست سهرف کردتی ماله به بی فایده فراوانی به ری دهست زه کات دانه
تهسکی به ری دهست گرتنی مالی دنیا به:

لیڤه وار: دارستان:

دیتنی لیڤه وار به جوانی گرتنی براده رانی به سووده: سووتانی لیڤه وار
به ناگر گونا حکردنی خه لکی هه رمه:

لانک: بیشکه

کړینی لانک بۆ مندال تووش بوونی شادی به درێژ بوونی نار لانک
لاچوونی غمه شکانی لانک مردنی مندالی خاونه که یه تی:

لغاو:

لغاو کردنه زار له خهودا پوژی گرته. سوار بوونی وولاغی به لغاو
گه یشتنه به ئاوات. شکانی لغاوی وولاغ مردنی مه یته ری وولاغه که به.

لیمو:

خواردنی بۆ نه خوش چاک بوونه وه به به لام بوو له ش ساغ تووش
بوونی دهردو و نه خوشی به:

لادان له خهراپه:

که سنی لای وابوو له خهودا له خهراپه کردن لایدا شه وه پروو ده کاته
کرداری دینداران به دلسۆزی:

لباد: نمه د:

به ده ست که وتنی له خهودا جی به جی بوونی مه به سه که یه تی که
هه یه تی درانی لباد له ده ست دانی کاتی پی وسته بۆ ئیشو و کار. کردنی لباد
سه که وتنه له ژباندا. لباد کهر دیتنی له خهودا ده وه مه ندی به.

لیفه:

به ده ست که وتنی لیفه ی جوان ماره کردنی ژنی باشه. درانی لیفه
ته لاقدانی ژنی خاوه ن لیفه به:

لیفکه:

که پنی لیفکه له خهودا وه رگرتنی ته رقه تی نه قشبه ندی به دران و

پسانی جی به جی نه کردنی یاسای ته ریفه ته: خو شووشتن به لیفکه توبه
کردنه له گوناخان:

لاولاو:

بۆن کردن و چاندنی له خه ودا حيله بازی کردنه له گه ل خه لک...

لاووک:

بنواړه گۆرانی.

لاसार:

لاساری کردن له خه ودا تووش بوونی غم و خه فته جا لاساری به.

لینوفه پ: له یلو وپه پ:

به ده ست که وتوو چاندنی جی به جی بوونی تاواته به ئاسانی خواردنی
تووش بوونی براده ری ناله باره.

له قه: لوشکه:

لوشکه وه شانندن له خه ودا ده عیه لیدانه به هۆی مالی دنیاوه شه گهر
که سینک له قه ی له که سینکا ده وه بوختان به وکه سه ده کات.

له نهجه:

رۆبشتنی به له نهجه بۆ پیاو تووش بوونی ییده سته لاتی به به لام بۆ ژن
به ختیار ی به لای میردی یان که سووکاری:

لۆر: لۆركە: لە شیر دروست دەکری

خواردنی لە خەودا موزدەى خۆشە دروست کردنی لە خەودا کاسبى
کردنی حەلālە:

لورەى گورگ:

بیستنی لە خەودا ترسانە لە زۆردار بەلام زۆردارە کەش ناتوانی زیانی
لێ بدات:

لورەى سەگ:

بیستنی لە خەودا هاتنی بەلایە بۆ سەر خاوەنى سەگە کە. ئەگەر خاوەنى
نەبوو ئەوە بەلایە کە بۆ سەر خەلکی هەرىمە کە دەبێ.

لیکاو:

هاتە خواری لیکاو لە زار خۆشە و یستى یە لای خەلک بەهۆى قسەى
باش.

لەپى لاوازی:

لاوازی لە خەودا کەم دینی یە و لادانە لە فەرمانى قورپان..

لافاو: لیمشت: لیشاو: سیلاو:

هاتنی لافاو بەزۆرى بۆ هەرىمىک هاتنی عەسکەرى پاشایە. ئەگەر
لافاو کە زیاندار بوو ئەوە عەسکەرە کە زۆرداری دەکا لە خەلک لافاوى
خوین غەزەبى خوايە بەهۆى گوناخى زۆرەو هاتنی لافاو بۆ ناو شارىک

پهیدا بوونی دهردی سامناکه لهو شاره:

لا سای:

که سینک له خهودا لاسایی که سینک بکاتهوه نهوه به دواي پهووشتی
نهو ده کهوئ:

لا یه لایه:

کردنی بۆ منال له لایه ن پیاوهوه دهر دو غه مه له لاین ژنهوه خوژی یه

لاواندنهوه: پی هه ل ووتن:

که سینک لای وابوو که سینک ده لاو نیتتهوه نه گهر دونیایی بوو نهوه پریایی
کردنه له بهر دهوله مه ند به لام نه گهر نهوه ی دهی لاو نیتتهوه نایینی بوو نهوه
بروای پتهوه بۆ نهوه ی لاواندنهوه ده کات:

لوس:

دهست لیدانی ههر شتی لوس کردنی کاری بی ئا پرووانه یه:

له رزین:

به ده ن له رزین له خهودا به گشتی ترسانه له خوا. سهر له رزین به دهست
که ووتنی پایه ی به رزه له لای پاشاوه. له رزینی پان تووش بوونی غه مو
خهفته به هۆی کرداری نارهوا ی خزم و کهسی... دهست له رزین هه ژاری و
دهست کورتنی یه:

لول دانی شت:

لول دانی هه‌ر شتی‌ک له‌خه‌ودا ژووان‌گرتنه له‌گه‌ل ژن بۆ‌کردنی خراپه:

لاو: گه‌نج: هه‌رزه‌کار: کو‌پوکال: تۆ‌لاز: عازهب:

دیتنی گه‌نجیکی په‌نگ سپی له‌خه‌ودا دووژمنیکی به‌دزی‌یه. نه‌گه‌ر
په‌شتال بوو.

ئه‌وه دووژمنیکی ده‌وله‌مه‌نده. نه‌گه‌ر چاوشین بوو دووژمنیکی پیره
ماره‌کردنی کچی گه‌نج زال بوونه به‌سه‌ر دووژمندا کوشتنی گه‌نج رزگار
بوونه له‌دووژمن گه‌نج بوونه‌وه‌ی پیرنک له‌خه‌ودا ژبانی شادی‌یه. دیتنی
کچی گه‌نج مژده‌ی خوشه‌که‌سیک لای وابوو پیره‌ژنیکی دیت بۆ‌وه به
گه‌نج ئه‌وه ئه‌وه که‌سه‌ی دیویه ده‌وله‌مه‌ند ده‌بی. دیتنی مردووی پیر به
جه‌حیلی چوونی به‌هه‌شته بۆ‌مردوووه‌که:

سو:

که‌سی لای وابوو لوی له‌به‌ده‌ن هاتووه ئه‌وه زۆر ده‌وله‌مه‌ند ده‌بی.

لی‌بوردن:

لی‌بوردن له‌وه‌که‌سه‌ی تاوانت به‌رانبه‌ر ده‌کات له‌خه‌ودا رازی بوونی
خوایه له‌وه‌ی بورری‌وه:

لیدان:

لیدانی بی‌نازار له‌هه‌ر که‌سیک سوود‌گه‌یاندنه به‌و لیدراوه به‌لام که
نازاری هه‌بی بوختان‌کردنه به‌لیدراوه‌که:

لستنه وه:

لستنه وه ی قامک به ده ست که وتنی مالیکی که مه:

لومه کردن: سهرزه نش تانوت لیدان:

که سیک لای و ابرو لومه ی خوی ده کرد نه وه تووشی کارنی ده بی که
سهری لی ده شیوی ههروه ها لومه ی هه موو که س وه هایه.

له وه رگا:

که سیک لای و ابرو له وه رگه ی هه یه نه وه ده سته لاتی زور ده بی بردنی
ناژه ل بژ له وه رگاه ده ست که وتنی پایه ی به رزه نه گهر که سیک لای و ابرو
دوو ناژه ل له ناو له وه رگه ی نه ون نه وه دو که س حه ز له ژنی ده که ن
سروتان و ووشک بوونی له وه رگا هه ژاری خاوه نه که یه تی.

« پیتی میم »

محمد پئی غه مبه دروودی خوی له سهر بی:

به خزمهت گه یشتنی له خه ودا به هر جورئی هه بی بر وای پته وو
کرده وهی باشه به لام هه ندئی له زانایانی خه ون ناسین ده لئین دیتنی به پرووی
گرز گوناح کردنی زوره له لایه ن کابراوه. که سئی لای و ابو پئی له جئی
پئی ئه و ده نا له روشتن ئه وه ره ووشتی ئه و جئی به جئی ده کات. زیاره تی
گوپی پئی غه مبه ر ژبانی شادی و کامه رانی به حج کردنه که سینک لای و ابو
خوئنی پئی غه مبه ری به رزی خوارده وه ئه و به شه هیدی ده مرئی به لام به
ناشکرایی خوارده وهی خوئنی ئه وه که م دیننی به. هاتنی بۆ وولاتیک
خوئشی و شادی خه لکه که به. مردنی له هه ر تمیک که م بوونه وهی ئابین
به رسته له وئ: دیتنی جه نازه ی له هر جیگایی تووش بوونی خه لکه به
غم و ده رد: ئه گه ر لای و ابو پئی غه مبه ر شتیکی دایه ئه گه ر ئه و که سه بۆ
باشایی بشیت ده بیته پاشا ئه گه ر ناله ژباندا ئه و په ری به خته وه ر ده بی ئه گه ر
لای و ابو وئنه ی وه ک وئنه ی پئی غه مبه ر لیها ت ئه وه ده بیته پشه واییکی
مه زنی ئابینی. ئه گه ر لای و ابو پئی غه مبه ر بانگی نرئزی دا له هه ر تمیک
ئه وه خوئشی زۆر بۆ خه لک ده بی ئه گه ر لای و ابو بوو به کوپی پئی غه مبه ر
موسولمانان به ک ده گرن ئه گه ر لای و ابو بوو به کوپی پئی غه مبه ر ئه وه
نیمانی به هیز ده بی ئه گه ر لای و ابو پئی غه مبه ر دروودی خوی لئ بی گل

له چاوی خۆی ده کا ئه و که سه ی دیو به ئیمان هه ده مرئ. ئه گهر لای و ابو ریشی پیروزی درژ هه ره شه ئه و که سه ی دیو به ده که ورته شادی و خۆشی ئه گهر له ناو عه سکه رنکی دی به چه که وه ئه و عه سکه ره به سه ر دووژ مندا زال ده بی. ئه گهر که سینک پی غه مبه ری دی به پی ی په تی ئه وه ئه و که سه نوژی به جه ماعه تی ته رک کردوه:

به کورتی به خزمه ت گه یشتنی هه زه تی (محمد) دروودی خوی لئ
بی به هه موو جوژی به ختیار دین و دونیا به چونکه خۆی فهرموو به تی:
من رأني في المنام رأى الحق فان الشيطان لا يتمثل بي:

واته هه ر که سینک له خه ودا من بیینی ئه ره به راستی منی دیوه و منم
چونکه شه یان ناتوانی ونه و شیوه ی من و درگری ره ک خۆی بنوژنی:

موسا پی غه مبه ر دروودی خوی لئ بی:

به خزمه ت گه یشتن و ده ست ماچکردنی له خه ودا مردنه به
موسولمانی. دیتنی له وولاتیک له ناو چوونی زۆرداران له وولاته. دیتنی
ده ست به داره ساوه زال بوونی موسولمانانه به سه ر دووژ مندا. ئه گهر
نه خۆش و قه ردار و هه پس کراو به خزمه تی بگات ئه وانه پزگار ده بن:

میکائیل:

به خزمه ت گه یشتنی بۆ که سینکی گونا جبار ئاگادار کردنه وه یه تی بۆ تۆ به
کردن به لام دیتنی بۆ دیندار موزده یه به چوونی به هه شت وه بۆ ژنی
بی مندال به مندال برون ئه گهر له هه ر ئیمیک دیترا که بارانی که م بی ئه وه
بارانی زۆری لئ ده باری:

ملائکەت فریشتە: پێی میردی خوا:

کە سینک لای وابوو بە خزمەتیان گەشت و قسەیان لە گەڵا دە کرد ئەو
 ئایین پەرستنی بە هیز دەبی. فرین لە گەڵاندا موزدەیه بە بەهەشت هاتنی
 ملائکەت بۆ وولاتی ئەگەر خەلکی وولاتە کە لە شەپدا بن ئەو زāl دەبن
 بە سەر دووژمندا ئەگەر لە شەپدا نەبن و بەلام خەلکی هەرتمە کە لیان
 دە ترسان ئەو خەلکە تووشی دەرد دەبن ئەگەر لای وابوو لە گەڵ مەلائکەت
 جیماعی کردو لای خۆش بوو ئەو پایە بۆلند دەبی ئەگەر نادە مرئ.
 هاتنی مەلائکەت بۆ بازار مانای وایە خەلکی بازار لە پێوان و کێشان حیلە
 دە کەن. ئەگەر لای وابوو چەکی پێیە مەلائکەت لیان ستاند ئەو لە مالی
 دنیا دەستی کورت دەبی.

مە پرپیخ:

دیتنی ئەستێرە ی مە پرپیخ زۆریوونی کوشتاروو خوین پرشتە لە دنیا دا
 بەهۆی شەپ کردنی دەوڵەتان.

موشتەری:

دیتنی ئەستێرە ی موشتەری لە خەودا دەست کەوتنی پایە ی بەرزە

موزدە لیفە:

چوونی لە خەودا قەرددانە وەیه و زیاد کردنی ئایین پەرستە..

مە قامی ئیبراهیم:

خەو نە ناوی لە خەودا رزگاری یە لە هەموو پەژارە و زیانی نالە بار:

مینا:

چوونی له خه و داگه یشتنه به ئاوات. ههروه ها کچ به شوودانه به بی ته ماع.

مزگهوت:

درووست کردن و هاتوو چۆ کردن و خزمهت کردن ئاین په رسته به دلسۆزی: پروو خانی مزگهوت مردنی عالمی ئایینی به. که سنی لای و ابوو چوو بۆ مزگهوتیکی نوێ ئه وه هه ر ئه و سآله حه ج ده کات ئه گه ر لای و ابوو مزگهوت بوو بوو به حه مام ئه وه مه لاییکی ناودار تاوانیکی گه و ره به رانه ر ئاین ده کات ئه گه ر لای و ابوو مالی یان دووکانی بوو ته مزگهوت ئه وه زه کاتی شه رعی ده دات ئه گه ر لای و ابوو فه رشی مزگهوت دپاوون ئه وه خه لکی گه ره ک وازیان له دینداری هیناوه. که سیک لای و ابوو له ناو مزگهوت مردوو ئه وه تۆبه ی ده کات له گرناحان:

میحرابه:

نۆژ کردن له میحراب مرژده به به چوونی به هه شت. که سیک لای و ابوو دوو دۆزه ی میز له ناو میحراب کرد ئه وه دوو کوپی ده بی. پروو خانی میحراب لادانی خه لکه له دینداری.

جوانی میحراب. زیاد بوونی دینداری به بۆ خه لکی گه ره کی مزگه و ته که.

مینبه ر:

که سیک لای و ابوو ووتاری ده دا له سه ر مینبه ر ئه وه ده بیته

کاربه دهستی هه‌رتیم پرووخانی مینه‌ر بی‌هیز بوونی پاشای وولاته: که‌ستی لای وابو له مینه‌ری سی پایه سه‌رکه‌وت ئه‌وه ریتیازی دینداران ده‌گری.

مناره:

که‌سینک لای وابو له سه‌ر مناره زکری خرای ده‌کرد ئه‌وه پایه‌ی به‌رزی ده‌ست ده‌که‌وی. ئه‌گه‌ر لای وابو له مناره که‌وته خواره‌وه که‌وته ناو چالیکه‌وه ئه‌وه ژینکی لاسار ماره ده‌کات.

مه‌یدان: کۆره‌پان:

که‌سینک لای وابو له مه‌یدان وه‌ستاهه ئه‌وه به سه‌ر دووژمندای سه‌رده‌که‌وی یان ده‌بیته سه‌روکی کۆمه‌لی موسولمان:

مه‌ککه:

چوونی شاری مه‌ککه زال بوونه به سه‌ر ناحه‌زدا. بۆ نه‌خۆش چاک بوونه‌وه‌یه به‌لام ده‌رده‌که‌ی درێژ ده‌بی. ئه‌گه‌ر لای وابو مائی له نزیک مه‌ککه‌یه ئه‌وه له به‌ر پیری په‌کی ده‌که‌وی. ئه‌گه‌ر لای وابو خانووی مه‌ککه‌ی ده‌پرووخان ئه‌وه ته‌رکی نوێژ ده‌کات ئه‌گه‌ر لای وابو چوو بۆ مه‌ککه‌ر له‌گه‌ل مردووان له‌وی قسه‌ی ده‌کرد ئه‌وه به شه‌هیدی ده‌مری. چوونی مه‌ککه بۆ بازرگانی واز هینانه له دینداری:

مه‌دینه:

چوونی ناو مه‌دینه‌ی پی‌غه‌مبه‌ر به هه‌موو جو‌ری به‌ختیاری‌یه له دین و ده‌نا دینداری، که‌دنه، راسته‌قینه‌یه:

مه قلی: تاوه: مه دنه:

که سینک لای وابوو مه قلی هه یه ئه وه ژنه که ی خۆیه تی که مندالی بۆ نامینی:

مه قه ست: برینگ:

که سینک لای وابوو مه قهستی پێ یه وه سمیل و ریشی خه لکی پێ کورت ده کرد ئه وه غه ییه تی خه لک ده کات. برینه وه ی مه ره زو خوری به مه قه ست ده ست که وتنی مانی دونیایه. شکانی مه قه ست جێ به جێ نه بوونی کاروباری خاوه نه که یه تی:

مردوو:

دیتنی به شادی و به رگی جوانه وه له به هه شته به لام به غه مباری و به رگی نابود ئه وه له جه هه ننه مه زیندوو بوونه وه ی کچی مردوونیک. شادی به بۆ مردوو که. که سینک لای وابوو دایکی زیندوو بۆ وه ئه وه تووشی غه م ده بێ. به لام هی ژنی ده و له مه ندی یه: هی کۆری زیندوو بوونه وه نه خۆشیک که به نه خۆشی ییکی توند مردبێ مانای پله ی شه هیدی وه رگرتروه ئه گهر لای وابوو کافرێکی زیندوو کرده وه ئه وه گونا هبارێک به قسه ی ئه و تۆ به ی ده کات له گونا حان. زیندوو بوونه وه ی باب و داکت که م دینی یه ده یکا. هی خال و مام به ده ست که وتنی پایه ی به رزه. هاتنی مردوو بۆ مانی هه رمه س به شادی قه بۆل بوونی دوای خاوه ن ماله که یه لای خوا. دیتنی مردوو که جار بگری و جار جار پێ بکه نێ مانای وایه به کافری مردوو. گه مه کردن له گه ل مردوو سه فەر کردنه. په ش بوونی رووی مردوو مردنی بێ ئیمانی یه. دیتنی مردوو به به رگی سه وزه وه یان تاجی له سه ر بێ یان بازنی له ده ستا

بئی یان نه‌نگرستیه‌ی له قامک دابی ئه‌وه به‌هه‌شتی‌یه: هه‌روه‌ها دیتنی مردوو به نووستویی چوونی به‌هه‌شته که‌سینک لای وابوو مردوونیک دووباره مردوه ئه‌وه ئه‌وه که‌سه ژنیک بۆ خزمی خۆی دیتنی. ئه‌گه‌ر مردوو شتیک بخوات یان بکپرت ئه‌وه نرخه‌ی شته که‌گران ده‌بیت که‌سێ لای وابوو پ‌نگه‌ پ‌شانی مردووان ده‌دا ئه‌وه ئامۆژگاری موسولمانان به‌ پاشی ده‌کات ئه‌گه‌ر لای وابوو شتیکێ دایه‌ مردوو وه‌ مردوو که‌ش دایه‌ وه‌ ئه‌وه تروشی غه‌م ده‌بئی.

که‌سینک لای وابوو مردوونیک شتیکێ دایه‌ ئه‌وه‌ سوودیکێ ده‌ست ده‌که‌وئی که‌سینک لای وابوو مردوو کۆلی به‌ پ‌شته‌وه‌یه ئه‌وه‌ گوناخی زۆر کردوه. که‌سێ لای وابوو له‌ گه‌ل ژنی خۆی که‌ مردوو جیماعی کرد ئه‌وه تروشی غه‌م ده‌بئی دروونه‌ کردنی مردوو به‌ داس به‌هه‌شتی‌یه. ماچکردنی مردوو ده‌ست که‌وتنی خیره. که‌سینک لای وابوو مردوو ژن ده‌هینتی ئه‌وه‌ یه‌ کینک له‌ خزمی مردوو ژن ده‌هینتی. که‌سێ لای وابوو نوژنی جه‌ماعه‌ت بۆ مردوان ده‌کات ئه‌وه‌ ئه‌و مردووانه‌ له‌ نوژن کردن ته‌نبه‌لیان کردوه. دیتنی مردووان که‌ شایه‌ی بکه‌ن مانای وایه‌ له‌ به‌هه‌شتن ئه‌گه‌ر مردوو شتی له‌ که‌سینک وه‌رگرئی ئه‌وه‌ ئه‌و شته‌ گران ده‌بیت له‌ نرخا. ئه‌گه‌ر مردوو ئامۆژگاری هه‌ر که‌س بکات به‌ هه‌ر جوړی پ‌ی‌وسته‌ به‌ قسه‌ی بکات چوونکه‌ ئه‌وه‌ی مردوو بیلێ ئه‌وه‌ پ‌استه‌:

مه‌ره‌که‌ب:

خولاردنی له‌ خه‌ودا به‌رگری کردنه‌ له‌ ماره‌ کردنی ژنیک له‌ پیاونیک که‌ هه‌ردووکیان چه‌ز له‌ یه‌ک ده‌که‌ن. نووسینی به‌ مه‌ره‌که‌ب جی‌به‌جی کردنی کاری هه‌زارانه‌ بۆ خوا. درووست کردنی: کردنه‌وه‌ی کتیب‌ خانه‌یه‌:

مسقال:

به ده ست که وتنی له خه ودا فرمان کردنه به چاکه.

مه ندیل: میزه: ده سمال: شاشک:

له سهر نانی مه ندیلی سپی دینداری یه. هی زهر د نه خوشی یه. هی
پهش پایه ی به رزه. هی سهوز ده ست که وتنی کچیکی په سه نه. دران و
کۆنی و چلکنی مه ندیل کهم دینی خاوه نه که به تی.

ماسی:

گرتنی ماسی گه وره ده و له مه ندی یه به لام بچووک تووش بوونی غه مه
که سینک لای وابوو خه ریکی گوشت خواردنی ماسی یه و یه کیکی هات له
گه لی خوارد نه وه نه و که سه ی هاتوو ههز له زنه که ی ده کات دۆزینه وه ی
نه نگوستیله له سکی ماسیدا ده ست که وتنی پایه ی مه زنه. خواردنی ماسی
بۆگه ن خواردنی مالی حه پامه. برژاندنی ماسی خه ته نه کردنی کوپیتی
هاتنه ده ری ماسی له کیر نه وه ژنی کابرا کچی ده بی. به لام له زار کوپی
ده بی. قسه کردنی ماسی بلاو بوونه وه ی نهینی پاشای وولاته مردنی
نه هه نگ له ده ریا مردنی پاشای وولاته. هه بوونی ماسی له ووشکانی
جاسووسی کردنی هه رتمه که یه له سهر یه کتری:

مار: نه ژدیها: عه زیا:

کوشتنی مار له خه ودا زال بوونه به سهر دووژمندا. که سی لای وابوو له
ناو مالیدا مار هه یه نه وه مندالانی خوی خوشیان ناوی. کرتنی رق قوت
دانه وه یه قسه کردنی مار له گه ل که سیک ده ست که وتنی پایه ی به رزه

دیتنی ماری زهرد دووژمنیکی نه‌خۆشه‌هی سه‌وز دووژمنی به‌هیزه‌هی سووروو په‌ش پایه‌ی مه‌زنه‌ده‌ستی ده‌که‌وئ. که‌سیک لای وابوو ماری زۆری له‌ده‌وره‌ئه‌وه‌خزمانی خۆبه‌تی دووژمنایه‌تی ده‌که‌ن پتوه‌دانی مار که نه‌هیشی مانای وایه‌ دووژمنی ده‌یه‌وئ فیلی لی بکات و ناتوانی. که‌سی لای واورو مار کیری قوت دا‌ئه‌وه‌ژنه‌که‌ی زینا ده‌کات. هاتنه‌ده‌ری مار له‌کیریان له‌زاریان له‌قون‌ئه‌وه‌مندالی خۆبه‌تی و دووژمنایه‌تی ده‌که‌ن: خواردنی گۆشتی مار ده‌ست که‌وتنی مالی‌حه‌لآله‌له‌لایان پاشای وولات.

مارمیلکه: خاتوونه:

خواردنی گۆشتی له‌خه‌ودا کردنی کاری بی‌ئابرووانه‌یه‌به‌تایه‌تی کردنی تیربازی‌یه: کوشتنی مارمیلکه لادانه‌له‌کرده‌وه‌ی سووک:

مقه‌لی:

ده‌ست که‌وتنی مقه‌لی ئاگروکه‌ئاگری له‌ناودا هه‌ییت و گه‌ش ییت ئه‌وه‌ده‌ست که‌وتنی پاره‌ی زێره‌شکان و پسانی مقه‌لی له‌ده‌ست چوونی مالی‌دونیایه‌به‌هۆی کردنی مه‌سره‌فی بی‌فائیده:

میسک:

به‌ده‌ست که‌وتنوو بۆن کردنی خیر کردنه‌به‌هه‌ژاران به‌دزی سووتاندنی له‌خه‌ودا هاندانی ده‌وله‌مه‌ندانه‌بۆ یارمه‌تی هه‌ژاران میسک پێدا کردنی کفنی مردوو چوونی مردوو که‌یه‌بۆ به‌هه‌شت: بۆن کردنی میسک بۆ ژن مندال بوونه:

مه‌شکه:

دۆ ژانندن له ناو مه‌شکه کردنی دینداری‌یه به دلسؤزی. به‌ده‌ست
که‌وتنی مه‌شکه دۆزینه‌وه‌ی پاره‌ی کۆنه له بن خاک..
درپانی مه‌شکه له ده‌ست چوونی مالی خاوه‌نه‌که‌یه‌تی به زوری.

مۆزانه مۆریکانه:

نه‌گەر مۆزانه له جلگی که‌سینکی دا له خه‌ودا نه‌وه نه‌وه که‌سه تروشی
نه‌خۆشی تاداری ده‌بی.

می‌ز:

درووست کردن و ده‌ست که‌وتنی ژبانی خۆشه‌و‌بی درده‌سه‌ری‌یه
شکانی می‌ز له ده‌ست چوونی پایه‌ی مه‌زنه:

مشک:

گرتنی مشک له خه‌ودا ماره کردنی ژینکی فیلبازو چه‌نه هه‌راشه. په‌یدا
بوونی مشک له مالی که‌سینک نه‌وه ده‌یه‌و‌یت دزی لی بکات گانی مشک له
خه‌ودا منداڵ بوونی ژنه‌که‌یه‌تی: دیتنی مشک زۆروو په‌نگ جیا ته‌مه‌نی
دریژه - ده‌رچوونی مشک به‌کۆمه‌ل له ماله‌که‌ی که‌م بوونی به‌ره‌که‌ته له مال
تفه‌نگ و به‌رد هاو‌یشتنی بۆ مشک بوختان کردنه به ژینکی بی‌تاوان. گرتنی
مشکی بی‌کلک ماره کردنی ژنی نا‌په‌سه‌نه خواردنی گوشتی مشک -
خواردنی شیربایی‌یه. نه‌گەر که‌سینک لای واپوو مشکینک ها‌تووته سه‌ر
جینگای نووستنی نه‌وه ژینکی داوین پینس دیته لای.

مه‌سینه‌هه‌وجۆش:

به‌ده‌ست که‌وتنی له‌خه‌ودا و ئیش پێ کردنی ئه‌وه‌ تۆبه‌ کردنه‌ له‌ گوناح
کردن:

میز:

میز کردن به‌ سه‌ر قورآنی پی‌روژدا په‌یدا بوونی کورپنکی خۆتنده‌واره:
خواردنه‌وه‌ی میز. خواردنی مالی‌هه‌رامه. میز کردن به‌ پێوه‌ کردنی کاری
ناشیرینه‌ میز کردن له‌ مالی‌یک خواستنی ژنه‌ له‌و ماله‌. میز کردن به‌زار
غه‌یه‌ت کردنی قورآن خۆینه. که‌سینک لای وابوو که‌سینک میزی پیا کرد
ئه‌وه‌ سوود له‌و که‌سه‌ ده‌بینی.

مل ملانه‌ زۆره‌وانه‌ تینک وه‌رانه:

که‌سینک لای وابوو له‌ خه‌ویا تینک وه‌رانه‌ی کرد له‌ گه‌ل که‌سینک ئه‌گه‌ر
سه‌رکه‌وت ده‌گاته‌ مه‌به‌ستی خۆی. ئه‌گه‌ر ژێر که‌وت ناگات به‌ ئاوات:

مازوو:

چینی له‌ خه‌ودا به‌ده‌ست که‌وتنی مالی‌هه‌لاله‌. چینی مازووی زۆر له‌
لێره‌وار هه‌ج کردنه‌: چوونه‌ سه‌رداری مازوو هه‌ج کردنه‌ بۆ داکوو بابی
خۆی خواردنی مازوو بۆ نه‌خۆشی چاک‌بونه‌وه‌یه‌ بۆ له‌ش ساغ
ده‌وله‌مه‌ندی به‌.

مردار:

گۆشتی مردار له‌ خه‌ودا خواردنی داهاتی گران‌ی نرخی

خوارده مه نی یه. له بهر کردنی که وئی مردار پیاپی کردنه له بهر که سانی مآلدار. هه ل گرتنی که لاکی مردار به دوا که وتنی دونیاو له بیر کردنی فهرمانی خوایه. دیتنی که لاک له خه ودا دونیا به.

مریشک:

خواردنی گوشتی به ده ست که وتنی مآله زوربوونی مریشک له مآلدا زآل بوونه به سهر کۆسپی ژياندا. خواردنی هیلکه ی مریشک قوربانی کردنه به ده ست که وتنی مریشکی جوان ماره کردنی ژنیکی کابانه: هه بوونی جوجه لای مریشک پهیدا بوونی مندا له.

مراوی:

گرتنی له خه ودا ژن هیتانه بۆ بۆ ژن میرد کردنه. بۆ کچ چاکبوونه وه یه بۆ نه خوش فرینی مراوی له ده ست که سینک ته لاقدانی ژنه که به تی یان په دوو که وتنی کچی یان خوشکیتی:

مه یمون: سه کسار:

سواربوونی وگرتنی وگانی له خه ودا زآل بوونه به سهر دوو ژمندا.. که سینک لای وابوو مه یمون سواری نه سپی بوو نه وه جوله که ییک به ژنه که ی فیر بووه. که سینک لای وابوو مه یمون ده یگا نه وه له لایان کافرێک سوودی پۆ ده گات. نه گهر لای وابوو که سینک مه یمونی دایه نه وه ی وه ری گرتروه دلی تاریکه به رانه ر ئایینی ئیسلام.

مه جوس:

دیتنی له خه ودا قسه کردن له گه لیا نه گه یشتنه به ئاوات. کوشتنی له

خه‌ودا به‌ده‌ست که‌وتنی ژبانی خۆشه.

مل:

جوانیو قه‌له‌وی مل خزمه‌ت کردنی باب و داکیتی بی‌هیزی مل تروش
برونی غه‌م و ده‌رده‌سه‌ری‌یه:

مژانه: نیر:

ده‌ست که‌وتنی مژانه‌ی جوروت له خه‌ودا دینداری: پته‌و و شکانی له
خه‌ودا لادانی خاوه‌نه‌که‌یه‌تی له دینداری.

ماندوو بوون:

ماندوو بوون به‌ئیشیکه‌وه جی‌به‌جی بروننی ئیشکه‌که‌یه.

مه‌مک:

ئه‌گه‌ر پیاوی لای وابوو مه‌مکی هه‌یه ئه‌و ژنیک‌ی باشی ده‌ست ده‌که‌وی
وه ئه‌گه‌ر ژنی هه‌بوو ئه‌وه ژبانی خۆش ده‌بی. کچیک لای وابوو مه‌مکی
شیری هه‌یه ئه‌وه می‌رد ده‌کات به‌زوویی. ئه‌گه‌ر ژنیک لای وابوو مه‌مکی
براون ئه‌وه کچی ده‌بی ئه‌گه‌ر لای وابوو شیری دابه می‌ردی خۆی ئه‌وه له
لایه‌ن می‌رده‌که‌ی به‌خته‌وه‌ر ده‌بی ئه‌گه‌ر لای وابوو مه‌مکی شیری نه‌ما ئه‌وه
ده‌مری. ئه‌گه‌ر ژنی لای وابوو مه‌مکی دیشی ئه‌وه ئازاری می‌ردی ده‌دات:

ماسولکه ده‌مار:

پته‌وی و جوان بروننی ماسولکه‌و ده‌مار له خه‌ودا په‌یدا بروننی نه‌وه‌ی
باشه هیشانیان. قه‌رد نه‌دانه‌وه‌ی خه‌لکه:

میش:

خواردنی له خه ودا ده ست که وتنی مالی دونه یاه به هوی ناحه زی خوی
که سیک لای و ابو میش که و ته خواردنی و نه ویش به ته وای نقومی کردو
خواردنه که ی خوارد نه وه به دوی سونه تی پی غه مبه ده که وئی هاته
دهری میش له زاروو لوت ده ست که وتنی مالی دونه یاه له لایه ن ناحه زی
خوی وه:

موری مل وانه:

که سیک لای و ابو مل وانه ی کرده مل نه گهر نه که سه پیاو بوو نه وه
تووشی ده ردو به لا ده بی به لام بژن به ختیار یه له لای میردی خوی.

مرواری:

به ده ست که وتنی له خه ودا فیروونی قورانی پیروزوو هونراوه ی
ثایینی یه که زور سوودی لی وه رده گری:

مهستی: سه رخوشی:

که سئی لای و ابو به هوی ثاره قو شه پابو بیره له خه ودا مه ست بوو
نه وه به ته وای له فرمانی خوا لایداوه:

مه تاره ی ئاو:

خواردنه وه ی ئاو له مه تاره شه هید بوونه له غه زادا کون بوونی مه تاره ی
ئاو نه سیر بوونی خاوه نه که یه تی به ده ست دوژمنی به لام زوو پژگار ده بی
خواردنه وه ی ئاری مه تاره به زوری دوعا کردنه بژ داک و بابی خوی:

مه‌تالی شه‌پ:

ده‌ست که‌وتنی مه‌تال که‌پۆلابێ پایه‌ی به‌رزی خاوتیتی. شکانی مه‌تال
تروشی بوونی هه‌ژاری به‌ بۆ خاوه‌نه‌که‌ی له‌ خۆ به‌ستنی مه‌تال: که‌سینکی
هه‌ژداره‌ که‌ یارمه‌تی ده‌دات له‌ ژياندا.

مامز: ئاسک: ئاهو:

که‌سینک لای وابوو له‌ خه‌ودا و هه‌روه‌هاگانی مامز زینا کردنه‌ له‌ گه‌ل
سوار بوونی مامز له‌ خه‌ودا و هه‌روه‌هاگانی مامز زینا کردنه‌ له‌ گه‌ل
که‌چیک... به‌ردگرتنه‌ مامز ته‌لاقدانی ژینیتی فه‌رخه‌ی مامز په‌یدا بوونی
که‌چیکێ جوانه‌ مالی کردنی مامز ماره‌ کردنی که‌چیکه‌ که‌ که‌چه‌ که‌ نارازی به‌
خواردنی گۆشتی مامز ده‌ست که‌وتنی مالی دونیایه‌.

مه‌نچه‌ل:

بنواره‌ دیزه‌:

میروو:

زۆر بوونی له‌ ناو مال په‌یدا بوونی مندالی زۆره‌. پۆششتی له‌ ناو مال
مردنی مندالی خاوه‌ن ماله‌. دیتنی شاره‌ میروو له‌ هه‌رئیمیک زۆر بوونی
دیندارانه‌ خواردنی میروو له‌ بیر کردنی قورآنه‌ که‌سی لای وابوو میرووله
زاری هاتنه‌ ده‌رئ ئه‌وه‌ ده‌بیته‌ گۆرانی بیژ یان خۆی یان خزمیک.

ماش:

خواردن و چاندنی ماره‌ کردنی ژینکی ئابروو مه‌ندوو مه‌رده‌.

میو:

چاندنی داری میو کردنی کاروباری به سووده بۆ کۆمهل برپنی داری
میو نازاردانی باب و داکیتی:

مانگ گیران: پۆژگیران:

گیرانی مانگ له خهودا مردنی وهزیری وولاته. پۆژگیران مردنی
پاشای وولاته. گیرانی مانگ و بوونه وهی مردنی وهزیرنکو هاتنه جی ی
وهزیرنکی تره ههروه ها پۆژگیران و ده رکه و تنه وهی مردنی پاشاییکوو
هاتنه وهی یه کی تره:

مینکوک: به له ک:

چاندنی موژدهی خۆشه. خواردنی تیربازی یه هه ل قه ندنی سه فه ر
کردنی دووره:

ماست:

درووست کردن و خواردنی کچ به شوودانی نابه دلی کچه که یه.
خواردنه وهی ماستار لاجوونی غه م و ده رده:

مانگ: هه وی: هه یو:

دیتنی مانگ به رووناکی له هه رنمیک دادوه ری وهزیری پاشایه شه پ
کردن له گه ل مانگ به ره ره کانی یه کی که له کار به ده سه لاته کانی میری.
گرتنی مانگ له خهودا ده ست که و تنی پایه ی به رزه: دوو له ت بوونی مانگ
زۆرداری کردنی وهزیری پاشایه: شه پ کردنی دوو مانگ شه پری دوو

پاشایه نه‌گەر لای وابوو مانگی یه‌ک شه‌وه برو به مانگی چارده نه‌ویه کینک
 ده‌بیته وه‌زیر که‌سنی لای وابوو مانگ به ته‌نیا مانگی یه‌ک شه‌وه‌ی دیته نه‌وه
 ده‌مری نه‌گەر لای وابوو مانگ ناوابوو نه‌و کاره‌ی مه‌به‌ستی یه‌جی به‌جی
 ده‌بی نه‌گەر لای وابوو مانگ قسه‌ی له‌گه‌ل کرد پایه‌ی زۆر به‌رز ده‌بی.

مه‌پ:

هه‌برونی مه‌پوو گوشت خواردنی له‌خه‌ودا بۆ هه‌ر که‌سینک ژبانی
 شادی یه‌و ته‌مه‌ن درێژی یه‌. کوشتنه‌وه‌ی مه‌پ له‌پشته‌وه‌ چوونی لای ژنی
 خزه‌تی له‌پشته‌وه‌ بیستنی ده‌نگی مه‌پ سکا‌لای زۆر لی‌ کراوانه‌و خوا
 وه‌ری ده‌گرئ: که‌سنی لای وابوو بووه‌ ته‌شوانی مینگه‌لی مه‌پوو ده‌یباته
 له‌وه‌پ نه‌وه‌ ده‌بیته سه‌روکی قه‌ومینکی باش مردنی یه‌ک مه‌پ. مردنی ژنی
 خاوه‌نه‌که‌یه‌تی به‌لام ه‌ی زۆر مه‌پ له‌ ده‌ست چوونی مالی‌ دونیا یه‌.
 خواردنی دوونگی مه‌پ ته‌مه‌نی درێژه‌ که‌سنی لای وابوو گورگ ده‌وری
 مه‌پ که‌ی داوه‌ نه‌وه‌ که‌سینک هه‌ز له‌ ژنی ده‌کات برپنه‌وه‌ی مه‌پ له‌ کاتی
 خۆی هه‌ج کردنه‌ به‌لام کاتی خۆی نه‌بی وه‌سیه‌ت کردنه‌ به‌وه‌. که‌ دوا‌ی
 مردنی خیری بۆ بکه‌ن:

ماین:

بنراپه‌ نه‌سپ:

مینگه‌ل:

بنراپه‌ مه‌پ:

مشار:

به دهست که وتنو درووست کردنی جی به جی بوونی کاروبارتنی
شکانی مشار بیدهسته لاتی خاوه نه که یه تی:

مزرّاح:

به دهست که وتنی و سروراندنی. تروشی ژبانی خوش و بی ده رده

مه نجه نیق:

درووست کردنی له خه ودا پراو کردنه. مه نجه نیقی ئاسن دهست
که وتنی دهسته لاته.

مانگانه موچه:

که سنی لای و ابو لای پاشا مانگانه ی هه یه نه وه پاشه که وت کردنی ماله
بز منداله کانی نه گهر لای و ابو مانگانه ی پرا نه وه ده مرئی نه گهر که سینک
لای و ابو که سینک به مانگانه ئیشی بز ده کات نه وه خه ریکه ژنه که ی
هه ل گری.

مه له کردن:

مه له کردن له ده ریادا زور بوونی زانیاری به نه گهر له مه له کردن
که پابه وه که ناری نه وه زانیاری له بیر ده چینه وه. بزور بوون له مه له کردن
ده ریامردنی به زوویی به نه گهر لای و ابو پاشای وولات مه له ی ده کرد له
ده ریادا نه وه له گه ل پاشاییکی ده که وتنه شه پ کردن. مه له کردن له پروباردا
پزگاری به له غهم مه له کردن له ناو ناوی وه ستاو خه ریک بوونه به ئیش.

پیاونکی به‌رز به‌لام بۆی نا‌کری پشته مه‌له کردن تۆبه کردنه له گونا‌حان
مردن له کاتی مه‌له‌وانیدا له خه‌ودا مردنی کابرایه به شه‌هیدی مه‌له کردن
به‌پووتی له ناو ئاودا مه‌له‌وانه که ده‌یته گزیری زۆردارنک زۆر له خه‌لکی
بئی تاوان ده‌کات پۆ‌یشتنی به سهر ئاودا - له خه‌ودا دینداری کردنی زۆرو
پته‌وه:

مه‌رجان:

ده‌ست که‌وتنی ماره کردنی ژینکی جوانه پسان و بزر بوونی له ده‌ست
جه‌که: که‌سی لای وابوو مه‌رجان له ناو ده‌ریا ده‌ر ده‌هینی نه‌وه کچی
سه‌روکی هه‌رتیم چه‌زی لیده‌کات:

میشک: ده‌ماغ: مو‌خی:

هیشانی له خه‌ودا تووش بوونی کاری ئاسته‌مه. خواردنی می‌شکی
ئاژه‌ل ده‌ست که‌وتنی پایه‌ی به‌رزه. ماندوو بوونی می‌شک کردنی کاری
نا‌په‌ویه و ئازاردانی باوکی خۆ‌په‌تی

مورتک:

خواردنی به‌ری له خه‌ودا دینداری به‌دانیشتنی له بن داری مورتک
گرتنی پهبازی دیندارانه: برینی مورتک لادانه له فه‌رمانی خوا درووست
کردنی ته‌سبیح له به‌ری مورتک ماره کردنی ژینکی پاک و دینداره.

مانگه‌کان:

دیتنی مانگی مو‌حه‌پرهم شادی. هی سه‌فه‌ر غه‌مه. هی ره‌بیع‌الاول

به‌ختیاری به‌هی (ربیع‌الآخر) موژده‌ی خۆشه. هی (جمادالاول)
 هه‌سانه‌وه‌یه له‌ دوا‌ی ماندوو بوون. (هی جمادالآخر) خێرو به‌ره‌که‌ته‌هی
 په‌جه‌ب وه‌ستانی شه‌ره‌ له‌ نیۆان شه‌پکه‌ران هی شه‌عبان به‌ره‌که‌ته‌هی
 په‌مه‌زان دڵ خۆشی کۆمه‌لی موسوڵمانانه. هی شه‌ه‌وال سه‌فه‌ر کردنه‌هی
 (ذی‌الحجه) و (ذی‌القعدة) هه‌ج کردنه.

ماتۆر: قۆلکه‌ی ئاو:

خواردنه‌وه‌ی ئاو له‌ ماتۆر ده‌ست که‌وتنی پله‌ی به‌رزى دونه‌یه‌و ژیا‌نى
 شادی به‌:

مافور: قالی:

به‌ده‌ست که‌وتنی کردنی له‌ خه‌ودا تۆبه‌ کردنه‌ له‌ گونا‌حان هه‌روه‌ها
 چینی له‌ خه‌ودا بۆ خو‌تنده‌وار دانانی هه‌نراوه‌ی به‌سووده‌ به‌لام بۆ
 نه‌خو‌تنده‌وار لا‌چوونی هه‌ژاری و غه‌مه.

می بازی: هه‌ز لێ کردن دل‌داری:

به‌ دوا که‌وتنی له‌ خه‌ودا کردنی کاری سووک و بێ نه‌نجامه‌ کردنی
 دل‌داری له‌ گه‌ل ژنیک که‌ بۆ ناشی به‌ شه‌ریعت نه‌وه‌ خۆشه‌ویستی به‌ له
 نیوانیان:

مه‌ریه‌م: دایکی عیسا:

به‌ خزمه‌ت گه‌یشتی مه‌ریه‌م دایکی عیسا پێ غه‌مه‌ر بو ژن په‌یدا بوونی
 کو‌پیکی دیندارو نازداره‌ به‌لام بۆ پیاو جیا بوونه‌وه‌و درور که‌وتنه‌وه‌یه‌ له
 خزم و که‌سی.

مه‌هدی:

هاتنی (محمد مهدی) له خه‌ودا ب‌لاو بوونه‌وه‌ی دادپه‌روه‌ری و خێرو
خۆشی‌یه

مجلیس: یانه: کۆر:

دانیشتن له یانه‌ی دینداران دینداری‌یه. له یانه‌ی گونا‌جباران لادانه له
فرمانی خه‌ودا. دیتنی یانه‌ی یێده‌نگ له خه‌ودا زیاره‌ت کردنی گۆرپ‌ستانه.

مۆز:

خواردنی له خه‌ودا ماره‌ کردنی کچینکی عاره‌به له بن دانیشتنی داری
مۆز براده‌رایه‌تی دیندارانه. خواردنی مۆز بۆ نه‌خۆش مردنه بۆ مه‌لا عیلمی
زۆره‌ کۆ کردنه‌وه‌ی مۆز گۆی‌پایلی پیاوی ئایینی یه‌ برینی داری مۆز
کرداری دژی ئایینه:

مه‌قاش په‌نگرکیش:

درووست کردن و ده‌ست که‌وتنی پشتگیری که‌سینکی به‌هێزه بۆ نه‌وه‌ی
که‌وتووته ده‌ست خوار بوون و شکانی مه‌قاش تووش بوونی
خاوه‌نه‌که‌یه‌تی به‌ ده‌ردی له‌رزوکی:

ماچ:

ماچکردنی ژنی خۆی له خه‌ودا ده‌وله‌مه‌ند بوونه. ماچکردنی مردور
خێر کردنه بۆ مردورووه‌که. ماچکردنی ده‌ست و پێ‌ی هه‌ر که‌سینکی له
خه‌ودا لادانه له هه‌واو ده‌عیه. ماچکردنی پیاو سوود پێ‌گه‌یان‌دیتنی
ماچکردنی قرانی پیرۆز رێز گرتنی سه‌یدانه ماچکردنی کۆری پیاو چاکان

برپوای پته‌وه به فهرمانی خوا. ماچکردنی ئازهل هه‌رچینکی هه‌بی دل‌داری
کردنه له‌گه‌ل بیوه‌ژندا. ماچکردنی شتی بی‌گیان براده‌رایه‌تی که‌سیکی
زه‌به‌للاح و بی‌سووده:

مندال بوون:

ئه‌گه‌ر پیاوی لای وابوو مندالی بوووه ئه‌وه تووشی ده‌رده‌سه‌ری ده‌بی
ئه‌گه‌ر ژنیک لای وابوو کچی بوووه ئه‌وه ده‌وله‌مه‌ند ده‌بی ئه‌گه‌ر لای وابوو
کورپی بوووه ئه‌وه لای می‌ردی به‌خته‌وه‌ر ده‌بی مردنی مندال له‌خه‌ودا
غه‌مینکی که‌مه‌و ده‌روات ئه‌گه‌ر ژنیک لای وابوو کورپی بووو قسه‌ی له‌گه‌ل
کرد ئه‌و ژنه‌ کورپنکی زاناو دینداری ده‌بی.

مشه‌مش:

که‌سینک لای وابوو له‌خه‌ودا مشه‌مشی ده‌کرد ئه‌وه ده‌یه‌وی کاری
بکات به‌دزی و به‌لام زوو ناشکرا ده‌بی.

مرخه‌نوئل:

که‌سینک لای وابوو خه‌ریکه‌ به‌ مرخه‌ به‌رد هه‌ل قه‌نی ئه‌وه یارمه‌تی
که‌سیکی دل‌ په‌ق ده‌کات بۆ جی‌به‌جی بروونی کاری خۆی واته‌ کاری دل
په‌قه‌ که‌شکان و خوار بروونی مرخه‌ بی‌هیزی خاوه‌نه‌که‌یه‌تی

میوان:

که‌سینک لای وابوو میوانی هاتوره‌ ئه‌گه‌ر ژنی ئاووسی هه‌بی ئه‌وه
مندالی ده‌بی و منداله‌ که‌ش نا‌زی ئه‌گه‌ر نا‌خێرو به‌ره‌که‌ته

مامۆستا: مه‌لا:

دیتنی مامۆستا له خه‌ودا شادی و خوشی‌یه. مردنی مامۆستا که‌م
بوونی زانیاری‌یه. بوون به‌ مامۆستا له خه‌ودا ده‌ست که‌وتنی پایه‌ی به‌رزه‌.

مه‌نی: تۆی ئاده‌می:

که‌سێ لای وابوو مه‌نی لێ هاته‌ ده‌رێ ئه‌وه‌ ده‌وله‌مه‌ند ده‌بێ ئه‌گه‌ر
که‌سێ مه‌نی به‌ ژینیک دا‌کرد ئه‌و ژنه‌ قازانجی بێ ده‌گات له‌ لایان کابراوه‌.
ئه‌گه‌ر که‌سێ مه‌نی که‌سیک بکه‌وتنه‌ ده‌ستی سوود له‌ خاره‌ن مه‌نی ده‌بینی.
خواردنی مه‌نی ته‌مه‌ن درێژی‌یه. که‌سێ لای وابوو مه‌نی ژنی خۆی به‌
سه‌ردا پ‌ژا ئه‌وه‌ ژنه‌ که‌ قازانج به‌ می‌رده‌ که‌ی ده‌گه‌ینی:

مه‌تران:

بنواره‌ قه‌شه‌:

مزه‌وره‌:

خواردنی له‌ خه‌ودا ئه‌گه‌ر به‌ تام و خوش بوو ژبانی شادی‌یه‌ به‌ لām ئه‌گه‌ر
بێ تام بوو ژبانی ده‌رده‌سه‌ری‌یه‌:

می‌رگ چه‌مه‌ن چیمه‌ن:

گه‌رێ له‌ ناو می‌رگ یان نووستن رابواردنی ژبانی شادی و خوشی‌یه‌
گه‌رێ له‌ می‌رکێک بۆ یه‌ کێتر. خه‌بات کردنه‌ بۆ دینداری به‌ لām ئه‌نجامی‌ واز
ده‌هێنی و ر‌وو ده‌کاته‌ خه‌راپه‌ کردن:

مژین:

مژینی شتی شیرین دینداری پته‌وه به لām هی ترش و تال غه‌م و ده‌رده
هی سوئر تو و شبوونی نه خوشی‌یه:

مه‌ساسه: بیلّه‌قان: پیشک:

که‌سینک لای و ابو و خه‌ریکه شتینک به مه‌ساسه هه‌ل بقه‌نی ئه‌وه
نیربازی ده‌کات له‌گه‌ل مندا لāن شکانی مه‌ساسه که‌م هیزی‌یه بۆ کاروباری
ژیان.

مه‌یخانه: شه‌راب خانه:

چرونی مه‌یخانه له‌خه‌ودا بۆ مه‌ی خواردنه‌وه که‌م دینی‌یه نووستن له
مه‌یخانه دینداری‌یه پروخانی مه‌یخانه زۆر بوونی کرداری ئایینی‌یه.

مه‌ی‌گیر:

که‌سی لای و ابو و مه‌ی ده‌دات به‌خه‌لک ئه‌وه قسه‌ی دل خوشکه‌ر بۆ
خه‌لک ده‌کات.

مه‌ی فروش:

که‌سی لای و ابو بووته مه‌ی فروش ئه‌وه یان خۆی یان خزمی‌کی
ده‌بیته مۆسیقا ژهن:

مال بار کردن:

له‌ دینهات بۆ شار ده‌وله‌مندی‌یه. له‌ شار بۆ دینهات هه‌ژاری‌یه. بار
کردن له‌ وولاتی بۆ وولاتی مردنی بار که‌ره.

موژده: مزگینی:

که سیک له خه‌ودا لای وابوو موژده‌ییکی خوشی بۆ هات ئه‌وه پرور ده‌کاته خواپه‌رستی به‌لام ئه‌گه‌ر لای وابوو منداڵ موژده‌ی خوشی بۆ هینا ئه‌وه له لای سه‌رزکی هه‌رنه‌م مالی دونه‌ی ده‌ست ده‌که‌وی:

مه‌پ مه‌پ..

ده‌ست که‌وتنی به‌ردی مه‌پ مه‌پ سپی په‌یدا بوونی براده‌رنکی دینداره‌ هی سوور براده‌رنکی که‌م دینه. هی بۆر براده‌رنکی دوو پروره‌ هی زه‌رد براده‌رنکی دل پیسه: دووست کردنی خانوو به‌ به‌ردی مه‌پ مه‌پ ماره‌ کردنی بیوه‌ژنه که مالی دونه‌ی زۆره:

مه‌لاشوو:

مه‌لاشوو هیشانی له خه‌ودا لادانه له فه‌رمانی خوای گه‌وره.

میوژ:

خواردنی له خه‌ودا به‌ده‌ست که‌وتنی رزقی باشوو زۆره‌ فرۆشتنی میوژ یارمه‌تی دانی هه‌زارانه. دیتنی میوژ فرۆش عالمیکی دینی‌یه که سوودی هه‌یه بۆ کۆمه‌ل.

مال ئاواپی:

ئه‌گه‌ر که‌سیک لای وابوو له خه‌ودا مال ئاواپی له که‌سیک کرد ئه‌وه ده‌بیته‌ زاوای که‌سه که. مال ئاواپی کردنی ژن له می‌ردی خۆی ته‌لاق‌دانی ژنه‌که‌یه. به‌لام هی پیاو له ژنی خۆی دینداری‌یه به‌ دل سۆزی:

« پیتی نون »

نوح پنی غه مبه:

به خزمهت گه یشتنی له خه ودا ته مه نیکي درنژی به نازاره دیتن له
هر نیمیکي که م باران باران بارینی زوره. نه گهر ژنی به خزمه تی گه یشت
نه وه کورنیکي ده بی به لام کافر ده بی وه ژنه کهش له فرمانی میدی لاده دا:
هه روه ها دیتنی نوح هه رزان بوونی نرخی ده غلوو دانه:

نور: پوناکی:

دیتنی هه ر جوړه نورنیک له خه ودا ژیا نی خوشه.

نانه وا:

که سینک لای و ابو و برونه نانه را نه وه ئیشوو کاری هه ژاران ده کات بو خوا.

نوئژ:

نوئژ کردنی به چاکی له خه ودا په زامه ندی خوا به له نوئژ که ره که به لام
نوئژ کردن به نو قسانی لادانه له فرمانی خوا کردنی نوئژی هه مرو جوړه
سوننه ت گرتنی ریبازی پنی غه مبه ره (دخ) نوئژ کردن پوو به پوژه ه لات
کردنی دینداری به به لام به ریبازی: نوئژ کردن له جینگه ی تاریک لادانه له

فرمانی خوا. کردنی نوئژی مردووو. بارانه و نوئژی جه ژنه و ته پراویس جو
هاتنه وه له سه فر هه مروی مانای دینداری ته وای نوئژ که ره که یه.

ناشکوری کردن:

ناشکوری کردن له خه ودا به رانبه‌ری هه رچی هه بی غه زه بی خوا به له
ناشکوری که ره که:

ناو:

که سینک لای وابوو له خه ودا به ناوی خۆی بانگ نه ده کرا به لکو
ناو تکی تریان لینا بوو جا نه گهر ناوه نوئی به که خوشبو وه ک شادمان.
پزگار: ئومید. ئه وه ئه و که سه زۆر به خۆشی ده‌ژی به لām نه گهر ناوه که
ناخۆشی بوو وه ک په شیو. ناکام. غه مبار. هه زار ئه وه تووشی کوئره وه‌ری و
ژیانی دژوار ده‌بی.

نۆره:

مرو هه‌ل قه‌ندن به نۆره بو پیاو دینداری به بۆ ژن غه مه.

نوو سین:

نوو سین له خه ودا هی شتی باش ناو ده رکردنی نوو سه ره به باشی به لām
نوو سینی شتی خراپ ئازاوه درووست کردنه بۆ خه‌لکی بی تاوان که سینک
لای وابوو شتیکی نوو سیو په‌شی کرده وه ئه وه تۆبه ده کات له کرداری دوو
زمانی له ناو عاله‌مدا.

نیشانه: ئامانج:

ئەنگاوتنى نیشانه بە بەردیان تەفەنگ گەشتە بە ئاوات بە ئاسانى:

ناشتنى مردوو:

ناشتنى مردوو لە خەودا دانانى ئەسپاردە بە لە لای کەسێکی ئەمین.

نەمام:

چاندنى هەر نەمامێک لە خەودا یارمەتى دانى هەژارانە بە زمان و بە دڵ
شکاندن و بڕینی نەمام زۆردارى کردنە لە بێ تاوانان:

نزگەر: بە سنجکە: دەئک:

تروش بوونی نزگەرە لە خەودا یارمەتى دانى زۆردارانە بۆ زۆردارى:
هەروەها نزگەرى بەهێز مردنى کابرایە.

ناوێژى کردن: بەرپەوانى:

ناوێژى کردن لە نێوان دوو کەسى شەپکەر یان ناحەز ئەوە فەرمان
کردنە بە چاکە و بەرگرى بە لە خەراپە لە لایان ناوێژى کەرەو:

نۆک:

خواردنى لە خەودا دەست کەوتنى مالى دوونیا بە لām خواردنى بە
گەرمیو کولای ماچکردنى ژنى خۆیتى لە پەمەزانداکە هەردووکیان بە
پۆژون.

ناووک:

هیشانی له خه ودا مردنی باوکی خاوه ن ناوکه یان مردنی داکیتی نه گهر
که سینکی نه خزش لای وابوو ناووکی کون بوووه نه وه ده مرئی. که سینک له
وولاتی غه ربی لای وابوو ناووکی دیشی ده گهرته وه وولاتی خزی.

نینۆک:

جوانی له خه ودا ژبانی شادیه: درتژ بوونی که م دینی به کردنی نینۆک له
خه ودا گرتنی پنگه ی شهره تی ئیسلامه نارپنکی له خه ودا که م دینی به:

نووشته:

که سینک لای وابوو مه لاییک نووشته ی بۆ ده کرد نه گهر نووسیتی شتی
پیروز بوو نه وه نووشته که ره که ده بیته پشت گیری کابرا له کاروباری ژاندا
به لام نه گهر نووسینی نووشته شتی پروو بوچ بوو نه وه به دواکه وتنی شتی
ناله باره له لایان نووشته بۆ کراوه که:

نووستن: خه وتن:

بنواپه خه وتن

نهرد:

یاری کردنی نهرد له خه ودا به فیرو دانی مالی دونیایه.

ناقوس:

..... ده له سه به له لایان ناقوس لینه:

نه ورۆز:

که سینک لای و ابوو جه ژنی نه ورۆزی دی له خه ودا ئه و شته ی لئی
وون بووه ده ی دۆزته وه ئاههنگ کردن بۆ نه ورۆز شادی یه بۆ کۆمه له.

نارنج:

خواردنو چاندنو بۆن کردنی جهز لئی کردنی ژنیکه که پیتی ناشی
وه ک خو شکی ژنی بۆ نمونه: ههروه هاگوشین نارنج تووش بوون ده ردوو
غهمه:

نیلی میسر:

خواردنه وه ی ئاوو خو شووشتنی و مه له کردن له نیلی میسر ده ست
که و تنی پایه ی مه زنو خو ش یه:

نه وت: نه فت:

که سینک لای و ابوو نه وت ده سووتینی ئه وه ته مه نی له شتی بۆ سوود
سه رف ده کات. ئه گهر لای و ابوو نه وتیان به سه را کرد ئه وه له لایان
کار به ده مستی میتری تووشی ئازاردان ده بۆ. دۆزینه وه ی نه وت له زه ویدا
کشت و کال کردنه له زه وی زه وت کراو له خاوه نه که ی. خواردنه وه ی نه وت:
خواردنی مالی جه پامه.

نه عل:

له پیتی کردنی نه علی زه رد ماره کردنی ژنیکه ده رده واره هی سه وز ماره
کردنی ژنی دینداره. هی په ش ماره کردنی ژنی ده و له مه نده. هی سه ور

ژنی که م دینه. بزر بوونی نه‌عل ته‌لاقدانی ژنی خاوه‌نیتی. ده‌ست که‌وتنی
نه‌علی زیر ژنی جوانه‌هی زیو مال دونه‌ییه‌هی چه‌رم ژبانی خوشه.

نالنه‌نال:

له‌خه‌ودا نالنه‌نال کردن ته‌گه‌ر له‌به‌ر نه‌خوشی بوو ته‌وه له‌لایان زۆردار
غه‌دری لی ده‌کریت ته‌گه‌ر له‌به‌ر برینداری بوو ته‌وه بوختانیان پی‌ی
کردوووه به‌لام زوو ده‌رده‌که‌وی:

نشته‌ر:

لیدانی نشته‌ر له‌هه‌ر که‌سیک له‌خه‌ودا دل شکاندنی کابرایه به‌قسه‌پی
ووتنی ناخوش.

نیزه:

به‌ده‌ست که‌وتنی. په‌یدا کردنی براده‌ریکی به‌ته‌مه‌که..

نان:

خواردنی نان له‌خه‌ودا ته‌مه‌ن درئزی به‌هه‌بوونی نان و نه‌خواردنی
نازاردانی خزمی خۆیه‌تی. خواردنی نانی زۆر گه‌رم تووش بوونی غه‌مه.
خواردنی نانی جۆوو هه‌رزو و نوک و نيسک و زیوان خیر کردنه به‌هه‌زاران
به‌زۆری و دل‌سۆزی...

نيسک:

خواردنی له‌خه‌ودا گرتنی ریبازی پی غه‌مه‌رانه.. چاندنی و دره‌و کردنی

نيسک له خەردا ترووش بوونی ژبانی به ده ده سەری به به لام نه نجام پرگار بوونه.

نه نک: دا پیره:

دیتنی نه نک له خەردا گە یشتنه به ئاوات نه گەر که سینک لای وابوو
نه نکى شتىكى دایه نه وه که سینک ده به ویت له پیناوی دۆستایه تی فیللی لى
بکات.

نال:

که سینک لای وابوو وولاغی خزی نال کرد نه وه به شه هیدی ده مری
نه گەر لای وابوو نالی زبیری له پئی وولاغدا نه وه پرووده کاته دینداری.
که سى لای وابوو نالی له پئی وولاغ کرده وه نه وه نازاری دایکی ده دا به
زۆری.

نامه:

که سینک لای وابوو نامه ی بۆ که سینک نووسی هەر چۆنی هه بى نه وه
یان خوشکی یان کچی یا خزمینکی ماره ده کات بو نوو سه ره که نوو سه ره که.

« پیتی واو »

وینه گر:

که سینک لای وابرو بووښته وینه گر نه وه به دواى عهیبی خه لک دا ده گه پښی. که سینک لای وابرو وینه ی ژنیکی به ده سته وه به نه وه بیر کردنه وه به له ده وله مهنډی و. نایگاتنی به لام نه گهر وینه ی پیار بوو نه وه ده به وښت ناژاوه نیک بو که سینکی بی تاوان درووست بکات که خوی تروشی زیان ده بی. په ش بوونه وه ی وینه ی ههر که سینک مردنی خاوه ن وینه که به به زووی دوزینه وه ی وینه یی ههر که س دوزینه وه ی نه و پاره به که وونی کردوه:

وون بوون: بزر بوون: گوم بوون:

که سینک لای وابرو شتیکی لی وون بووه نه وه گوناخینکی گه وره ده کات نه گهر شته که ی دوزی به وه نه وه تزیه ده کات:

وه رس:

که سنی لای وابرو وه پسه له خه ودا له ههر شتیکی نه وه له مالی ناژاوه ی هه به:

ووله: جوبړکه: که له په ز:

که سینک لای وابو جوبړکه ی کرشت نه وه یارمه تی جروتیار ده دا به

مالی دنیا زور بوونی که له په ز بڼی دهرامه تی کشت وکالی ساله:

وهرگرتن:

که سینک لای واپرو شتیکی له که سینک وهرگرت نه وه خوشی نیکی
که مه وده پروات:

وهرگه پان:

که سینک لای واپرو له خه ودا له سهر پشت که وته سهر زگ نه وه هاو هل
بو خوا جی ده کات و به بڼی پروا ده مری به لام وهرگه پان له سهر زگ بو سهر
پشت تزه کردنه له گوناخان.

وهرددانه وه:

که سینک لای واپرو زه وی وهرده داته وه بو توو کردنی نه وه ده چینه
حه جوو له وی ده مری:

وازی: یاری: گه مه:

کردنی هر جوړه وازیکی له خه ودا ژبانی شادی و ده ست که ووتنی
مالی دنیا په:

ووشر: خوشر:

دیتنی له خه ودا سه فهر کردنه له بیابان و تروشی کویره وهری بوونه
کوشرته وهی ووشر سه رکه وته به سهر ناحه زدا خواردنی گوشتی
خواردنی مالی حه پامه:

« پیتی هی »

هارون پی غه مبه ر د.خ:

به خزمهت گه یشتنی له خودا تووش بوونی نازارو غه مه له لایه ن
هه ندی که سنی ناره سه ن و که م دین:

هود پی غه مبه ر د.خ:

به خزمهت گه یشتنی تووش بوونی به ر به ره کانی به له گه ل که سیک
زوردار که له نه نجامدا زال ده بی به سه ر زورداره که دا.

هابیل:

به خزمهت گه یشتنی ماره کردنی ژنیکی لاساره: یان به ناحق
ده کوژری.

ههرمی:

خواردنی ههرمی که زهر د نه بی ده ست که وتنی مالی دویایه به لام هی
زهر د تووش بوونی نه خوشی به: چاندنی نه مامی ههرمی خزمهت کردنی
نه نه نه هه ته انه.

هیلانه:

دیتنی هیلانه ی همر بالنده ییکی له خه ودا خزمهت کردنی باب و داکه به لām تیکدانی لادانه له فرمانی خوی مه زن.

هه رس: وورچ: حورچ:

کوشتنی هه رس له خه ودا زال بروونه به سه ر دووژمندا گۆشت خواردنی هه رس نیاز کردنی دزی به له مالی مزگهوت گانی هه رس ناشت بروونه به له گهل ناحه ز: شه ر کردن له گهل هه رس گرتنی پوژوی سونته ته.

ههل خلیسکان به ربوونه وه:

که سینک له خه ودا لای وابوو له روژشتندا ههل خلیسکا نه وه نه ر نیشه ی که خه ریکه بیکات سه ر ناکه وئی نه گه ر لای وابوو که سینک دهستی گرت و راستی کرده وه نه وه به هژی که سینکه وه ده گاته ناوات.

هاوار:

نه گه ر که سینک هاواری کرد له ناو کۆمه لیک نه وه ده بیته سه روکی کۆمه له که به لām هاوار کردن به ته نیا له دهست چوونی پایه ی به رزه:

هه وار:

که سی لای وابوو که پایه وه نه وه هه واره ی به جئی هیشته رو نه وه ده گه رپته وه نه و کرده وانه ی وازی لیان هینابوو.

هاری:

هار بروون له خه ودا لادانه له دیتداری:

هیزه‌ی روون:

به‌ده‌ست که‌وتنی له خه‌ودا فه‌رماندانه به چاکه و خۆ له‌بیر کردنه بۆ
چاکه کردن درانی هیزه‌ی پروون که‌سیکه که خۆی به زانیار ده‌زانی به‌لام
زۆر نه‌زانه یانی خاوه‌ن هیزه‌که:

هه‌ویر:

کردنی هه‌ویر له خه‌ودا هاتنی میوانی پایه به‌رزه بۆ لای هه‌ویر شیلان
له قاپی ته‌سکدا به‌دوا که‌وتنی نیرجازی به له شتی فراواندا ماره کردنی کچه
له خۆی نه‌نگوشکی هه‌ویر کردن ده‌وله‌مه‌ندی به.

هۆزه‌بانه: گوێزه‌بانه:

به‌شی نه‌وه‌ی هه‌ر شتی که به‌بۆنه‌ی مندال بوون به ناوی هۆزه‌بانه له
خه‌ودا به‌دوا که‌وتنی فه‌رموده‌ی پێ‌غه‌مبه‌ره.

هه‌نگوین:

خواردنی له خه‌ودا ته‌ن درووستی به دیتنه‌وه‌ی شانیه‌ی هه‌نگوین
دۆزینه‌وه‌ی زێره له بن گۆل: خواردنی هه‌نگوینی سپی دینداری کردنه به
دل سۆزی.

هه‌وراز: پرک:

که‌سی که لای وابوو له هه‌ورازی به سه‌رکه‌وت نه‌وه مردنی نزیک
بروته‌وه نه‌گه‌ر لای وابوو به سواری وولاغ به سه‌رکه‌وت نه‌وه ژنیک ماره
ده‌کات به‌لام زۆر به زه‌حمه‌ت ده‌ستی ده‌که‌وی.

هه لامة ت:

تووشبوونی له خه ودا به ده ست که وتنی مائیکی که مه.

هه لاله:

بۆن کردنی له خه ودا تووش بوونی نه خوشی یه.

هوړینه: وورینه چه یین و به یین:

که سینک لای و ابو له خه ویا هوړینه ده کات نه وه به دوا که وتنی شتی
بی سوو ده هه روه ها قسه کردنی بی که لکه:

هه رزن:

خواردنو و چاندن و دوورینه وه ی نرخ گران بوونی ده غلودانه.

هه ناسه:

بۆژن به ستنی خوشه وستی به لای میردی. بۆ پیاو تووش بوونی
خه مه.

هه وئی:

ژنیک لای و ابو له خه ویا هه وئی به سه رهات نه وه کچیکی ده بی:
مردنی هه وئی مردنی کچه.

هه وده:

که سینک لای و ابو له ناو هه وده ی خه به تی نه وه دینداری پته و ده بی

پووخانی هژده لادانی خاوه‌نه که یه تی له فرمانی خوا.

هه‌واء:

که سینک لای واپوو له ناو هه‌وادا ده‌پوات یان وه‌ستاره ئه‌وه پایه‌ی به‌رز
ده‌بی مژنی هه‌واکردنی کاری بی‌ئه‌جامه‌ فرین له ناو هه‌وادا پایه‌ به‌رزیه:

هه‌ریسه که شکه‌ک:

خواردنی بۆ نه‌خۆش مردنه بۆ مه‌لا که‌م زانیاری یه بۆ جووتیار که‌م
ده‌رامه‌تی یه بۆ عه‌سکه‌ر تووش بوونی شه‌پو سه‌رنه‌که‌وتنه.

هاوین:

دیتنی هاوین له کاتی خۆی خێرو به‌ره‌که‌ته. به‌لام دیتنی به‌ساردی
تووش بوونی میوه‌جاته بۆ نه‌خۆشی و که‌م ده‌رامه‌تی. دیتنی هاوین به
که‌رمی زۆر بوونی ده‌رامه‌تی شینایی و کشت و کاله:

هه‌میان:

درووست کردنی ئاگاداری ئه‌سپارده‌ی خه‌لکه‌ درانی خه‌پانه‌ت کردنه
له ئاسپارده.

هه‌نجیر: هه‌نجیر

خواردنی هه‌مرو جۆری له خه‌ودا ده‌وله‌مه‌ندی و ته‌ن درووستی و
ژیانی خۆشه‌ دانیشتی له بن داری هه‌نجیر په‌شیمان برونه‌وه‌یه له کرداری
خه‌راپ برینی هه‌نجیر لادانه له فرمانی خوا.

هه لوچه:

خواردنی بۆ نه خوۆشی تهن درووستی یه ههروه ها خواردن بۆ هه موو
کهس زۆر باشه.

هه نار: نه نارۆک:

خواردنی هه ناری شیرین دهست کهوتنی پزقی حه لاله هی ترش
تروش بوونی غه مه چاندنی نه مامی هه ناری شیرین ماره کردنی ژنیکی
کابانو ئادامه. به لام هی ترش ماره کردنی ژنیکی بی هۆشه:

هیشوو: ووشی: گویشی:

به دهست کهوتنی هیشوی ترئ به دهست کهوتنی مالی دونیایه به لام
هیشوی خورما به دهست کهوتنی حه ج کردنه به مالی حه لال.

هیلکه:

ئارد له هیلکه ک کردن ده رکردنی زه کاتی ماله خوۆ له هیلکه ک کردن خیر
کردنه به مالی حه رام شکانی هیلکه ک لادانی خاره نیتی له فه رمانی خوای
مه زن.

هیلکه:

خواردنی هه ر جوړه هیلکه ټیک به کالی خواردنی مالی حه رامه یان
زینا کردنه که سینک لای وابوو هیلکه ی به دهسته وه به نه وه ژنه که ی تووشی
ده ردیکی سامناک ده بی خواردنی هیلکه به په لکه وه دزی کردنه. که سینک
لای وابوو ژنه که ی هیلکه ی کرد نه وه کورپنکی کافری ده بی: هیلکه نانه وه

له بن مریشک کردنی - کارنکه که سوودی هه‌یه بۆ دورا پۆژی - که‌سینگ
 لای وابوو هیلکه‌ی به په‌لکه‌وه خوارد به‌لام قوتی نه‌دا ئه‌وه واز له دزی
 کردن ده‌هینی که‌سی لای وابوو هیلکه‌ی زۆری لایه له ئیشووکاری خۆی
 سه‌رناکه‌وی خواردنی هیلکه به برزاوی په‌یدا بوونی ده‌رده بۆ ژنانی
 هه‌رێمه که یان به‌دیل گرتنیانه له لایه‌ن دوژمنه‌وه.

هه‌تیو: هه‌تیم:

دیتنی هه‌تیو له خه‌ودا غه‌مباری‌یه که‌سی لای وابوو ده‌ستی به‌سه‌ری
 هه‌تیو دا هینا ئه‌وه خه‌یر کردنه به هه‌زاران که‌سینگ لای وابوو سه‌ری
 هه‌تیوی ده‌تراشی ئه‌وه به‌ری خۆی ده‌تراشی.

هه‌یوان:

کردنی هه‌یوان به‌قور ماره‌کردنی ژنیکی دینداره. به‌گه‌چ تووش بوونی
 غه‌مه به‌خشتی سووره‌وه کراو خواردنی مالی چه‌پامه‌ پووخانی هه‌یوان
 مردنی مامی خاوه‌نه‌که‌یه‌تی: جوانی هه‌یوان ژبانی شادی خاوه‌نیتی:

هه‌اون:

ده‌ست که‌وتنی هاون له خه‌ودا جی به‌جی بوونی ئه‌و مه‌به‌سته‌ی که
 بۆی هه‌ول ده‌دات ده‌ست که‌وتنی هاونی زێر پایه‌ی به‌رزه بۆ کابرا. شکاتی
 هاون مردنی ئه‌و لادی خاوه‌نه‌که‌یه‌تی.

هه‌ور:

دیتنی هه‌وری په‌ش تووش بوونی غه‌مه به‌لام هه‌وری سوور په‌یدا
 بوونی شه‌روو کوشتاره. هه‌وری سه‌ی خوشی و شادی به‌بۆ خه‌لکی

هه رنمه که. پهیدا بوونی هه وری ناگردار له هه رنمیک زāl بوونی دووژمنه
به سهر هه رنمه که دا سوار بوونی هه وری زیاد بوونی زانیاری به چوونه نار
هه وری براده رایه تی خه لکی دینداره خانوو کردن له نار هه وری ده ست
که وتنی پایه ی به رزه:

« پیتی یی »

یه عقوب پنی غه مبه ر (د.خ):

دیتنو به خزمه ت گه یشتنی له خه ودا پته و بوونی ئیمان به خوای گه و ره .
یان به که سوو کاری خزی شاد ده بیته وه .

یان به هژی وون بوونی کوپنکیه وه تووشی غه م ده بئی ههروه ها دیتنی له
خه ودا له هه رنمیک گران بوونی نرخی ده غلو و دانه نه گه ر ژنیک له خه ودا
به خزمه تی بگات نه وه کوپنکی ده بئی که تووشی ده رده سه ری ده بئی به لام
نه نجام پله ی به رزی ده بئی .

یوسف پنی غه مبه ر (د.خ):

که سینک به پروی گه ش و خوش له خه ودا بیبینی نه وه پله ی به رزی
ده ست ده که وئی به لام دیتنی به پروی گررزه وه له هه رنمیک داهاتنی گرانی
ده غلو و دانه نه گه ر ژنیک له خه ودا دیتی نه وه کوپنکی ده بئی که ده بیته
کار به ده ستیکی مه زن نه گه ر مندال له خه وی دیت نه وه براکانی چه سوودی
پنی ده به ن و ده یانه وئی له ناوی به رن نه گه ر که سینک لای وابوو که راسی
یوسفی که و ته ده ست نه گه ر کوپنکی چاک ده بیته وه نه گه ر غه مبار بئی شاد
ده بئی نه گه ر یوسف شتیکی دایه نه وه یان ده بیته وه زیر یان عالمی خه ون
یان ژنیک جوان ده هیئی .

یونس پئی غه مبه ر (د.خ):

به خزمه ت گه یشتنی له خه ودا تووش بوونی غه م و خه فته ته به لام
نه نجامی شادی و خوشی یه:

یه حیا پئی غه مبه ر (د.خ):

به خزمه ت گه یشتنی له خه ودا شادی و مردنی به ئیمان ه وه یه هه روه ها
له بهر کردنی قورانی پیروژه:

یا قوت:

به ده ست که وتنی له خه ودا دینداری یه که سینک لای وابوو نه قیمی
نه نگوستیله ی یا قوته ژنیک ی جوان ماره ده کات:

یال: بژی:

که سینک لای وابوو له هه رنمینک ماینیکی دیت که یالی جوانی هه بوو
نه وه ژنیک ده ییته کار به دهستی نه وه هه رنمه. به لام نه گه ر نه سپی دیت به م
جۆره نه وه پیاونک ده ییته کار به دهستی هه رنمه که:

یوشه ع پئی غه مبه ر (د.خ):

به خزمه ت گه یشتنی له خه ودا گرتنی پنبازی دیندارانه تۆبه کردنه له
گوناهان:

مافی چاپ کردنه وه ی نه م خه ونامه یه پارێزراوه ته نها بو شیخ نه نوهر

